

gemeente Goes

Jaarstukken 2022

Fotografie

Fotografie in Zeeland, Kristian de Winter.jpg (1)

Inhoud

1. Algemeen 5

Voorwoord	7

2. Programmaverantwoording 11

Programma 1 Bestuur en financiën	13
Programma 2 Ruimte en economie	18
Programma 3 Onderwijs, sport en cultuur	24
Programma 4 Sociaal domein	29
Programma 5 Milieu	37
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	41
Overzicht overhead	42
Overzicht Vennootschapsbelasting	43

3. Paragrafen 45

Paragraaf Lokale heffingen	47
Paragraaf Financiering	52
Paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	57
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	63
Paragraaf Bedrijfsvoering	67
Paragraaf Verbonden partijen	70
Paragraaf Grondbeleid	84

4. Jaarrekening 89

Overzicht van baten en lasten	91
Overzicht incidentele baten en lasten	92
Analyse van de afwijkingen programma 1	96
Analyse van de afwijkingen programma 2	98
Analyse van de afwijkingen programma 3	102
Analyse van de afwijkingen programma 4	105
Analyse van de afwijkingen programma 5	109
Analyse van de afwijkingen overzicht Overhead	111
Analyse van de afwijkingen overzicht Algemene dekkingsmiddelen	112
Analyse van de afwijkingen overzicht Vennootschapsbelasting	115
Analyse van de afwijkingen overzicht Onvoorzien	116
Analyse van de overschrijding restantkredieten	117
Balans per 31 december 2022	120
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	125
Toelichting op de balans per 31 december 2022	129
Melding WNT	143
Overzicht baten en lasten per taakveld programma 1	149
Overzicht baten en lasten per taakveld programma 2	150
Overzicht baten en lasten per taakveld programma 3	151
Overzicht baten en lasten per taakveld programma 4	152
Overzicht baten en lasten per taakveld programma 5	153
Verantwoording specifieke uitkering (SiSa-bijlage)	155

1. Algemeen

Voorwoord

Hierbij bieden wij de jaarstukken 2022 aan. We leggen hiermee verantwoording af over het gevoerde beleid van het afgelopen jaar.

In het afgelopen jaar 2022 is het nieuwe college gestart met een ambitieus programma. Dit programma staat voor een krachtige samenleving waarin we naar elkaar omkijken en waar zaken als passende zorg, klimaat, betaalbare woningen en een financieel stabiel beleid centraal staan.

Daarnaast is door de volledige Raad de raadgeenda 2022 – 2026 opgesteld. De basis van deze agenda wordt gevormd door de gemeenschappelijke thema's van de in Goese gemeenteraad verkozen politieke partijen. Ambities op het gebied van wonen, dienstbare overheid en verduurzamen dienen door het college te worden opgepakt en nader uit te werken. De jaarrekening geeft inzicht in de voortgang die gerealiseerd is.

In de jaarrekening wordt teruggekeken op het gehele jaar 2022, een jaar wat aan het begin nog gedomineerd werd door Corona. In de loop van 2022 werd langzaam maar zeker deze crisis achter ons gelaten. Maar veel ondernemers, scholen en inwoners hebben tot op de dag van vandaag last van de gevolgen hiervan. In de tussentijd zijn er andere grote problemen daarnaast gekomen; de hoge inflatie, de energiecrisis en de stikstofcrisis. Veel uitdagingen waar we als gemeente Goes een antwoord op moeten vinden.

Financieel was 2022 een goed jaar voor de gemeente Goes, gesteund door incidentele baten van de Rijksoverheid. Zo kwam vanuit de decembercirculaire nog veel geld beschikbaar voor de gemeenten. Ook voor de opvang van vluchtelingen is de Rijksoverheid ruimhartig. Veel van deze laatste gelden zullen met name in de komende jaren worden uitgegeven in de vorm van huisvesting, scholing, etc.

De oorlog in Oekraïne heeft ook voor onze gemeente een grote impact gehad. Veel vluchtelingen zijn opgenomen in onze gemeente. Schouder aan schouder met de raad en onze inwoners heeft het college de opvang voortvarend opgepakt.

Vanuit de gemeente trachten wij de impact die de diverse crisissen hebben zoveel mogelijk te beperken. Diverse regelingen voor inwoners, bedrijven maar ook voor verenigingen zijn opengesteld.

Het college heeft in 2022 stappen gezet op het gebied van wonen, verduurzaming en een dienstbare overheid. Het focusplan binnen het sociaal domein is in 2022 uitgevoerd, wat heeft geleid tot het behalen van de financiële doelstellingen van dit plan, waarbij veel oog is voor het perspectief en de mogelijkheden van al onze inwoners. De eerste stappen richting het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed zijn genomen, evenals het vormen van een reserve om dit te kunnen bekostigen.

In 2022 is verder uitvoering gegeven aan het versterken van veiligheid en de openbare orde in onze gemeenten. Vacatures op het gebied van OOV zijn ingevuld en extra BOA's zijn aangenomen. Het jaar 2022 was een bijzonder jaar. Het gemeentebestuur is tevreden op de wijze waarop wij door deze moeilijke tijd heen zijn gekomen en dit verslag over 2022 aan u te presenteren. We staan gesteld om de komende jaren zowel de Raadsagenda als ook het collegeakkoord met volle kracht tot uitvoering te gaan brengen.

Financiële doorkijk richting 2023 en verder

Ook het komende jaar 2023 zal naar verwachting een positief exploitatieresultaat laten zien, ook als gevolg van incidentele baten als dividenduitkeringen. Voor de daaropvolgende jaren zien we meer druk op onze financiën. Het financieel perspectief zal verslechteren vooral als gevolg van de financiering systematiek door het Rijk in het gemeentefonds.

De leeswijzer hieronder geeft meer informatie over de opbouw van dit rapport.

Leeswijzer

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn regels opgenomen voor de samenstelling van de jaarstukken. De jaarstukken van de gemeente Goes bestaan uit een jaarverslag en jaarrekening. Met deze stukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad.

Het doel van de jaarstukken is de gemeenteraad, de hogere overheden en andere belangstellenden, te informeren over de financiële gang van zaken over het afgelopen boekjaar en de financiële positie aan het einde van het boekjaar. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag (de programmaverantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

De programmaverantwoording is opgenomen in hoofdstuk 2 van deze jaarstukken. Het bevat de beleidsmatige verantwoording over 2022. De programmaverantwoording is verdeeld in 5 verschillende programma's met een logische bundeling van beleidsvelden. Bij alle onderwerpen in de programmabegroting gaan we in op de vraag of het gestelde doel bereikt is en wat daarvoor is gedaan. Dit wordt weergegeven door kleurarceringen. De legenda van de kleurarceringen is als volgt:

- ✓ activiteit is klaar of loopt volgens planning (meerjarige activiteiten).
- ≈ activiteit is voor een deel klaar of iets vertraagd. We verwachten daarbij dat de activiteit in 2023 wel klaar is.
- activiteit is niet klaar of afgemaakt.

Daarnaast zijn per programma beleidsindicatoren weergegeven. Vanaf 2017 is het opnemen van beleidsindicatoren in de begroting en jaarstukken verplicht. Er wordt enkel gewerkt met een set van verplichte indicatoren die niet altijd een link hebben met huidig vastgestelde Goese beleidsplannen en het registreren en genereren vindt (in veel gevallen) niet door ons plaats. De realisatie van deze verplichte indicatoren wordt bijgehouden via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Dit maakt benchmarks tussen gemeenten en overheden mogelijk.

Tot slot zijn per beleidsveld de kosten en baten aangegeven.

In hoofdstuk 3 staan de paragrafen. In de paragrafen rapporteren we over thema's die een dwarsdoorsnede van de programmaverantwoording geven. Een voorbeeld hiervan is de paragraaf bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering van de gemeente heeft effecten op alle programma's uit de programmaverantwoording. De wetgever stelt in het BBV 7 paragrafen verplicht.

In hoofdstuk 4 vindt u de financiële vertaling van het gevoerde beleid. Dit bestaat uit een overzicht van baten en lasten en de balans met toelichting. Het overzicht van baten en lasten geeft de geraamde en werkelijke baten en lasten per beleidsveld aan. In de toelichting zijn de belangrijkste afwijkingen (€ 50.000 of groter) ten opzichte van de begroting per taakveld toegelicht. De balans is een staat waarin enerzijds de waarde van de bezittingen zijn opgenomen en anderzijds de schulden en het eigen vermogen.

De bedragen in de jaarstukken zijn afgerond op € 1.000 tenzij anders weergegeven. Vanwege deze weergave kunnen afrondingsverschillen voorkomen.

Resultaat

De jaarrekening 2022 sluit met een positief resultaat van € 14,5 miljoen. Op basis van de begroting 2022, verwachtten we dat de jaarrekening werd afgesloten met een positief resultaat van € 3,6 miljoen. Uiteindelijk is er een voordelig verschil ten opzichte van de begroting van € 11 miljoen. Op hoofdlijnen is het verschil als volgt te verklaren:

Verschillen ten opzichte van de begroting na wijzigingen	Bedrag x € 1.000
Gemeentefonds	2.905
Nutsbedrijven	218
Lagere opbrengsten parkeerbelasting	-395
Lagere kosten corona	657
Vluchtelingenopvang Oekraïne	2.779
Vergoedingen glasvezel	510
Terugbetaling RUD - niet realiseren jaarplan	189
Afval	282
Dividend GBE Aqua B.V.	3.835
Overige	-14
Totaal verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting	10.966

Om inzicht te krijgen in het structurele jaarrekeningresultaat en de impact van het resultaat op de vermogenspositie, is het belangrijk om het resultaat verder te analyseren en te duiden. Daarbij moeten we ook rekening houden met de

voorgestelde resultaatbestemming. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel begrotings- of jaarrekeningsaldo. Hieronder is voor een goed beeld de analyse van het structurele jaarrekeningresultaat opgenomen.

Analyse van het structurele jaarrekeningresultaat

Samenvatting incidentele baten en lasten jaarrekening	jaarrekening 2022	
Saldo van baten en lasten (bedragen x€ 1.000)		14.572
Af: incidentele baten	-24.185	
Af: incidentele baten - onttrekkingen reserves	-15.134	
		-39.319
Bij: incidentele lasten	14.329	
Bij: incidentele lasten - dotaties reserves	15.955	
		30.284
Structurele jaarrekeningresultaat		5.538

In de jaarrekening zijn de incidentele lasten en baten beschreven. De jaarrekening laat een positief beeld zien met een resultaat van € 14,5 miljoen. Als we dit resultaat corrigeren met de incidentele lasten en baten, zien we een positief structureel resultaat van € 5,5 miljoen. Op hoofdlijnen komt het structurele resultaat overeen met het structurele saldo van de meerjarenbegroting 2023.

Resultaatbestemming

De over te hevelen restantbudgetten zijn budgetten uit 2022 die niet zijn uitgegeven in 2022 en voldoen aan de voorwaarden om deze middelen via resultaatbestemming over te hevelen naar het jaar 2023. Het totale bedrag aan resultaatbestemmingen is € 3,1 miljoen. Dit is als volgt opgebouwd:

€ 2.745.000 vanuit het resultaat 2022 (onderdeel van het resultaat van € 14,5 miljoen), dit gaat over:

- € 1.754.000 Decembercirculaire 2022 (reeds besloten door de gemeenteraad)
- € 510.000 Degeneratievergoedingen glasvezelproject, ten behoeve van onderhoudsvoorziening wegen
- € 166.000 Voorbereiding omgevingswet
- € 100.000 Afrondende werkzaamheden Spoorproject
- € 61.000 Afwikkeling deelgebieden Goese Schans BV
- € 61.000 Incidentele middelen beheerplan groen
- € 48.000 CAO middelen inzetten voor projectorganisatie asiel 2023
- € 32.000 Ondersteuning en facilitering bij realisatie zero emissie tankstation
- € 13.000 Ontmoetingsplek op het Schenge.

€ 420.000 neutrale resultaatbestemming. Deze middelen maken geen onderdeel uit van het jaarrekeningsaldo 2022 van € 14,5 miljoen. Dit zijn geraamde uitgaven vanuit de reserves die in 2022 niet tot uitvoering zijn gekomen. Dit gaat over:

- € 225.000 Verbetering boomonderhoud en versterking groen
- € 157.000 Onderhoudsmiddelen Omnium
- € 16.000 Voorbereidingsbudget verduurzaming vastgoed
- € 12.000 Mural Art
- € 10.000 Duurzaamheidscoach Bedrijvenpark Deltaweg

De resultaatbestemming wordt met een begrotingswijziging in 2023 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Van het totale resultaat van € 14,5 miljoen resteert na resultaatsbestemming van ongeveer € 2,7 miljoen een bedrag van € 11,8 miljoen als dotatie aan de reserves.

Daarnaast wordt voorgesteld om een claim te leggen op de algemene reserve van € 2,8 miljoen naar aanleiding van het resultaat op de vluchtelingenopvang Oekraïne. We verwachten hiervoor aanvullende kosten te maken voor opvang en begeleiding, dagbesteding, onderwijs, zorg, veiligheid en ter dekking van extra kosten voor uitgestelde of vertraagde projecten als gevolg van de crisisopvang.

2. Programmaverantwoording

Programma 1 Bestuur en financiën

Missie

Verbinden en contact!

Goes verbindt. Als centrumgemeente stimuleren we innovatief, proactief en ondernemend handelen waarbij we ons bewust zijn van onze (regie)rol. We blijven werken aan gezonde financiën. We gaan voor optimale dienstverlening en het maken en houden van echt contact met elkaar. Met bijzondere aandacht en maatwerk voor die inwoners die dat nodig hebben. Goes wonen, leven en werken voor ons allemaal.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

HD 1.1: Positionering en profilering van Zeeland als aantrekkelijke regio om te wonen en te werken

1.1.1 Speerpunt: Meer inzetten op brede regionale samenwerking (van Goes Marketing naar Zeeland Marketing)

✓ 1.1.1.1 Z4 samenwerking intensiveren

De Z4 werkt samen om stedelijke aantrekkelijkheid in Zeeland te vergroten. In 2022 is er vooral ingezet op het verbeteren van mobiliteit en bereikbaarheid in noordelijke en zuidelijke richting. Daarnaast wordt samengewerkt op het vlak van cultuur, binnensteden en toerisme. Steeds vanuit het perspectief van stedelijk aanbod en de verbetering hiervan.

≈ 1.1.1.2 Bijdragen aan Zeeland Marketing

We werken mee aan Zeeland Marketing. Dit gebeurt via de Z4.

✓ 1.1.1.3 Themajaar 2022

In 2022 heeft zeer succesvolle themajaar met als thema "Europa" plaatsgevonden. Veel initiatieven, voorstellen, bijeenkomsten, etc. hebben plaatsgevonden.

HD 1.2: Stimuleren van de samenleving in 4O-verband (ondernemen, onderwijs, overheid en onderzoeksinstituten)

1.2.1 Speerpunt: Stimuleren van sociale innovatie

✓ 1.2.1.1 Stimuleren netwerkverband (4O)

Samenwerking De Bevelanden heeft vijf actielijnen. Dit zijn: Vitaal leven en gezondheid, Agri- / aquafoodsector, Beleving op de Bevelanden, Beweging op de Bevelandse woningmarkt én Slim en multifunctioneel grondgebruik. Hierbij worden nadrukkelijk het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen betrokken om tot concrete resultaten te komen.

1.2.2 Speerpunt: Stimuleren en verder implementeren van burger- en overheidsparticipatie

≈ 1.2.2.1 Stimuleren en verder implementeren

In het afgelopen jaar is er binnen de organisatie zichtbaar dat burger- en overheidsparticipatie een steeds belangrijke rol krijgt binnen projecten en werkzaamheden. We ontwikkelen ons voortdurend om participatie binnen en buiten de organisatie te stimuleren en verder te ontwikkelen. We ondersteunen en adviseren medewerkers om participatie zo passend mogelijk aan te pakken. Daarbij onderzoeken we ook nieuwere, manieren om participatie te stimuleren. Het Burgerpanel Goes praat mee zetten we in als één van de instrumenten binnen participatie.

✓ 1.2.2.2 Invoeren burgerinitiatief

Right 2 challenge (R2C) is het uitdaagrecht. Inwoners van Goes kunnen de gemeente uitdagen door met betere, slimmere of goedkopere ideeën te komen. R2C is geïmplementeerd binnen de organisatie en inwoners kunnen hier een beroep op doen.

HD 1.3: Optimale dienstverlening

1.3.1 Speerpunt: Voldoen aan de vereisten bescherming persoonsgegevens

≈ 1.3.1.1 Uitvoering geven aan beleidsplan AVG

In 2022 is het borgingsinstrument AVG 2.0 van de VNG ingevuld en zijn de uitkomsten gedeeld met het

management en het college. Ook zijn meerdere DPIA (data protection impact assessment, oftewel een onderzoek dat duidelijk maakt of en waar de privacy risico's ontstaan als u persoonsgegevens gebruikt) uitgevoerd, onder meer voor cameratoezicht en de Wet politiegegevens. Ook heeft de gemeente, op verzoek van de VNG, met de gemeente Bunschoten aan een gesprek deelgenomen over hoe we zaken binnen de organisatie oppakken en daarin van elkaar te leren.

≈ 1.3.1.2 Organiseren van iBewustzijn activiteit medewerkers

Het verbeteren van het iBewustzijn is een blijvend punt van aandacht. Na vijf jaar heeft er herhaling plaatsgevonden van een interne meting met betrekking tot de informatieveiligheid. De uitkomsten zijn gedeeld met het management en het college. De intentie is om de bewustwording nog verder te verbeteren.

✓ 1.3.1.3 Themaberichten in het kader iBewustzijn

Iedere maand wordt op allerlei manier aandacht gevraagd voor informatiebeveiliging en privacy. Elke maand wordt aandacht besteed aan een andere thema. Hierbij moet gedacht worden aan datalekken, het beheer van wachtwoorden, phishing.

1.3.2 Speerpunt: Meer digitaliseren (digitale toegankelijkheid)

✓ 1.3.2.1 Onderzoek doen naar videobellen voor de dienstverlening

Wij hebben hier onderzoek naar gedaan. Het ontbreken van identiteitsbevestiging, geen betaalbaarheid en hoge kosten per gesprek maakt dit voor de Goese schaal op het moment niet interessant.

✓ 1.3.2.2 Verder uitbouwen van onze nieuwe website

Goes.nl is in 2022 verder uitgebouwd. Begin 2022 is er een A status behaald waarmee goes.nl het eerste hoofddomein is van een Zeeuwse overheidsorganisatie wat compleet toegankelijk is en aan alle vijftig toegankelijkheidseisen voldoet. Het aantal digitale formulieren van de formuliergenerator van de website zelf is in het eerste jaar gegroeid naar een vijftigtal (hiervoor nul). De website is gegroeid van een kleine 300 pagina's naar over de 500 pagina's in 2022.

HD 1.4: Goes is veilig en leefbaar

1.4.1 Speerpunt: Ondernijnde/georganiseerde criminaliteit en mensenhandel

✓ 1.4.1.1 Invullen gemeentelijke rol als coördinator ondernijnde criminaliteit.

In 2022 zijn we verdergegaan met integrale controles op het bedrijventerrein. De gemeente heeft de regie bij deze controles. Daarnaast is een start gemaakt met het Lokaal Informatie Overleg (LIO) waar binnen de gemeente aandacht en bewustwording voor wordt gevraagd. Ook delen we signalen die kunnen wijzen op ondernijning. De eerste signalen omtrent ondernijnde criminaliteit zijn hier al binnengekomen, evenals de meldingen via M. (Meld misdaad anoniem). Voor de raad is een informatieavond gehouden over ondernijning waarbij met name is ingezoomd op hoe je dit kan herkennen en op welke manieren het binnen onze gemeente voorkomt. Dit verhoogt de weerbaarheid van de gemeente. Het verhogen van de weerbaarheid is ook een doel waarvoor afgelopen jaar de Zeeuwse norm weerbare overheid is vastgesteld en onderdelen hieruit Zeeuws breed geïmplementeerd worden.

Daarnaast is onze rol als Zeeuws trekker op het gebied van mensenhandel verdiept. Voor Zeeland West-Brabant is er een Actieplan opgesteld. Doordat we in Zeeland op Mensenhandel al een concreet plan hebben die al vanaf 2018 loopt, kan het Actieplan gezien worden als een paraplu die de onderlinge verbinding stimuleert. Vanaf 2022 is Goes namens de Zeeuwse gemeenten aangesloten bij het aanjaagteam voor dit Actieplan. Zeeland heeft de basis op orde voor de aanpak mensenhandel. Ook hebben we de focus gelegd op het thema Criminele uitbuiting onder jongeren. In 2022 is het eerste onderzoek op middelbare scholen hieromtrent afgerond in samenwerking met het RIEC, Avans Hogeschool en de Zeeuwse schoolbesturen. In het tweede kwartaal 2022 is gestart met een onderzoek op de Zeeuwse praktijkscholen en speciaal onderwijs.

✓ 1.4.1.2 Taskforce RIEC.

Afgelopen jaar is de samenwerking met Taskforce-RIEC voortgezet. In Goes lopen een aantal casussen waarbij we als gemeente en partners ondersteund worden door de Taskforce-RIEC. Zo is er afgelopen jaar een intel-specialist aan een casus toegevoegd waardoor we grote stappen hebben kunnen zetten hierin.

1.4.2 Speerpunt: Leefbaarheid en veiligheid wordt behouden en verhoogd

✓ 1.4.2.1 Uitbreiding toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

2022 was het startjaar voor de uitbreiding van het team handhaving leefbaarheid conform raadsbesluit d.d. 22

april 2021. Op 31 december 2022 stellen wij vast dat er grote vorderingen zijn gemaakt en dat we op schema liggen om uitvoering te geven aan het groeiproces zoals door de raad is besloten. Per peildatum 31-12-'22 bestaat het team uit 1 teamleider en 8 handhavers en is de beschikbaarheid van de gemeentelijke handhaving buiten kantoor tijden verhoogd. Inmiddels is door u besloten om door te ontwikkelen naar de zogeheten basisvariant. Er volgt een uitgebreidere raadsmemo over de doorgemaakte ontwikkeling en de behaalde resultaten van het team in de eerste helft van 2023.

HD 1.5: Goes financieel gezond

1.5.1 Speerpunt: Organiseren financiële processen

√ 1.5.1.1 Datagedreven werken

In het afgelopen jaar is datagedreven werken steeds meer op de voorgrond gekomen. Er is beleid vastgesteld. Ook provinciaal (via OZO) is er veel aandacht voor datagedreven werken. Van onze expertise wordt dan ook veel gebruik gemaakt.

√ 1.5.1.2 Nieuw financieel systeem

Het nieuwe financieel systeem is per 1 januari 2022 operationeel. In het afgelopen jaar hebben we geleerd met het systeem te werken.

≈ 1.5.1.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer het wetsvoorstel inzake de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording aangenomen. Dit betekent dat het college met ingang van boekjaar 2023 zelf een verantwoording over de rechtmatigheid afgeeft aan de raad, in plaats van de accountant. In 2022 hebben er voorbereidingen hierop plaatsgevonden.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente:

Verbonden partij	Speerpunt/reguliere taak	Bijdrage aan doelstelling programma
VZG	Bestuurlijke afstemming	HD 1. Bestuur
GR de Bevelanden	ICT en Personeelszaken	HD 1. Bestuur
Pzem NV	Exploitatie nutsvoorzieningen	HD 4. Veiligheid
SeBeWa Zeeland	Heffing belastingen	HD 3. Dienstverlening
Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	Brandweer, crisisbeheersing, meldkamer, Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen	HD 4. Veiligheid

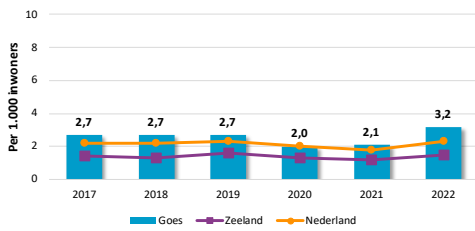
* Voor meer informatie over de genoemde verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Relevante beleidsdocumenten:

Beleidsnota	Vastgesteld door	Vaststellings datum
Financiële verordening Goes 2021	Raad	27-05-2021
Nota verbonden partijen	Raad	27-05-2021
Beleidsnota vergunning toezicht en handhaving	Raad	4-5-2021
Subsidieverordening	Raad	20-02-2020
Spelregels participatie	Raad	12-12-2019
Het integraal veiligheidsplan Goes Veilig 2019-2022	Raad	19-09-2019
Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2018-2021	Raad	21-12-2017
Beleidsnota adres gerelateerde fraude	B&W	16-06-2017
Ondermijningsbeeld Zeeland (vertrouwelijk)	B&W	02-07-2015
Nota uitvoeringsbeleid: De Wet basisregistratie personen en persoonsgebonden adresgegevens aug. 2014	B&W	28-10-2014

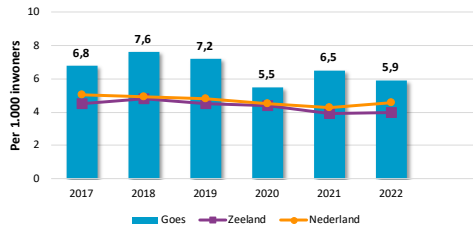
Indicatoren:

Winkeldiefstallen (BBV)

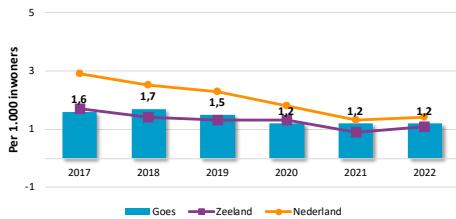
Type indicator: BBV
 Bron: Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners
 Info: CBS - Diefstallen (Politie)

Gewelds- en seksueel misdrijven (BBV)

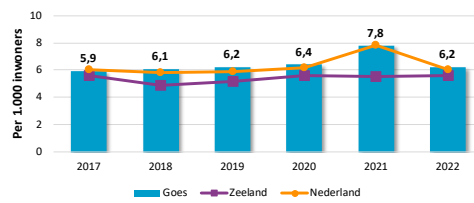
Type indicator: BBV
 Bron: CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen (Politie)
 Info: Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Diefstallen uit woning (BBV)

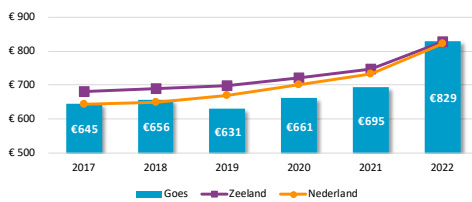
Type indicator: BBV
 Bron: CBS - Diefstallen (Politie)
 Info: Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners

Vernielingen en beschadigingen, in de openbare ruimte (BBV)

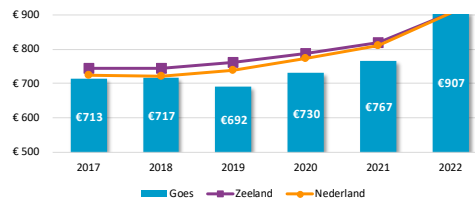
Type indicator: BBV
 Bron: CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen (Politie)
 Info: Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden (BBV)

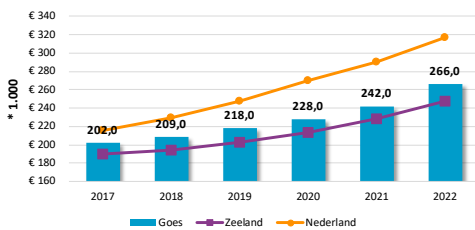
Type indicator: BBV
 Bron: COELO
 Info: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan, Ozb, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (BBV)

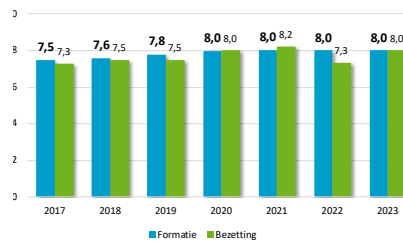
Type indicator: BBV
 Bron: COELO
 Info: Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten. Onder woonlasten wordt verstaan, OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Gemiddelde WOZ-waarde (BBV)

Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: De gemiddelde WOZ waarde van woningen. (*1.000)

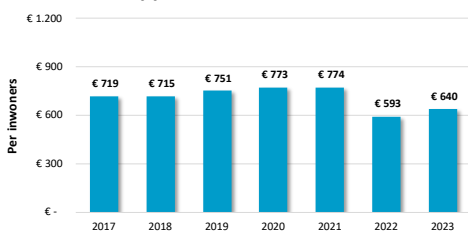
Formatie & Bezetting (BBV)

Type indicator: BBV
 Bron: Eigen administratie
 Info: Formatie: De toegestane formatie in fte van het ambtelijke apparaat op peildatum 31 dec.
 Bezetting: Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is (excl. Inhuur) op peildatum 31 dec.

Apparaatskosten (BBV)

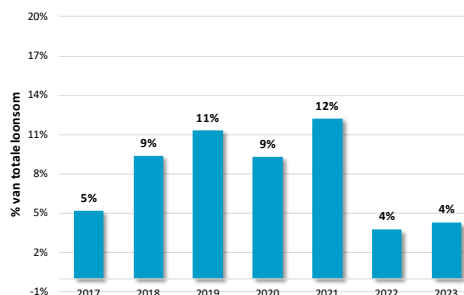

Type indicator: BBV

Bron: Eigen fin. systeem + cbs aantal inwoners

Info: Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur. (va 2017 overhead centraal inzichtelijk)

Externe inhuur (BBV)

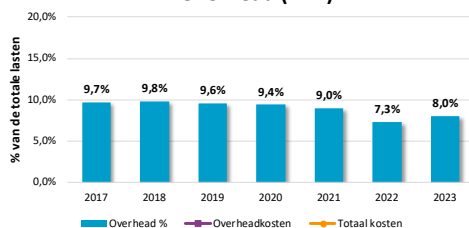

Type indicator: BBV

Bron: Eigen administratie (begroting/jaarrekening)

Info: Kosten inhuur externen (als % van totale loonsom) + totale kosten inhuur.

Overhead (BBV)

Type indicator: BBV

Bron: Eigen administratie (begroting/jaarrekening)

Info: Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, in % van de totale lasten.

Wat heeft het gekost?

Programma 1 - Bestuur en financiën						Bedragen x € 1.000,-		
	Lasten			Baten				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
0.1 Bestuur	2.615	2.706	-91	605	568	-37		
0.2 Burgerzaken	1.451	1.456	-6	935	952	17		
0.4 Overhead	787	768	20	58	46	-12		
0.8 Overige baten en lasten	-82	-117	35	0	46	46		
1.1 Crisisbeheersing en brandw eer	2.952	2.928	24	0	0	0		
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.170	1.513	657	245	209	-36		
	9.894	9.254	639	1.843	1.822	-22		
Afwijking t.o.v. actuele begroting						618		
	Stortingen			Onttrekkingen				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
Mutaties reserves	0	0	0	972	351	-621		
						-621		
Resultaat						-3		

Programma 2 Ruimte en economie

Missie

Ruim baan voor wonen, werken en ondernemen!

Goes is een gemeente die groeit omdat het fijn is om er te wonen, werken, recreëren en ondernemen. Goes is één van de vier grootste Zeeuwse steden en draagt vanuit deze positie actief bij aan de doorontwikkeling van Zeeland. Goes biedt ruimte aan iedereen. We zetten ons in voor voldoende woningen en werk en blijvend boeien en binden van ondernemers. Hierbij leggen we continue de relatie tussen stedelijke aantrekkelijkheid, het vestigingsklimaat en arbeidsmarktvaagstukken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

HD 2.1: Goes versterkt haar bereikbaarheid

2.1.1 Speerpunt: Vervolg geven aan project Goes beter bereikbaar

- 2.1.1.1 Een onderzoek voor een aanpak van de zuidelijke entree van Goes via de A58.

Het gaat om het wegvak verkeerslichten Nansenbaan-Albertinaplein, waarin de verkeerlichtkruising ADRZ ook is opgenomen.

Er is een verkeerskundige voorverkenning gedaan. Onderwerp van studie is nog de afstemming met de verschillende ontwikkelingen in dit gebied: vernieuwbouw van het ADRZ, nieuwbouw 's Heerenloo, Aria en het verbeteren van de fietsroute Goes/ 's-Gravenpolder.

√ 2.1.1.2 In de zomer (vaarseizoen) onderzoeken we de recent aangepaste situatie rondom de Ringbrug in relatie tot de wenselijkheid van een vierde rijstrook op de ringbrug, om effecten van brugheffingen op het wegverkeer te optimaliseren.

Afgelopen zomer is tijdelijk een camera geplaatst bij de Ringbrug om de effecten van brugheffingen te monitoren. De analyse en advisering volgt in 2023.

≈ 2.1.1.3 Aan de westzijde Goes onderzoeken we doorstromingsverbeteringen op Tiendenplein, Ringbaan-West en Ronda Gosaplein.

Onderzoek voor de aanpak van het Ronda Gosaplein is nog niet opgestart.

≈ 2.1.1.4 Vervolgstudie Gebiedsontsluitingsvisie Veerse Meer (Wolphaartsdijk eo)

Voor de ontsluiting van Wolphaartsdijk wordt er nu gestudeerd op twee mogelijke varianten om het recreatieverkeer vlot aan te sluiten op de Deltaweg. Voor de zomer 2023 zijn de varianten uitgewerkt in een schetsontwerp en getoetst op technische haalbaarheid.

- 2.1.1.5 Project Deltaweg: uitwerken van de voorkeursoplossingsrichting.

Vanuit Gedeputeerde Staten is er een voorstel aan Provinciale Staten gedaan voor verbreding van de Deltaweg. Het gaat dan om optie B waarbij wordt ingezet op ongelijkvloerse kruisingen bij Goes en de Langeweg. Provinciale Staten zal na de verkiezingen van maart 2023 hierover besluiten.

2.1.2 Speerpunt: Uitvoering geven aan parkeerbeleidsplan 2018-2022

≈ 2.1.2.1 Verbeteren parkeersituatie op de bedrijventerreinen.

In meerdere delen van de Poel zijn er maatregelen genomen om het parkeren te reguleren. Uitgangspunt hierbij is zoveel mogelijk parkeren op eigen terrein en de rijbaan vrijhouden voor manoeuvres van (vracht)verkeer. Het berm parkeren wordt gemonitord. De inrichten van exclusieve ruimtes voor parkeren vrachtverkeer zal nog volgen.

≈ 2.1.2.2 Verbeteren parkeersituatie wijken Oost en West.

West:

Met de komst van nieuwbouwplannen in deze wijk is parkeerruimte toegevoegd aan de openbare ruimte. Dit heeft een gunstig effect gehad op de parkeerdruk. Bij komende projecten blijft de aandacht gevestigd op het verlagen van de parkeerdruk. 's-Heer Hendrikskinderendijk, Middelburgsestraat worden toegevoegd aan vergunninghouders zone omwille van parkeercomfort bewoners.

Oost:

Om parkeerhinder op de randen op te lossen loopt een proces om enkele straten toe te voegen aan de vergunninghouder zone Oost. Het gaat hierbij voorlopig om de Bosdijklaan en de Valckeslotlaan. Voor de visie omgeving Bergweg heeft uw raad krediet verstrekt. Binnen deze visie wordt onder meer naar de mogelijkheden gekeken om de parkeersituatie te verbeteren (bewoners, werkers en bezoekers scholen).

✓ 2.1.2.3 Onderzoek naar haalbaarheid Hubs.

In afstemming met de Bevelandse gemeenten zetten we gezamenlijk in op een regionale aanpak. Een extern bureau is gevraagd ons hierbij te begeleiden. Het onderzoek is gestart.

2.1.3 Speerpunt: Verkeersveiligheid

≈ 2.1.3.1 In Bevelands verband werken we aan een nieuw verkeersveiligheidsplan als invulling van het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV).

Voor het Strategisch Plan Verkeersveiligheid is een inventarisatie gemaakt voor gemeente Goes in 2022. In 2023 zal het plan ter besluitvorming aan uw raad worden voorgelegd.

HD 2.2: Het vestigingsklimaat voor nieuwe inwoners en ondernemers wordt verder versterkt

2.2.1 Speerpunt: De ontwikkeling van bedrijvenpark "Deltaweg "

✓ 2.2.1.1 Start aanleg Bedrijvenpark Deltaweg

De aanleg van het bedrijvenpark is gestart met de eerste werkzaamheden. In 2023 gaan we verder met de aanleg van de ontsluiting en het bouwrijp maken van het bedrijvenpark. We verwachten dat de eerste bedrijven zich in 2024 vestigen.

2.2.2 Speerpunt: Vaststellen en uitvoeren visie Spoorzone Zuid.

- 2.2.2.1 De visie op hoofdlijnen uit 2021 wordt in 2022 met participatie aangevuld en vastgesteld. Na vaststelling kan de uitvoering starten.

In afwachting van het vaststellen van de uitgangspunten van de omgevingsvisie is er een pas op de plaats gemaakt met de verdere uitwerking en vaststelling van de visie Centrum-Zuid.

2.2.3 Speerpunt: Locatie Asielzoekerscentrum 150-300 personen

- 2.2.3.1 Een locatiestudie naar een geschikte locatie in Goes voor de realisatie van een nieuw duurzaam AZC

In overleg met het COA willen wij inzetten op een traject waarin alleen haalbare opties in een participatietraject worden meegenomen. Inmiddels zijn we in het stadium dat het COA aan het rekenen is aan de haalbaarheid van een duurzame regionale opvanglocatie in Goes. Zodra hier duidelijkheid over is zullen wij dit met uw raad communiceren, gecombineerd met een voorstel voor een participatietraject.

HD 2.3: De binnenstad als trekpleister wordt verder uitgebouwd

2.3.1 Speerpunt: Uitvoering kwaliteitsagenda Binnenstad

≈ 2.3.1.1 We gaan werken aan:

- Binnenstad autoluw: aanbesteding en uitvoering
- Onderzoek naar locaties fietsparkeren
- Ideevorming vergroenen binnenstad

Diverse projecten zijn opgestart, zoals de actualisatie van de detailhandelsvisie en de invulling van de Grote Kerk.

We zijn gestart met onderzoek naar het verder autoluw maken van de binnenstad. In de coronatijd hebben wij het voetgangersgebied al iets vergroot met de toevoeging van de Grote Markt en de Korte Kerkstraat. We onderzoeken nu of we het voetgangersgebied nog wat verder kunnen vergroten. Het verder autoluw maken heeft grote consequenties, zoals het beperken van de bevoorradingsmogelijkheden en het uitplaatsen van bezoekersparkeerplaatsen. Het participatietraject is nog niet gestart. Naar verwachting wordt in de tweede helft van 2023 een voorstel voor uitvoering aan uw raad aangeboden.

Onderzoek naar de uitbreiding van de locaties voor fietsparkeren wordt nog opgestart.

De aanpak van de particuliere vergroening is vastgesteld en wordt vanaf 2023 uitgerold. Voor de vergroening van de publieke openbare ruimte zijn dit jaar de eerste ideeën gevormd die in het komende jaar worden uitgewerkt.

2.3.2 Speerpunt: Versterken Marconigebied

✓ 2.3.2.1 Uitwerken gebiedsvisie en inrichtingsplan

- Verwerving tracé ringbaan tussen Kompasplein en Voltaplein: De aankoop bij NS Vastgoed is eind 2022 afgerond. Voor de ProRail gronden volgt een voorstel in Q1 in 2023.
- Kredietaanvraag voltooiing ringbaan tussen Kompasplein en Voltaplein: Deze wordt in Q1 2023 aan uw raad ter goedkeuring voorgelegd inclusief schetsontwerp.
- Visie Renaultkavel: Deze is in juli 2022 vastgesteld en er is een start gemaakt met de nadere uitwerking van een tijdelijk parkeerterrein en herbestemming van de voormalige melkfabriek Hollandia.
- Herinrichting Marconigebied: Een aanvraag voor een voorbereidingskrediet wordt in Q1 2023 aan uw raad ter goedkeuring voorgelegd.

HD 2.4: Ruimte bieden voor een kwalitatief goed woningaanbod

2.4.1 Speerpunt: Uitvoering Ambitiedocument Woningbouw Goes

✓ 2.4.1.1 We voeren het ambitiedocument woningbouw Goes uit en monitoren de uitvoering

Het woningbouwprogramma wordt continu gemonitord en geactualiseerd. In de tweede helft van 2022 is het programma in lijn gebracht met de nieuwe huishoudens- en bevolkingsprognose. Het geactualiseerde woningbouwprogramma voor Goes is opgenomen in de Zeeuwse Woondeal (zie ook 2.4.2.1).

2.4.2 Speerpunt: Uitvoering Regionale Woonvisie

✓ 2.4.2.1 We gaan werken aan:

- Regionale aanpak toekomstbestendig maken van de woningvoorraad
Op 18 juni 2022 is een eerste informatiebijeenkomst gehouden voor woningeigenaren in Goes-Oost en Kloetinge. De aanpak is geïnitieerd door Impuls Zeeland als uitvoering van het Zeeuwse Energieakkoord. Daarnaast is door de vijf Bevelandse gemeenten een gezamenlijke aanpak voor energiearmoede uitgewerkt.

- Opstellen en start uitvoeren programma flexwonen (Versnellingskamer Beweging Bevelandse woningmarkt)
De Bevelandse gemeenten hebben gezamenlijk een programma voor in totaal 450 flexwoningen op tijdelijke locaties opgesteld. Voor de eerste fase van circa 200 eenheden is een samenwerkingsovereenkomst van de vijf Bevelandse gemeenten met Beveland Wonen uitgewerkt (januari 2023 ondertekend). Daarnaast is subsidie ontvangen van het Rijk om de eerste fase mogelijk te maken. De eerste woningen worden in 2023 geplaatst.

- Versnellen nieuwbouwprogramma (Versnellingskamer Beweging Bevelandse woningmarkt)
De Bevelandse gemeenten voeren binnen de Actielijn ‘Beweging op de Bevelandse woningmarkt’ regelmatig overleg met andere overheden, onderwijsinstellingen en bouwende partijen over de uitbreiding en versnelling van het woningbouwprogramma. Daarnaast zijn door provincie en de Zeeuwse gemeenten afspraken met het Rijk over woningenbouw en de versnelling daarvan opgesteld in de Zeeuwse Woondeal. Verder is voor de projecten Goese Schans en Omgeving Stationsgebied een Rijkssubsidie voor de versnelling van woningbouw in combinatie met het verbeteren van de mobiliteit toegekend.

2.4.3 Speerpunt: Herstructurering Goes-Oost

✓ 2.4.2.1 We gaan werken aan:

- Nieuwbouw 2^e fase Verzetsheldenbuurt
- Herinrichting Marijkestraat

Binnen 2^e fase van de Verzetsheldenbuurt zijn de 36 woningen in de Marijkestraat gesloopt, zijn de werkzaamheden voor het bouwrijp maken in deze straat uitgevoerd en is de bouw van de woningen gestart (opleveringen van de woningen in 2023).

HD 2.5: Er komt meer ruimte voor de fietsers

2.5.1 Speerpunt: Optimaliseren fietsverbindingen

✓ 2.5.1.1 Gestart wordt met de actualisatie van het fietsbeleidsplan

Een start is gemaakt met het opstellen van de hoofdlijnen en richtingsdocument inclusie plan van aanpak.

HD 2.6: Door samenhangende benadering versterken we de totale aantrekkingskracht van onze drie toeristische trekpleisters: de binnenstad, het Veerse Meer en Nationaal park Oosterschelde

2.6.1 Speerpunt: Recreatiezone Wolphaartsdijk

≈ 2.6.1.1 Het uitwerken van de actiepunten zoals opgenomen in het aandachtsgebied Wolphaartsdijk. Concreet gaat het hierbij om de volgende punten:

- Het realiseren van een herinrichting van de Veerdam met een openbare verbinding naar de Veersteiger.
- Het opwaarderen van de entree van de recreatiezone Wolphaartsdijk.
- Plaatsen van bebording
- Het opwaarderen fiets- en wandelverbindingen

De herinrichting en opwaardering van de Veerdam, die een openbare fiets en wandelverbinding vormt naar de veersteiger, is afgerond. De entree is voorzien van vlaggen en er worden evenementenborden geplaatst in samenwerking met de ondernemersvereniging.

2.6.2 Speerpunt: Gebiedsvisie Veerse Meer

√ 2.6.2.1 Vanuit de gebiedsvisie Veerse Meer werken we met alle betrokken partijen aan het actieprogramma om het Veerse Meer aantrekkelijk(er) te houden en maken.

Op verzoek van de raad (motie procesbegeleiding Wolphaartsdijk) is procesbegeleiding gestart. Dit draagt bij aan het actieprogramma om het Veerse Meer. Hieruit volgt in 2023 een project- en actieplan.

2.6.3 Speerpunt: Samenwerking 'Herkenbare beleving op de Bevelanden'

√ 2.6.3.1 Vanuit de bestaande samenwerking in het Platform de Bevelanden bestaat de brede wens om te komen tot een Strategische Agenda ter bevordering van de brede welvaart in de regio de Bevelanden. Dit doen we door het opstellen van diverse actielijnen.

Vanuit de Strategische agenda is deze actielijn opgestart en deze loopt op schema.

2.6.4 Speerpunt: Nationaal park Oosterschelde

- 2.6.4.1 Voor het Nationaal Park Oosterschelde zal worden onderzocht hoe het gebied aantrekkelijker en meer beleefbaar gemaakt kan worden voor zowel inwoners als bezoekers. Ook een koppeling met de historische binnenstad zal hierin worden onderzocht.

Een Nationaal Park Oosterschelde entrepunt is niet haalbaar gebleken. We onderzoeken of dit op een andere plaats wel te realiseren is.

HD 2.7: De organisatie voorbereiden op de implementatie van de Omgevingswet

2.7.1 Speerpunt: Voorbereiden omgevingswet

√ 2.7.1.1 2022 wordt het jaar waarin de nieuwe Omgevingswet zal worden vastgesteld

De Omgevingswet is wederom uitgesteld; de nieuwe inwerkingtredingsdatum is nu 1 januari 2024. We hebben de nieuwe interne werkprocessen opgesteld. Hiermee gaan we begin 2023 proefdraaien op de vakafdelingen en deze worden dan ook in de DSO-software verwerkt.

2.7.2 Speerpunt: Nieuwe Omgevingsvisie

≈ 2.7.2.1 In 2022 stellen we onze nieuwe omgevingsvisie vast

Er zijn meerdere participatiesessies gehouden op Goespraatmee.nl en er is een Nota van Uitgangspunten opgesteld welke in januari met de raad is besproken. Daarna wordt de participatie over deze Nota gestart.

2.7.3 Speerpunt: Pilot Omgevingsplan

√ 2.7.2.1 We gaan een pilot starten met de nieuwe Omgevingswet

Door de te experimenteren met de mogelijkheden uit de nieuwe Omgevingswet krijgen we een goed inzicht in wat de mogelijkheden zijn en kunnen we beargumenteerd welk planologisch regime goed past bij de gemeente Goes. In 2022 zijn ervaringen opgedaan middels een het doorlopen van alle aspecten van een Omgevingsplan voor een fictief plangebied. De lessen die hieruit geleerd zijn, nemen we mee in het opstellen van een 'Handboek Omgevingsplan' aan de hand waarvan we vanaf de inwerkingtredingsdatum ons gemeentelijke Omgevingsplan zullen gaan vormgeven.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente:

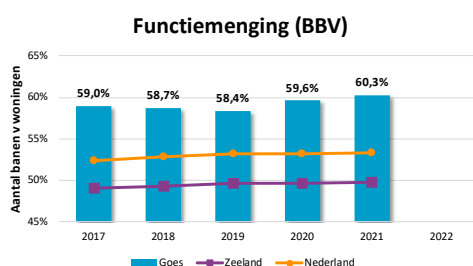
Verbonden partij	Speerpunt/reguliere taak	Bijdrage aan doelstelling programma
Economische Impuls Zeeland BV	Vestigingsklimaat versterken	HD 2. Vestigingsklimaat
Stichting Goes Marketing	Vestigingsklimaat versterken	HD 2. Vestigingsklimaat
RWS	Kwalitatief goed woningaanbod	HD 4. Woningaanbod
Deelgebieden Goese Schans	Kwalitatief goed woningaanbod en	HD 2. Vestigingsklimaat en
Verkoopmaatschappij De Goese Schans	Vestigingsklimaat versterken	HD 4. Woningaanbod
PZEM NV	Exploitatie nutsvoorzieningen	HD 1. Bereikbaarheid en HD 2. Vestigingsklimaat

* Voor meer informatie over de genoemde verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Relevante beleidsdocumenten:

Beleidsnota	Vastgesteld door	Vaststellingsdatum
Groenbeheerplan 2021-2024	Raad	21-11-2020
Kwaliteitsagenda binnenstad 2030	Raad	2022
Gebiedsvisie Marconigebied	Raad	2022
Toetsingskader detailhandel Wolphaartsdijk	B&W	26-3-2019
Kader dagelijkse detailhandel voorzieningen	B&W	20-3-2018
Actualisatie Parkeren Goes 2018-2025	Raad	15-3-2018
Prestatieafspraken met woningcorporatie RWS 2018	B&W	29-11-2017
Detailhandelsvisie	Raad	23-11-2017
Strategische Agenda De Bevelanden 2017	Raad	20-4-2017
Economische Agenda De Bevelanden 2017	Raad	20-4-2017
Toeristische Agenda De Bevelanden 2017	Raad	20-4-2017
Visie maatschappelijke Voorzieningen "Goes voor elkaar"	Raad	16-12-2016
Nota Gemeentelijke Vastgoedbeleid	Raad	16-12-2016
Horecavisie (2015)	Raad	10-9-2015
Groenstructuurplan 2014-2024	Raad	18-12-2014
Kansen benutten, werken aan de economie van Goes (2014)	B&W	9-12-2014
Gemeentelijke Verkeers- en VervoersPlan 2005,2008,2013	B&W	7-1-2014
Woonvisie Goes 2013-2020	Raad	24-10-2013
Structuurvisie #Goes2040	Raad	14-6-2012
Fietsbeleidsplan 'Goes fietst verder'	Raad	31-5-2012
Monumenten in de openbare ruimte	Raad	19-5-2011
Beleidsplan verkeersveiligheid Zeeland 2010-2020 "op weg naar nul"	Raad	21-4-2011
Beleidsplan Parkeren 2009-2020	Raad	18-2-2010
Landschapsonwikkelingsplan 2009	Raad	16-6-2009
Beleidsplan Hogere Waarden Wet Geluidhinder	B&W	14-4-2009
Beleidsplan IBORG	B&W	15-3-2005

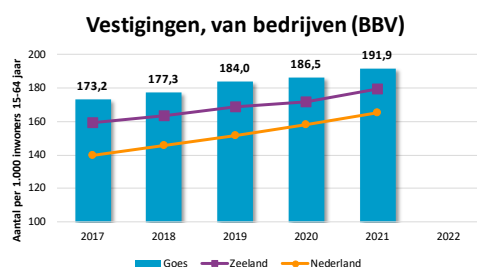
Indicatoren:

Type indicator: BBV

Bron: LISA (aantal banen) & CBS (aantal woningen)

Info: De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen aantal banen en het aantal (fysieke)woningen, en varieert tussen 0 (alleen woningen) en 100 (alleen banen). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Type indicator: BBV

Bron: LISA

Info: Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

Programma 3 Onderwijs, sport en cultuur

Missie

Verbinden en ontwikkelen!

Er is een samenhangend en breed activiteiten- en voorzieningenaanbod in onderwijs, sport en cultuur. Hierin verbinden we organisaties en activiteiten met elkaar. We stimuleren alle Goesenaren om hun talenten te ontwikkelen. Het Goese onderwijs zorgt voor een passende onderwijsloopbaan voor alle leeftijden met daarbij aandacht voor aansluiting op vervolgonderwijs en kansen op de arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

HD 3.1: Behalen van een startkwalificatie en verbetering aansluiting op de arbeidsmarkt

3.1.1 Speerpunt: Doorontwikkeling Health Campus Zeeland

✓ 3.1.1.1 Goes positioneren als stad van sport, zorg en gezondheid, en – daarmee – als een aantrekkelijke stad om te wonen en te werken, in het bijzonder voor zorgprofessionals.

Het College heeft Goes als zorgstad benoemd in haar collegeprogramma. Net als het belang van sport en (positieve) gezondheid. Dit geldt ook voor het aantrekkelijk kunnen wonen in Goes. Speciale aandacht voor medewerkers in de zorg is er in de contacten met de zorginstellingen en door de Zeeuwse Zorgcoalitie. Aantrekkelijk wonen en werken in Goes krijgt ook aandacht. Dit gebeurt vooral door uitbreiding van het woningaanbod in alle prijsklassen, met bijzondere aandacht voor de betaalbaarheid.

3.1.2 Speerpunt: Inzetten op voortijdig schoolverlaten (VSV)

✓ 3.1.2.1 Uitvoering geven aan de projectplannen 2021-2024 VSV.

Het Regionaal Bureau Leerlingenzaken (RBL) geeft uitvoering aan de projectplannen 2021-2024 VSV. Deze lopen volgens planning.

De VSV plannen voor deze periode worden uitgevoerd zijn:

- verzuimaanpak 18 plus op het mbo i.s.m. de GGD;
- met Scalda wordt de GGZ problematiek aangepakt middels het project Tussentijd (Voorkomen van thuiszitten door jongeren met GGZ problematiek door gerichte ondersteuning met focus op basisvaardigheden en behoud van ritme en regelmaat)
- aanpak oud VSV, dit zijn de jongeren die zonder opleiding of werk thuis zitten, d.m.v. de KICK aanpak;
- omdat jongeren vaak niet op brieven of telefoontjes reageren zijn de bezoeken van jongeren aan huis geïntensiveerd;
- vanaf schooljaar 2022-2023 is de pilot jongeren loket gestart: 2 dagdelen per week zijn er RBL consulenten aanwezig in de bibliotheek van Goes, zodat jongeren laagdrempelig met allerlei vragen terecht kunnen. Hierbij wordt samengewerkt met jongerenwerk en werk en inkomen.
- aanpak jongeren in kwetsbare positie d.m.v. een maatwerktrajecten, vaak een combinatie van onderwijs, zorg en/ of dagbesteding.

3.1.3 Speerpunt: Samenwerking

✓ 3.1.2.1 Verdere facilitering van het hybride leren (samenwerking onderwijs en maatschappelijke organisaties: Goes United) zodat er zoveel mogelijk praktijkleerplaatsen zijn en daarmee een verbetering van de aansluiting van jongeren op de arbeidsmarkt ontstaat.

Om de samenwerking nog verder te faciliteren heeft Scalda een onderzoek uitgevoerd. Doel is optimalisering van de hybride leeromgeving Goes United. Dit levert punten op om de samenwerking nog beter te doen. Deze punten zijn opgenomen in de doorontwikkeling van Goes United.

HD 3.2: Passend onderwijs voor iedereen en onderwijsachterstanden voorkomen

3.2.1 Speerpunt: Integrale aanpak onderwijs

- 3.2.1.1 In de eerste helft 2022 wordt de lokale aanpak van het versterken van de zorgstructuur op de scholen (PO) geëvalueerd, waarna advies volgt.

Door personele omstandigheden en capaciteitsinvestering op andere acute vraagstukken (bv Oekraïne) is dit niet gelukt in 2022. Dit wordt nu gerealiseerd in 2023.

√ 3.2.1.2 De (financiële) mogelijkheden onderzoeken voor het verder uitrollen van het project 'Jongerencoach voor kwetsbare jongeren'.

Extra inzet van de jongerencoach voor kwetsbare jongeren wordt momenteel deels geborgd door deelname aan het project Gelijke Kansen Alliantie. Dit project loopt. Het project gaat over talentontwikkeling en loopbaanontwikkeling voor jongeren die de kansen niet krijgen of pakken. Samenwerkingspartners zijn de VO-scholen en SMWO, maar ook politie, Bureau leerlingen zaken en 1nul1 preventie. Doel is komen tot een toekomstplan en het voorkomen van verschuiving naar crimineel gedrag. Voor een structurele inzet na de pilot worden de (financiële) mogelijkheden nog nader bekeken. E.e.a. zal ook blijken uit de evaluatie die aan het einde van de pilot zal plaatsvinden (2024).

≈ 3.2.1.3 Versterken van de zorgstructuur op het VO, in het kader van het nationaal programma onderwijs in regionale samenwerking

In samenwerking met de scholen en de ketenpartners worden de mogelijkheden voor het versterken van de zorgstructuur op het VO in het kader van het nationaal programma onderwijs in beeld gebracht. Focus ligt in eerste instantie op de lokale samenwerking, maar er wordt ook gekeken naar de regionale samenwerking. We starten in schooljaar 2023-2024 met de uitvoering van de plannen met betrekking tot het nationaal programma onderwijs.

3.2.2 Speerpunt: Onderwijshuisvesting

≈ 3.2.2.1 In 2022 is er een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het V(S)O.

In januari 2023 wordt het IHP V(S)O in concept afgerond en ter besluitvorming voorgelegd.

3.2.3 Speerpunt: Bestrijden van onderwijsachterstanden

≈ 3.2.3.1 In samenwerking met het onderwijs uitvoering geven aan de in het najaar van 2021 vastgestelde, plannen in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs.

In samenwerking met de scholen en de ketenpartners worden de mogelijkheden voor de inzet van de middelen met betrekking tot het nationaal programma onderwijs en daarbij passende interventies onderzocht. Dit onderzoek wordt vertaald naar een uitvoeringsplan. We starten in schooljaar 2023-2024 met de uitvoering van de plannen met betrekking tot het nationaal programma onderwijs.

≈ 3.2.3.2 Eind 2022 ligt er een nieuw vastgesteld regionaal meerjaren onderwijsachterstandenbeleidsplan

Met de partners (de Bevelandse gemeenten, scholen, kinderopvang en GGD) is het huidige onderwijsachterstandenbeleidsplan in 2022 geëvalueerd. Naar aanleiding van de evaluatie zijn/worden onderdelen uit het plan aangevuld en/of aangepast. Ook worden nieuwe afspraken met de partners gemaakt. Over de aanvullingen, aanpassingen en afspraken wordt nog overleg gevoerd met de partners. Dit kost meer tijd dan vooraf gepland. Doel is dat het nieuwe plan in 2023 wordt vastgesteld.

HD 3.3: De diversiteit en kwaliteit van cultuur en cultureel erfgoed versterken

3.3.1 Speerpunt: Doorontwikkelen van online bezoekersportaal (gemeentearchief)

≈ 3.3.1.1 Het verder digitaliseren van fysieke documenten, waaronder historische kaarten, plattegronden, bouwtekeningen, foto's.

Fysieke documenten, waaronder historische kaarten, plattegronden, bouwtekeningen, foto's zijn gedigitaliseerd om de vindbaarheid en toegankelijkheid van digitale documenten in het online bezoekersportaal voor inwoners, bedrijven en andere geïnteresseerden te vergroten. Verder zijn er (technische) voorbereidingen getroffen voor Oral History ook wel bekend als Vertelarchief. Dit zijn verhalen en persoonlijke herinneringen van inwoners van Goes op video/film die wij na 2022 via het online bezoekersportaal voor publiek toegankelijk maken.

3.3.2 Speerpunt: Cultuurvisie

≈ 3.3.2.1 Er wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde cultuurvisie, in samenhang met Samen in Zee en de ambities van de Cultural Board.

Er zijn in 2022 bijeenkomsten georganiseerd met diverse stakeholders (vertegenwoordigers vanuit de culturele setting, raadsleden, etc.) om input op te halen voor de cultuurvisie. De cultuurvisie zelf is echter nog niet helemaal gereed en daarom nog niet vastgesteld. Dit gebeurt in Q2 2023.

√ 3.3.2.2 In samenwerking met de provincie en in de Oosterschelderegio wordt vervolg gegeven aan het regioarrangement.

Er is een nieuwe ronde van het regioarrangement van start gegaan. Nieuw aan deze ronde is dat er meerjarige subsidies uit worden verstrekt. Aan zeven culturele organisaties is vanuit het regioarrangement een meerjarige subsidie die toegekend voor de periode 2022-2024.

≈ 3.3.2.3 Uitvoering geven aan het door de raad gekozen scenario voor de toekomst van het museum.
Na de oplevering van het onderzoek van Erfgoed Zeeland over de toekomst en focus van het Historisch Museum de Bevelanden zijn gemeente en museumbestuur verder in gesprek gegaan over de mogelijke toekomstscenario's van het museum. Er is nog geen scenario definitief gekozen, omdat deze scenario's ook afhankelijk zijn van de huisvesting van het museum. Het museum heeft aangegeven ambitie te hebben om naar de Grote Kerk te verhuizen. De haalbaarheid hiervan zal nader moeten worden onderzocht.

3.3.3 Speerpunt: Nieuwe impuls aan de bibliotheek

✓ 3.3.3.1 Bibliotheekbeleid verbreden en borgen, doorgaande lijn voor educatief beleid (0-4 en 12 +) bibliotheek als bron voor een leven lang leren, bibliotheek als laagdrempelige plek tot informatie en hulpbron voor inclusie.
De Bibliotheek Oosterschelde maakt nu 1 jaar gebruik van de nieuwe vestiging aan de Kolveniershof. De bibliotheek heeft op deze locatie een echte ontmoetingsfunctie, waarvan veelvuldig gebruik wordt gemaakt. De aanwezigheid van de bibliotheek rond het Bleekveld heeft ook een positieve uitwerking op de onderlinge samenwerking tussen de culturele organisaties die aan het Bleekveld gehuisvest zijn. De bibliotheek heeft daarnaast de diensten geleverd ter bevordering van een leven lang leren, leesbevordering, het terugdringen van taalachterstand.

3.3.4 Speerpunt: Impuls aan het behoud van cultureel erfgoed

≈ 3.3.4.1 Er wordt uitvoering gegeven aan de kerkenvisie.
Rond de kerkenvisie heeft in 2022 participatie plaats gevonden en de kerkenvisie is bijna gereed. De visie wordt aangeboden in het eerste kwartaal 2023.

HD 3.4: Iedereen beweegt met plezier op zijn eigen manier

3.4.1 Speerpunt: Vitale en toekomstgerichte sportaanbieders

✓ 3.4.1.1 Verenigingsondersteuning aan de hand van de keuzegids.
Er hebben 7 verenigingen deelgenomen aan inspiratiesessies Goes NOC-NSF, sport specifieke trainingen zijn aangeboden aan 3 verschillende verenigingen, 4 verenigingen hebben een microbudget toegewezen gekregen en 2 zijn een traject met Rabobank ondersteuning ingegaan. Er waren 27 mensen aanwezig bij de bijeenkomst veilig sportklimaat.

3.4.2 Speerpunt: Beweegvriendelijk en motorisch vaardig opgroeien

✓ 3.4.2.1 Inzet MQ scan en Beweeg ABC op 100 % van de scholen, om inzicht te geven in de motorische vaardigheid en het beweeggedrag van kinderen.
Driekwart van de scholen (15 van de 19) hebben eenmaal of al meerdere malen de test uitgevoerd. Vier scholen willen niet meedoen.

3.4.3 Speerpunt: Iedereen doet mee

✓ 3.4.2.1 We stimuleren sport-onderwijs en zorgaanbieders om een structureel beweegaanbod te organiseren.
Via Goes United zijn er bij meer organisaties meer beweegactiviteiten ontstaan. Samenwerkingspartners zijn bijvoorbeeld Ter Weel, Het Gors, COA, basisscholen, SMWO, Omnium (senioren sport) en de Sprienke.

✓ 3.4.2.2 We stimuleren sportaanbieders een aanbod te organiseren voor specifieke en of kwetsbare doelgroepen conform de vastgestelde beweegvisie.
Via bijeenkomsten worden clubs meegenomen in trends en ontwikkelingen in Goes en de mogelijkheden voor het binden van specifieke doelgroepen. Senioren sport is bij sommige clubs ontwikkeld, voor mensen met een beperking is vaak maatwerk nodig. Het vraagt blijvende aandacht en stimulering om inclusief aanbod te creëren voor specifieke doelgroepen.

3.4.4 Speerpunt: Speerpunt: Omnium, een financieel gezonde organisatie en het vitale hart van sport, bewegen en onderwijs

✓ 3.4.4.1 We geven uitvoering aan de prestatieafspraken die met het Omnium gemaakt zijn.
In 2022 zijn alle prestatieafspraken nageleefd en uitgevoerd.

3.4.5 Speerpunt: Afstemming tussen partners over het sportaanbod, rollen en verantwoordelijkheden

✓ 3.4.5.1 Goes United (hybride leeromgeving) zorgt voor afstemming en samenwerking tussen Goese organisaties waarbij een structureel, kwalitatief beweegaanbod voor specifieke doelgroepen centraal staat
Alle opdrachten van studenten sport- en bewegen en maatschappij- en zorg bij lokale instellingen en onderwijsorganisaties richten zich op kwetsbare inwoners vanuit gemeentelijke doelstellingen 'Goes voor Elkaar'. Scalda en SMWO coördineren de uitvoering.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente:

Verbonden partij	Speerpunt/reguliere taak	Bijdrage aan doelstelling programma
Samenwerkingsverband Welzijnzorg Oosterschelderegio (SWVO)	Coördinerende rol voor de beleidsontwikkeling: bibliotheek en cultuureducatie	HD 2. Onderwijs en HD 3. Cultuur
Zeeuwse Muziekschool	Uitvoering van muziekonderwijs en cultuureducatie	HD 2. Onderwijs en HD 3. Cultuur
Goes Goed BV	Goes Goed BV exploiteert het Omniium; Met een subtropisch zwembad , een tropisch bos en diverse sportaccommodaties is Omniium het sport- en recreatiecomplex van Zeeland.	HD 4. Sport

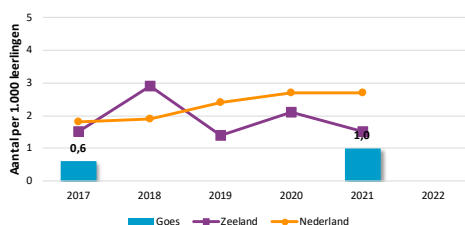
* Voor meer informatie over de genoemde verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Relevante beleidsdocumenten:

Beleidsnota	Vastgesteld door	Vaststellingsdatum
Cultuurvisie 2023-2027	Raad	p.m.
Focusplan Goes en uitvoeringsagenda, gericht op versnelling van de transformatie	Raad	22-07-2021
Meerjarig onderwijsachterstanden beleidsplan	Raad	mrt-20
Beweegvisie 2019-2023	Raad	sep-19
Programmaplan transformatie Goes 2019-2020. (Goes voor elkaar)	Raad	23-5-2019
Van bidbook cultuur naar regioprofiel cultuur	B&W	8-5-2018
Nota Jeugdbeleid 2018-2022	Raad	23-11-2017
Visie 'toekomst onderwijsvoorzieningen'	Raad	27-2-2014
Nota cultureel erfgoed	Raad	18-4-2013
Beleidsnota Archeologie	Raad	15-12-2011
Sportnota 2008-2011	Raad	Dec 2007

Indicatoren:

Absoluut verzuim (BBV)

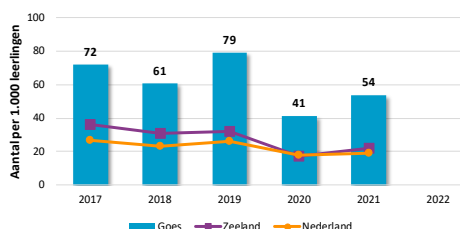

Type indicator: BBV

Bron: Ingrado

Info: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners tft. 5-18 jaar.

Relatief verzuim (BBV)

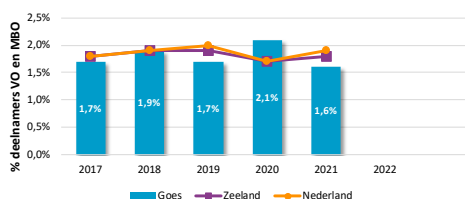

Type indicator: BBV

Bron: Ingrado

Info: Het relatieve aantal leer- en kwalificatieplichtige jongeren zonder vrijstelling dat langer dan 4 opeenvolgende weken niet ingeschreven was op school.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (BBV)

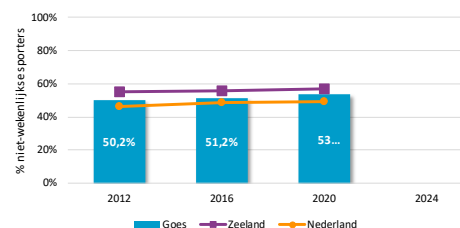

Type indicator: BBV

Bron: Ingrado, 'Zeeland' = 'Totaal gemiddelde centrumgemeente'

Info: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Niet-sporters (BBV)

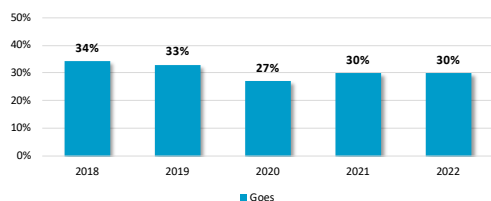

Type indicator: BBV

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen) GGD, CBS en RIVM

Info: Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet. Deze indicator wordt één keer per 4 jaar verstrekt.

Peuters in voorschoolse opvang (Goese indicator)

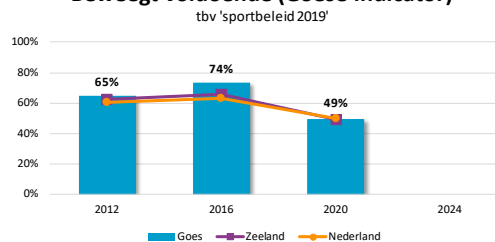

Type indicator: Goese indicator

Bron: -Beschikking 2021 kindgebonden financiering peuteropvang en VVE – Kibeo
-Beschikking 2021 kindgebonden financiering peuteropvang en VVE – Prokino
-Kwartaal overzicht JGZ – stand 1/1/2022

Info: Deze indicator is toegevoegd tbv 'sportbeleid 2019'. Definitie "peuter" 2 en 3 jarige.

Beweegt voldoende (Goese indicator)

Type indicator: Goese indicator

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD, CBS en RIVM
Info: Deze indicator is toegevoegd tbv 'sportbeleid 2019'

Wat heeft het gekost?

Programma 3 - Onderwijs, sport en cultuur							Bedragen x € 1.000,-
	Lasten			Baten			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
4.1 Openbaar basisonderwijs	484	533	-50	411	493	82	
4.2 Onderwijsvesting	3.433	3.807	-374	40	39	-1	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.255	4.159	96	2.251	2.383	133	
5.1 Sportbeleid en activering	509	450	59	90	122	31	
5.2 Sportaccommodaties	2.664	2.737	-73	400	452	52	
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurpr	2.291	2.082	210	42	42	0	
5.4 Musea	776	711	64	14	13	-2	
5.6 Media	885	845	41	0	0	0	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	91	73	18	0	0	0	
	15.388	15.396	-8	3.248	3.544	295	
Afwijking t.o.v. actuele begroting						287	
	Stortingen			Onttrekkingen			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
Mutaties reserves	86	0	86	335	237	-98	
						-12	
Resultaat						275	

Programma 4 Sociaal domein

Missie

Dichtbij en op maat!

Vitale inwoners in een virale samenleving, dat is ons ideaal. Uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners om met hulp van hun netwerk deel te nemen aan de samenleving. Waar dit niet lukt, zorgen wij voor voorzieningen en gerichte ondersteuning. We zetten in op preventie en vroeg-signalering. Dit doen we dichtbij en op maat dus zoveel mogelijk vanuit de wijken en dorpen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

HD 4.1: Goes draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners

4.1.1 Speerpunt: Speelplaatsen voor kinderen met beperkte fysieke mogelijkheden, toegankelijker maken

- √ 4.1.1.1 Start met de uitvoering van de nota Goes Spelen 2022 – 2030.
Nota is in december 2021 vastgesteld. In 2022 is de basisinventarisatie speeltoestellen en ondergronden geactualiseerd en is er een Quicksan speelvoorzieningen uitgevoerd. In Q1 2023 volgt nog een raadsvoorstel om budget beschikbaar te stellen voor vervangingsinvesteringen gekoppeld aan keuzescenario's. Toegankelijkheid en inclusiviteit is één van de speerpunten voor nieuwe en bestaande voorzieningen.

4.1.2 Speerpunt: Inzetten op veilige en gezonde leefomgeving

- ≈ 4.1.2.1 Er wordt een cohortstudie uitgevoerd om inzichtelijk te maken in hoeverre geweld daadwerkelijk is gestopt en het welzijn is verbeterd 1 jaar na de melding bij Veilig Thuis.
Het Verwey-Jonker instituut voert momenteel het onderzoek uit. De publicatie van het onderzoek verschijnt begin 2023.
- ≈ 4.1.2.2 We hebben een gezamenlijke aanpak ontwikkeld voor problematische jongerengroepen.
Om tot een aanpak te komen moesten er twee stappen doorlopen worden: het komen tot een convenant met samenwerkingspartners die zich hieraan willen committeren en het opleveren van de aanpak zelf. De eerste stap is gezet in 2022. Eind december is door diverse partijen het convenant voor het Jeugd Preventie Overleg (JPO) ondertekend. Het JPO geeft de mogelijkheid jongeren en jongerengroepen te bespreken en gezamenlijk een aanpak af te spreken. In 2023 wordt een vervolgoverleg gepland om te verdiepen op de aanpak zelf.

4.1.3 Speerpunt: voorkomen van gezondheidsrisico's

- √ 4.1.3.1 Door de inzet van het vitaliteitsakkoord Zeeuwse vitaminen verwijzen we inwoners via 'welzijn op recept' door naar passende leefstijlinterventies binnen het concept van positieve gezondheid.
Welzijn op recept wordt door de welzijnscoaches van SMWO ingezet, waarbij positieve gezondheid het uitgangspunt is conform afspraken uit het vitaliteitsakkoord. Verwijzers naar Welzijn op recept zijn onder andere de huisartspraktijken. Er zijn inmiddels 11 huisartsen/POH-ers die actief inzetten op Welzijn op recept.
- √ 4.1.3.2 Kwetsbare gezinnen wordt begeleiding geboden op het gebied van gezondheidsbevorderende activiteiten. Dit gebeurt via de methodiek van 'Goes bezig'.
SMWO heeft de methodiek geborgd in haar werkwijze.
- √ 4.1.3.3 Er wordt ingezet op het meten van motorische ontwikkeling, beweeggedrag en het signaleren van achterstanden bij basisschoolleerlingen, waarna ze kunnen worden doorverwezen naar passend aanbod.
De halfjaarlijkse rapportage laat zien dat van de 11 scholen, 1.597 leerlingen getest zijn waarvan 6,6% zeer ondermaats scoort en 11,8% onder het gemiddelde. Deze kinderen hebben het aanbod gehad om deel te nemen aan extra gym (25 kinderen) van SMWO, Medische Remedial Teaching (MRT) of zijn doorverwezen naar een medisch of zorgspecialist.
- ≈ 4.1.3.4 Goes United (hybride leeromgeving Scalda sport en bewegen en zorg en welzijn) wordt ingezet voor het organiseren van het dagelijks beweegaanbod binnen onderwijs en zorginstellingen.
Goes United is bij veel organisaties aanwezig met beweegaanbod, het is nog geen 'dagelijks beweegaanbod'.
- √ 4.1.3.5 Het communicatieplatform 'Goes bewegen' wordt ingezet om inwoners bewust te maken van het belang van dagelijks bewegen en het gebruik van de buitenruimte.

Website, Social media zijn actief gebruikt en bekeken.

≈ 4.1.3.6 Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor het herkennen en terugdringen van problematisch alcoholgebruik door 55+ers.

Er is geen specifiek plan van aanpak voor herkennen en terugdringen van alcoholgebruik bij 55+'ers opgesteld. Deze doelgroep is meegenomen in het preventieakkoord.

√ 4.1.3.7 'Welzijn op Recept' wordt uitgerold naar drie huisartsen/huisartsenpraktijken en wordt meer onder de aandacht gebracht bij inwoners.

De mogelijkheden voor het verder uitrollen worden in samenwerking met PeriScaldes-ZHCO en SMWO verder uitgewerkt. Verschillende huisartsen en praktijken nemen deel aan Welzijn op Recept en verwijzen patiënten door. Verder zet SMWO in op de bekendheid van Welzijn op Recept onder inwoners. Zie ook speerpunt 4.1.3.1.

HD 4.2: Goes ondersteunt de veerkracht en weerbaarheid van de inwoners

4.2.1 Speerpunt: normalisatie.

≈ 4.2.1.1 We hebben zicht op het basisaanbod van voorzieningen en geconstateerde hiaten zijn opgevuld.

Zoals gemeld bij de bestuursrapportage is er een inventarisatie gemaakt op hoofdlijnen. Vanuit De gezonde wijkaanpak wordt nu gewerkt aan het maken van wijkscans. Een wijkscan aangevuld met ervaringen van professionals en inwoners geeft informatie over wat er moet veranderen in het basisaanbod in een buurt of wijk. Het maken van de wijkscans kost meer tijd dan voorzien. Daarmee is er dan ook nog geen inzicht in hiaten qua basisaanbod dat gevuld moet worden. Dit zal doorlopen in 2023.

√ 4.2.1.2 Vervolg geven aan de communicatiecampagne 'terug naar de bedoeling'.

In het eerste deel 2022 heeft Goes meegedaan aan de regionale campagne vanuit Grip op de WMO (Oosterschelderegio). Daarnaast is bij deelprojecten de boodschap 'terug naar de bedoeling' aan bod gekomen. Eind 2022 is geconstateerd dat het goed is om de communicatie regionaal en lokaal nog verder uit te diepen. Hier komt vanuit Grip op de WMO begin 2023 een voorstel voor. Verder vindt Goes zelf het vooral belangrijk om het 'goede gesprek' te voeren. Bij dit gesprek wordt uitgegaan van de uitgangspunten van positieve gezondheid en deze aanpak wordt meegenomen bij de verdere uitwerking van de gezonde wijkaanpak (voorheen Welzijnsroute).

√ 4.2.1.3 De welzijnsroute is het startpunt van een ondersteuningsvraag: Goese inwoners maken zoveel mogelijk gebruik van sociale netwerken en regulier basisaanbod (voorzieningen en activiteiten) waardoor hun hulpvraag wordt voorkomen of opgelost.

De uitrol van de welzijnsroute heeft een plaats gekregen in het vastgestelde kader 'De gezonde wijkaanpak' (september 2022). Deze aanpak kent drie sporen:

- het basisaanbod op orde,
- de kracht van welzijn (welzijnsroute) en
- het betrekken van inwoners en professionals om de toegang tot ondersteuning te verbeteren.

Centraal hierbij staat positieve gezondheid. De uitgangspunten van positieve gezondheid krijgen een centrale plaats in de gesprekken met onze inwoners. Het 2^e deel van 2022 is gebruikt om dit concept verder uit te diepen. Dit loopt door in 2023. Het is de bedoeling om in Q2 2023 in de Goese Polder een pilot te starten.

4.2.2 Speerpunt: borgen van de integrale toegang 0 – 100 jaar

≈ 4.2.2.1 Toegangmedewerkers van GR de Bevelanden (WIZ) en gemeente Goes werken als één 'Team Toegang' volgens de uitgangspunten van integrale intake, omgekeerde toets, rekening houdend met het zogeheten doenvermogen.

Sinds begin 2022 werken klantmanagers van GR de Bevelanden een paar momenten in de week op de werkplek van onze gemeentelijke toegang. Dit is een eerste stap om uiteindelijk toe te groeien naar een integrale toegang 0-100. Dit proces is niet op heel korte termijn in te regelen en er zijn ook meerdere vormen mogelijk om te komen tot een integrale toegang. Dit wordt ook het komende jaar verder verdiept.

4.2.3 Speerpunt: Goes is en blijft aantrekkelijk voor kinderen, jongeren en gezinnen

≈ 4.2.3.1 Ontwikkelen en vaststellen van het lokale jeugd- en onderwijsbeleid 2022 - 2026.

Door personele omstandigheden en capaciteitsinvestering op andere acutere vraagstukken (bv Oekraïne) is dit niet gelukt in 2022. Dit wordt nu gerealiseerd in 2023.

HD 4.3: De Goese samenleving draait op sociale netwerken en waar nodig helpen we sociale netwerken te creëren

4.3.1 Speerpunt: Goese inwoners kijken naar elkaar om en helpen elkaar.

✓ 4.3.1.1 Doorontwikkelen wijkgericht werken

Het wijkgericht werken heeft een plaats gekregen in de route naar welzijn/De gezonde wijkaanpak. Het kader hiervoor is in september 2022 vastgesteld. Dit kader omvat de verbinding tussen (positieve) gezondheid en de leefomgeving op wijk/dorpsniveau. Zie verder ook speerpunt 4.2.1.

✓ 4.3.1.2 Elke inwoner met onbegrepen gedrag kan gebruik maken van de hulp- of crisiskaart

In 2022 zijn er 30 nieuwe hulp/ crisiskaarten gemaakt, totaal zijn er sinds de start van het project 93 hulp/ crisiskaarten gemaakt. Daarnaast zijn in 2022 bestaande kaarten geëvalueerd en is ingezet op het vergroten van de bekendheid van de hulp/ crisiskaart bij partnerorganisaties.

✓ 4.3.1.3 De wijkwerker waar bewoners terecht kunnen met vragen of voor ondersteuning (en met specialisatie in 'verward gedrag') is beschikbaar voor de hele gemeente Goes

Er zijn in gemeente Goes 2 wijkwerkers actief. Dit is gerealiseerd met behulp van subsidie tot mei 2023. Er komt een borgingsvoorstel voor financiering van het project (1^e kwartaal 2023).

✓ 4.3.1.4 Binnen de methodiek van 'Goes Bezig' zetten we in op het vormen van sociale zelfstandigheid en netwerken rondom kwetsbare gezinnen door hen zelf actief te laten participeren in het organiseren van activiteiten en door gebruik te maken van de zogeheten peer to peer methodiek

SMWO heeft de methodiek geborgd in hun werkwijze. Peer tot peer wordt ingezet daar waar mogelijk.

✓ 4.3.1.5 Gezinnen uit Goes Bezig organiseren activiteiten rondom gezondheidsbevordering voor andere kwetsbare gezinnen

Gezinnen hebben iedere schoolvakantie een activiteit georganiseerd. Het project Goes bezig is eind 2022 afgerond. De werkwijze is geborgd in de reguliere aanpak van SMWO.

HD 4.4: Inwoners van Goes participeren naar vermogen

4.4.1 Speerpunt: Realiseren aanpak arbeidsbeperkten (beschut werken, arbeidsmatige dagbesteding)

≈ 4.4.1.1 De nieuwe bouwsteen arbeidsmatige dagbesteding wordt in de praktijk nader vormgegeven.

Dit is onderdeel van het Goese Koersdocument Participatiewet. Op verschillende plaatsen wordt ervaring opgedaan met arbeidsmatige dagbesteding. De ervaringen moeten nog worden verwerkt in de bouwsteen arbeidsmatige dagbesteding Wmo. Dit moet gezamenlijk met de andere zes gemeenten in de Oosterschelderegio, omdat we gezamenlijk inkopen op Wmo. In 2023 wordt hier opnieuw aandacht voor gevraagd.

4.4.2 Speerpunt: Herijking re-integratie instrumentarium

≈ 4.4.2.1 Herijking re-integratie-instrumentarium

Dit is onderdeel van het Goese Koersdocument Participatiewet. In 2021 en 1^e helft 2022 zijn verschillende gesprekken gevoerd met onze samenwerkingspartners en gemeenten in de Oosterschelderegio. Ook is input opgehaald bij de klantmanagers via een enquête. In de 2^e helft van 2022 heeft een bestuurlijke startbijeenkomst plaatsgevonden. Besloten is om te starten met een onderzoek welke rol GR De Betho in de toekomst kan vervullen voor de doelgroep Participatiewet. In 2023 wordt dit onderzoek uitgevoerd.

≈ 4.4.2.2 Het aanbod van het Wijkbedrijf Goes Zuid, de Ruilwinkel, de Betho en BTO sluit beter aan op de complexere ondersteuningsbehoefte van de doelgroep.

Met de klantmanagers van GR de Bevelanden, het Wijkbedrijf Goes-Zuid en de Ruilwinkel zijn concreet afspraken gemaakt. In 2023 start een onderzoek naar de rol die de Betho (inclusief het BTO) kan spelen in de toekomst in de ondersteuning van de doelgroep Participatiewet.

≈ 4.4.2.3 Onderzoek naar de mogelijkheden om meer reguliere werkgevers in te zetten bij de re-integratie van mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Dit onderdeel is onderdeel van het Goese Koersdocument Participatiewet. Dit wordt verder uitgewerkt in het onderzoek naar de rol van de Betho in de ondersteuning van de doelgroep Participatiewet.

4.4.3 Speerpunt: uitvoering Wet Inburgering 2021

- ✓ 4.4.3.1 Statushouders die nog zijn gestart met inburgering onder het oude inburgeringstelsel worden zo snel mogelijk begeleid naar een succesvolle inburgering of overstap naar het nieuwe stelsel.
Dit is geborgd in de werkwijze van GR de Bevelanden.
- ✓ 4.4.3.2 Alle processen zijn ingericht en geoptimaliseerd voor een goede werking van de Wet Inburgering 2021. Deze processen worden gemonitord.
De wet Inburgering 2021 is geïmplementeerd en geborgd in de werkwijze van GR de Bevelanden en ketenpartijen zoals Scalda en Vluchtelingenwerk.
- ✓ 4.4.3.3 Intensivering taaltrajecten inburgeringsplichtigen.
Hiervoor is een contract gesloten met Scalda als uitvoerende partij voor de taaltrajecten onder de Wet Inburgering 2021.

4.4.4 Speerpunt: regionaal actieplan laaggeletterdheid

- ✓ 4.4.4.1 Er wordt uitvoering gegeven aan de maatregelen zoals opgenomen in het actieplan.
In de werkgroep laaggeletterdheid zijn evaluatiepunten benoemd. Aan de hand van deze evaluatiepunten wordt regelmatig gekeken naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het actieplan.

HD 4.5: Inwoners van Goes kunnen zich financieel redden

4.5.1 Speerpunt: Speerpunt: Bestrijding van armoede; in het bijzonder bij kwetsbare doelgroepen als kinderen, ouderen en gezinnen met multi-problematiek.

- ✓ 4.5.1.1 Zelfstandige ondernemers met problematische schulden wordt een schuldhulpverleningstraject aangeboden.
Er is een divers hulpaanbod voor zelfstandige ondernemers beschikbaar. GR de Bevelanden werkt hierin samen met een aantal landelijke bureaus die zijn gespecialiseerd in schuldhulp aan ondernemers.
- ✓ 4.5.1.2 We vergroten de kennis bij het CJG en wijkteams rondom het signaleren van armoede, door het aanbieden van cursussen.
Professionals in het sociaal domein hebben een training van NIBUD gevolgd over het herkennen en signaleren van armoede. Het SMWO en GR de Bevelanden hebben deelgenomen aan deze training. De jeugdverpleegkundigen van de GGD hebben een training Armoede in de Jeugdgezondheidszorg gevolgd. De gemeente Goes heeft hierbij informatie gedeeld over de lokale armoederegelingen het verdere hulpaanbod.
- ✓ 4.5.1.3 We sluiten aan bij landelijke initiatieven voor scholen, zoals 'de Week van het Geld' om armoede op school beter bespreekbaar te maken.
Verschillende scholen hebben deelgenomen aan de Week van het Geld. Ook is de vernieuwde handreiking armoede op scholen gedeeld met alle scholen in de gemeente Goes. Met verschillende scholen hebben we overleg gehad om uitleg te geven over de armoederegelingen en het lokale hulpaanbod.
- ✓ 4.5.1.4 De methodiek van Goes Bezig (uitgaan van de behoefte van de deelnemers i.r.t. positieve gezondheid en hen zelf actief laten participeren in het organiseren van activiteiten), is geborgd in de werkwijze van SMWO.
SMWO heeft de methodiek geborgd in hun werkwijze.
- ✓ 4.5.1.5 Uitrollen en borgen van de uitgangspunten van de aanpak Samenwerken over Stelsels (SOS) en het meer betrekken van netwerkpartners.
Zorgverzekering CZ en gemeente Goes geven nog steeds uitvoering aan SOS. Ook de andere Bevelandse gemeenten zijn inmiddels aangesloten bij deze methodiek.
- ✓ 4.5.1.6 Minimaregelingen zijn eenvoudig aan te vragen en we communiceren met de doelgroep in begrijpelijke taal (B1- niveau).
Dit is een doorlopend aandachtspunt. In 2022 hebben we ingezet op begrijpelijke brieven op B1-niveau. Ook is de website toegankelijker gemaakt.

HD 4.6: Goes heeft "Grip op het Sociaal Domein"

4.6.1 Speerpunt: Voorbereiden nieuwe decentralisatie Beschermd Wonen (BW) en maatschappelijke opvang

✓ 4.6.1.1 Uitvoering geven aan de eind 2021 vastgestelde Norm voor Opdrachtgeverschap en de afspraken rondom Partnerschap.

De Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang (ook wel Norm voor Opdrachtgeverschap genoemd) is vastgesteld. Deze bepaalt de koers voor de uitvoering vanaf 2022. Concreet is tot nu toe ingezet op: borging aanpak Team Thuis, toegang tot beschermd wonen bij de gemeenten, implementatie Zeeuws afwegingskader, externe deskundige en expertteam, verbinding Regiovisie met de Zeeuwse woonagenda, voorbereiding inkoop 2023 incl. afspraken over contractbeheer toezicht en kwaliteit.

4.6.2 Speerpunt: Meer grip op de toegang tot zorg (WIZ en CJG) conform maatregelen uit het Focusplan

✓ 4.6.2.1 We geven uitvoering aan alle maatregelen zoals opgenomen in het focusplan, we evalueren en zorgen bij goede resultaten voor borging hiervan

Er wordt gerapporteerd via de kwartaalrapportages. De maatregelen zijn in uitvoering. In Q2 van 2023 vindt de eindevaluatie plaats van het Focusplan.

≈ 4.6.2.2 We beschikken resultaatgericht

Voor de uitvoering van de WMO is voor de ondersteuningsvorm "begeleiding" een herzien ondersteuningsplan gedefinieerd, in overleg met de aanbieders. Dit plan richt zich op het stellen van doelen op diverse domeinen. Voor jeugd is het screenings- en opvolgingsproces opnieuw gedefinieerd dat uitgaat van resultaatgericht indiceren van jeugdhulp en de opvolging van doelen. In Q1 van 2023 wordt dit geïmplementeerd.

≈ 4.6.2.3 We sturen op de realisatie van cliëntdoelen

Voor de WMO (uitvoering GR de Bevelanden, afdeling WIZ) is de opvolging van cliëntdoelen nog niet gerealiseerd door gebrek aan personele capaciteit. Bij jeugd is de voorbereiding voor een aanpak opgepakt in 2022. De uitvoering: een systematische opvolging op doelen, wordt vanaf Q1 2023 uitgevoerd.

✓ 4.6.2.4 Jaarlijks worden de 20 duurste casussen (Jeugd en WMO) geanalyseerd op de uitgangspunten van het Focusplan (kosteneffectiviteit).

In de WMO is er een check gedaan op de 20 duurste cliënten. Het jaarlijks structureel terug laten komen moet nog geborgd worden. Voor jeugd is deze toets meerdere malen uitgevoerd, waaronder ook in 2022.

✓ 4.6.2.5 We brengen 'de beste koop' in beeld en passen dit toe in de toegang.

'Beste koop' is efficiënte ondersteuning tegen zo economisch mogelijk tarief. Er wordt door de medewerkers van de toegangen afgewogen wat de beste ondersteuning is voor de hulpvraag, daarbij speelt de "beste match" met een aanbieder ook een rol zodat de effectiviteit het grootst mogelijk is. Daarnaast is de ontwikkeling van de CEO (clientervaringsonderzoek) Jeugd ingezet. Hierover wordt in Q1 2023 geadviseerd en is de planning om de uitvoering Q2 2023 te starten. Klantervaring en ervaring van de toegangsmedewerker bepalen beide de beste 'koop'.

≈ 4.6.2.6 We gebruiken gebiedsanalyses bij het maken van beleidskeuzes en voor het bepalen van de manier waarop zorg gefinancierd wordt.

De basis opzet van deze analyses is er en kan gebruikt worden. Momenteel wordt gewerkt aan een doorontwikkelde versie. Zie hiervoor ook het speerpunt 4.2.1.1. De daar genoemde wijkscans moeten meer inzicht geven in de relatie tussen zorgvraag en benodigde voorliggende voorzieningen.

✓ 4.6.2.7 We rapporteren over de effecten van 'het Focusplan' aan de hand van (samen met de Raad) vastgestelde indicatoren en geven zo mede inhoud aan het onderdeel beheersbaarheid uit 'het Focusplan'

Bij de Q2 2022 is gerapporteerd over de voortgang van het Focusplan. In het tweede kwartaal van 2023 de eindevaluatie op te leveren.

4.6.3 Speerpunt: Administratieve lastenverlichting

≈ 4.6.3.1 Harmonisatie van werkwijzen Zeeuwse gemeenten om de administratieve druk bij ouders en zorgaanbieders te verminderen

Dit punt komt voort uit de Zeeuwse agenda Jeugd. Er is Zeeuws geanalyseerd of er sprake is van voldoende harmonisatie in werkprocessen. Daarnaast ligt ook in de landelijk nog vast te stellen Hervormingsagenda Jeugd de opdracht besloten dat er zoveel mogelijk gewerkt moet worden aan administratieve lastenverlichting voor inwoners, toegangsmedewerkers, maar vooral ook zorgaanbieders. Naar verwachting wordt de Hervormingsagenda Jeugd in het eerste kwartaal 2023.

4.6.4 Speerpunt: Vanuit onze taak als centrumgemeente voor de Arbeidsmarktregio Zeeland (AMR) geven we invulling aan de overstijgende Zeeuwse rol. Dit om de infrastructuur van economie en arbeidsmarkt in Zeeland, in de post-coronatijd, zo adequaat mogelijk te reguleren

✓ 4.6.4.1 Vaststellen van een jaarlijks 'uitvoeringsplan meerjarenagenda Arbeidsmarktregio' voor en door de Zeeuwse gemeenten.

Het uitvoeringsplan 2022 Meerjarenagenda Arbeidsmarktregio Zeeland is vastgesteld en in uitvoering.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente:

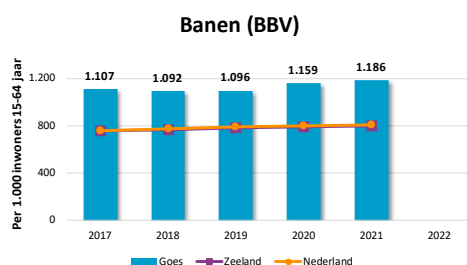
Verbonden partij	Speerpunt/reguliere taak	Bijdrage aan doelstelling programma
GR samenwerking de Bevelanden	Werk, inkomen en zorg	HD 1 Fysiek gezond HD 5 Financieel gezond HD 6 Financieel gezond
GR de Betho	Uitvoering participatiewet en re-integratietrajecten en Wsw	HD 2. Zelfstandig
SWVO	Inkoop en contractbeheer Wmo en beleidsadviesing Wmo en educatie. Uitvoering leerlingenvervoer.	HD 2 Zelfstandig HD 3 Netwerk HD 4 Meedoen
CZW	Provinciale beleidsvoorbereiding en uitvoering met name maatschappelijke opvang, beschermd wonen, veilige opvang, huiselijk geweld, alcohol en drugs, Anti discriminatie	HD 1 Fysiek gezond HD 2 Zelfstandig HD 3 Netwerk HD 4 Meedoen
GR GGD Zeeland	Inkoop en contractbeheer Jeugdzorg en de administratieve backoffice. Bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de Zeeuwse bevolking. Uitvoering van meldcode 'veilig thuis' (huiselijk geweld en kindermishandeling)	HD 1 Fysiek gezond HD 2 Zelfstandig

* Voor meer informatie over de genoemde verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Relevante beleidsdocumenten:

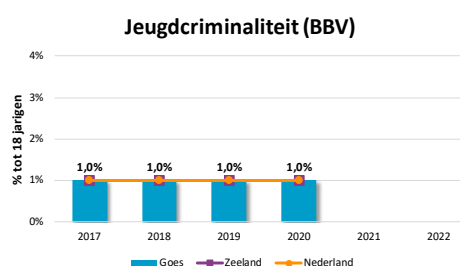
Beleidsnota	Vastgesteld door	Vaststeldingsdatum
Jeugd & Onderwijsbeleid 2022 – 2025	Raad	p.m. 2023
Regiovisie Beschermd Wonen	Raad	10-3-2022
Lokaal uitvoeringsplan Armoede en Schulden 2021 - 2022	Raad	09-11-2021
Plan van aanpak alcohol en drugs	Raad	23-09-2021
Programmavlan transformatie Goes 2019-2020. (Goes voor elkaar)	Raad	23-5-2019
Focusplan Goes en uitvoeringsagenda, gericht op versnelling van de transformatie	Raad	26-11-2020
Focusuitvoeringsprogramma	Raad	22-07-2021
Kadernota Armoede en Schulden (Bevelands)	Raad	17-12-2020
Koersdocument Participatie	Raad	19-12-2019

Indicatoren:

Type indicator: BBV
Bron: LISA

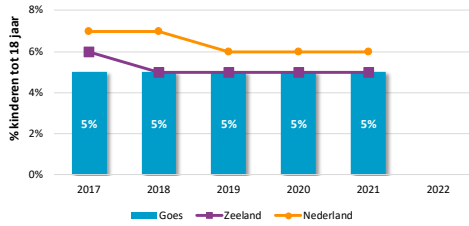
Info: Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar. Op waarstaatjegemeente.nl is de doelgroep cf staatscourant (15-64 jaar) opgenomen. Tot 2018 was de doelgroep 15-74 jaar beschikbaar, v.a. jaarrek. 2019 15-64

Type indicator: BBV

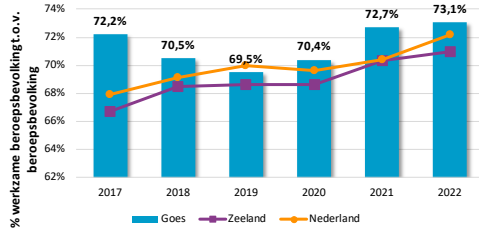
Bron: Venwey Jonker instituut (rapp. Kinderen in Tel). Opdrachtgever 'Defence for
Info: Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Kinderen om uitkeringsgezin (BBV)

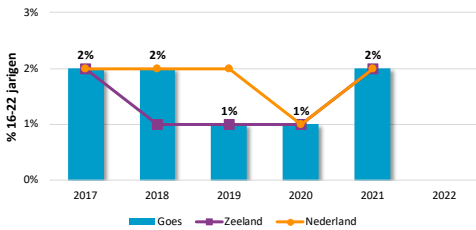
Type indicator: BBV
 Bron: Verwey Jonker instituut (rapp. Kinderen in Tel), Opdrachtgever 'Defence for
 Info: Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.

Netto arbeidsparticipatie (BBV)

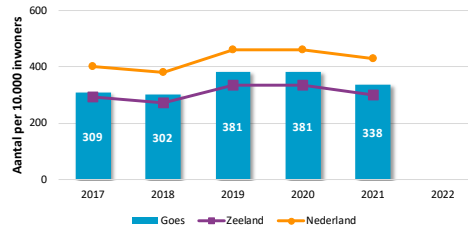
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

% jeugdwerkloosheid (BBV)

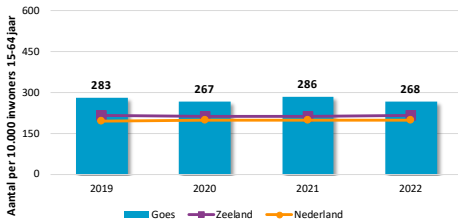
Type indicator: BBV
 Bron: Verwey Jonker instituut (rapp. Kinderen in Tel), Opdrachtgever 'Defence for
 Info: Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)

Personen met een bijstandsuitkering (BBV)

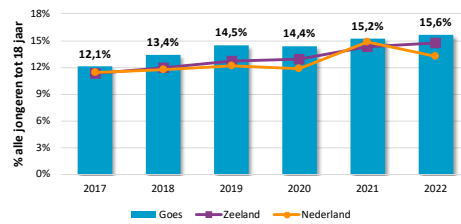
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners 18jr e.o.

Lopende re-integratievoorzieningen (BBV)

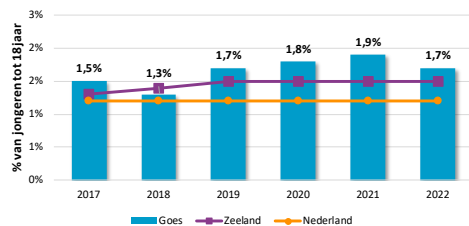
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar

Jongeren met jeugdhulp (BBV)

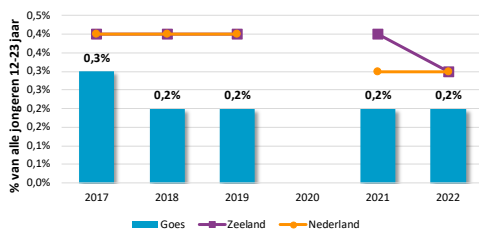
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar

Jongeren met jeugdbescherming (BBV)

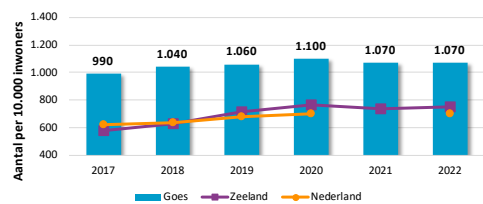
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar

Jongeren met jeugdreclassering (BBV)

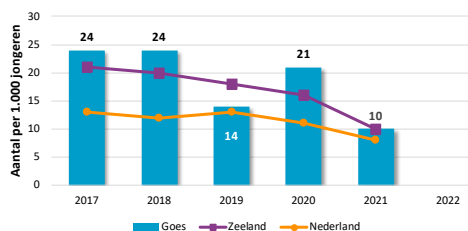
Type indicator: BBV
 Bron: CBS
 Info: Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel t.o.v. alle jongeren (12-23 jaar)

Clënten met een maatwerkarrangement WMO (BBV)

Type indicator: BBV
 Bron: CBS - monitor sociaal domein
 Info: Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo.

Verwijzingen Halt (12-17 jaar) (BBV)

Type indicator: BBV
 Bron: Bureau Halt
 Info: Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar

Programma 5 Milieu

Missie

Bewust duurzaam!

In Goes nemen we onze verantwoordelijkheid voor een duurzame en toekomstbestendige woon-, leef-, en werkomgeving. We ambiëren hierbij een plek in de Zeeuwse voorhoede. Het stimuleren van een gemeenschappelijke duurzame mentaliteit kan niet zonder dat we zelf zoveel mogelijk het goede voorbeeld geven.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

HD 5.1: Inwoners bieden steeds minder restafval aan. Ons doel is maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar. Daarbij zien we afval zoveel mogelijk als grondstof.

5.1.1 Speerpunt: Verder terugdringen kilo's restafval tot 100 per kilo per inwoner inclusief milieustraat.

- 5.1.1.1 Het afvalbeleid wordt blijvend aangescherpt, waarbij de nadruk ligt op het verminderen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval en het stimuleren van afvalscheiding. Prikkels in tarief, service en blijvend communiceren zijn in dit kader essentiële middelen.

Er is een staffeling aangebracht in de afvalstoffenheffing 2022, daarnaast zijn de inwoners geconsulteerd over wijzigingen in de inzameling van het restafval. Een nieuw voorstel wordt voorgelegd in 2023.

- ✓ 5.1.1.2 Op milieustraat in O.L.A.Z.-verband maatregelen treffen tot weren bedrijfsafval, al dan niet in combinatie met toegangsbeperking of betalende afvalstromen.

Besluit tot invoering is genomen door AB OLAZ in oktober 2022, omdat er geen begrotingswijziging noodzakelijk was en het uitvoering is van het bestaande toelatingsbeleid. (Zodra sprake wordt van toegangsbeperking, worden wel de raden betrokken). Implementatie toegangscontrole vindt plaats in 2023.

- ✓ 5.1.1.3 In O.L.A.Z.-verband concrete stappen zetten richting het realiseren van een circulair ambachtscentrum met kringloopactiviteiten voor regio De Bevelanden medio 2024.

In 2022 wordt een visie aan de raden voorgelegd voor het regionaliseren van de milieustraten in Zeeland. Het besluit van de raad op de visie is doorgeschoven naar Q1 2023. Specifiek voor De Bevelanden is een subsidie verworven waarmee O.L.A.Z. een haalbaarheidsonderzoek gaat uitvoeren naar een circulair ambachtscentrum voor De Bevelanden. Dit Haalbaarheidsonderzoek is gestart.

5.1.2 Speerpunt: Kwaliteit van recyclebare afvalstromen monitoren

- ✓ 5.1.2.1 Monitoren kwaliteit PMD door controles uit te voeren op overslag. Inzet communicatie en coaching of handhaving in wijken/dorpen waarvan de ingezamelde vrachten vervuild blijken.

Op de overslag zijn door de ZRD-kwaliteitskeuringen gedaan. Deze worden doorlopend uitgevoerd. In de zomer 2022 zijn er coaches ingezet bij ondergrondse voorzieningen.

5.1.3 Speerpunt: stimuleren tot hergebruik en slim inkopen: preventie van afval

- ✓ 5.1.3.1 Door middel van communicatie en acties inwoners stimuleren tot duurzame aankopen en hergebruik stimuleren.

Doorlopend voeren we pilots uit en daar waar mogelijk besparen we structureel op het gebruik van grondstoffen of kiezen we voor circulaire materialen.

HD 5.2: Het zichtbaar verminderen van zwerfvuil bij aandachtslocaties door de inzet van 'slimme' voorzieningen

5.2.1 Speerpunt: aansluiting vinden tussen 'vervuilende doelgroep' en inzamelmiddel.

- ✓ 5.2.1.1 Uit signalen van ondernemers, scholen alsook interne meldingen, doelgroepgerichte inzamelmiddelen plaatsen.

De G- snake op het foodcourt is vervangen door blikvangers vanwege overlast. Ook in de binnenstad zijn voorzieningen verplaatst op verzoek van ondernemers. Daarnaast zijn we met een middelbare school als proef-school in gesprek voor structurele opdrachten binnen het lesprogramma waarbij leerlingen oorzaken en oplossingen moeten benoemen rondom zwerfvuilproblematiek

HD 5.3: Stimuleren circulaire economie

5.3.1 Speerpunt: Terugdringen grondstoffenverbruik.

✓ 5.3.1.1 Bij de bouw van een nieuwe brandweerkazerne zal effectief gebruik gemaakt worden van zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen en zo min mogelijk nieuwe grondstoffen.

Bij de uitvraag is dit in het programma van eisen opgenomen. In de visie/het ontwerp wordt dit nader uitgewerkt.

✓ 5.3.1.2 Bij de realisatie en onderhoud van alle civieltechnische en cultuurtechnische werken staat is duurzaamheid en circulariteit bij materiaalgebruik het uitgangspunt.

De duurzaamheidseis is o.a. opgenomen in het vervangingsbestek met als uitkomst dat er gekeurd en hergebruikt hardhout is gebruikt voor o.a. fietsbruggen en diverse damwand constructies.

HD 5.4: Een schone en veilige omgeving met een minimale overlast van geluid, trilling, stank en klimaatverandering

5.4.1 Speerpunt: Klimaatadaptatie

≈ 5.4.1.1 Klimaatadaptatiestrategie

Deze KasZ (klimaatadaptatiestrategie Zeeland) als basisstrategie voor Goes te gaan gebruiken. De lokale strategie zal worden vastgesteld zodat in de gemeentelijke plannen zoals de Omgevingsvisie, ruimtelijke plannen en het inrichten van de openbare ruimte rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van klimaatadaptatie.

Uitvoering geven aan het maatregelenplan Gemeentelijk rioleringsplan 2022-2027.

5.4.2 Speerpunt: Verbeteren water(bodem)kwaliteit.

≈ 5.4.2.1 Verbeteren waterbodemkwaliteit de Vesten

Samen met het waterschap wordt het baggerwerk voorbereid en is een kostenraming opgesteld. In de kadernota van 2024 worden middelen aangevraagd om de daadwerkelijke uitvoering van het baggerwerk uit te kunnen voeren.

HD 5.5: Een voortdurende vermindering van CO2 uitstoot

5.5.1 Speerpunt: Een voortdurende vermindering van CO2 uitstoot binnen de gemeentegrenzen

≈ 5.5.1.1 Slimme mobiliteit in Zeeland.

De mobiliteitsstrategie is opgesteld door de provincie in samenwerking met de gemeenten. Er is in 2022 gestart met het maken van een uitwerkingsplan met regio De Bevelanden van de regionale mobiliteitsstrategie. Een van de onderdelen was de uitwerking van hubs, waarvan de eerste fase is afgerond. Dit in samenwerking met de Bevelandse gemeenten.

✓ 5.5.1.2 Landelijk doel: in 2035 alle nieuw verkochte auto's emissie vrij.

Betreft Europese/landelijke wetgeving.

≈ 5.5.1.3 Laadvisie vaststellen waarin de beleidsstrategie en een concrete aanpak voor de realisatie van een toekomstbestendig netwerk van openbare laadinfrastructuur wordt benoemd.

De laadvisie is niet gereed. Deze zal in Q2 2023 ter besluitvorming worden voorgelegd.

✓ 5.5.1.4 Uitvoering van het BREEAM- certificeringstraject voor bedrijvenpark Deltaweg.

Er is een very good certificaat behaald. BREEAM is ook opgenomen als eis in de koopovereenkomsten. Verder is er een duurzaamheidscoach aangetrokken om bedrijven te ondersteunen in het certificeringstraject.

✓ 5.5.1.5 Uitwerken en uitvoering geven aan het warmtetransitieplan.

De transitievisie warmte is vastgesteld. In Q4 is een projectleider gestart voor het opstellen van de Wijkuitvoeringsplannen.

✓ 5.5.1.6 Deelname Project Terts (Transitie in Energie via een Regierol t.o.v. de Tertiaire Sector).

Het project is afgerond op 31 juli 2022. Het heeft een aanpak opgeleverd waarbij we in de toekomst mkb bedrijven op weg kunnen helpen met het verduurzamen van hun pand en bedrijfsvoering.

✓ 5.5.1.7 Regionale Energie Strategie

De RES 1.0 is vast in 2020. In 2020 t/m 2022 is uitvoering gegeven aan projecten uit het uitvoeringsplan. In Q3

wordt een start gemaakt met het opstellen van de RES 2.0. Bouwstenen RES 2.0 zijn gereed, vaststellen RES 2.0 Q4 2023.

5.5.2 Speerpunt: Een CO2-neutrale organisatie

✓ 5.5.2.1 Standaard overgegaan naar alternatieve brandstoffen of aandrijfsystemen bij vervanging van bedrijfsvoertuigen als technische functionaliteit dit toelaat.

In 2022 is een elektrisch voertuig besteld voor het laden van de openbare prullenbakken. Ook de boa's rijden op elektrische auto's.

✓ 5.5.2.2 Energieneutraal in 2045.

Er worden verschillende projecten uitgevoerd om in 2045 een energieneutrale gemeente te zijn.

5.5.3 Speerpunt: Verduurzaming woningen

✓ 5.5.3.1 Mogelijkheden tot verduurzamen voortzetten en kenbaar maken bij inwoners.

Inwoners kunnen in het Bespaarhuis terecht voor advies over het verduurzamen van hun woning. Ook worden inwoners via social media, Samenspel en andere kanalen hierover geïnformeerd.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente:

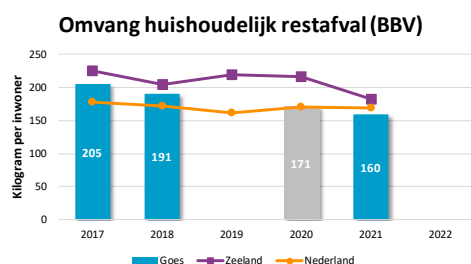
Organisatie	Speerpunt/taak	Bijdrage aan doel programma
RUD	Vergunningen	HD 3. Schoon en veilig en HD 4 Uitstoot
OLAZ	Verwerken/recyclen afvalstromen, in stand houden milieustraat. Samenwerken bij onderzoeken voor beleidsdoelen, uniformiteit in inzamelsystemen/software	HD 1. Restafval
SAZ	Afvalwater	HD 3. Schoon en veilig

* Voor meer informatie over de genoemde verbonden partijen wordt verwezen naar de paragraaf verbonden partijen.

Relevante beleidsdocumenten:

Beleidsnota	Vastgesteld door	Vastgesteld op datum
Verordening aansluitrecht gemeentelijke riolering	Raad	20-12-2018
Afvalstoffen verordening 2019	Raad	20-12-2018
Klimaatprogramma 2019-2022	Raad	20-12-2018
Regeling medisch afval	B&W	22-11-2018
Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen 2016	B&W	10-7-2018
Elektrische openbare laadinfrastructuur	Raad	10-4-2018
Afvalbeleidsplan gemeente Goes "Van Afval naar Grondstof"	Raad	6-7-2017
Waterbergingsfonds Gemeente Goes.	B&W	21-2-2017
Zeeuws Energie Akkoord	B&W	1-2-2017
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2013-2020	Raad	25-10-2012

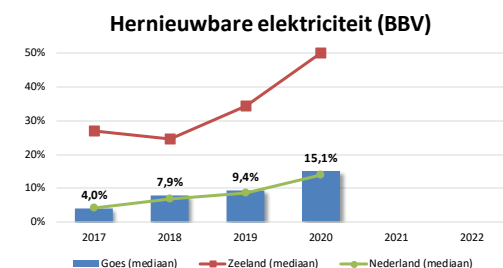
Indicatoren:

Type indicator: BBV

Bron: CBS

Info: Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

Type indicator: BBV

Bron: Het percentage duurzaamopgewekte energie binnen de gemeente grenzen in

Info: Het percentage duurzaamopgewekte energie binnen de gemeente grenzen in verhouding met het totaal verbruikte energie binnen de gemeente grenzen. Er wordt hier gewerkt met een mediaan, 50% van de gemeenten zitten boven deze waarde en 50% van de gemeenten zitten hier onder. De reden om niet met een gemiddelde te werken is dat er een kleine groep gemeenten is met zéér grote 'uitschieters' naar boven. Hierdoor wordt een gemiddelde zeer sterk beïnvloed en geeft dit een vertekend beeld.

Wat heeft het gekost?

Programma 5 - Milieu				Bedragen x € 1.000,-		
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
7.2 Riolering	3.322	3.316	6	4.352	4.473	120
7.3 Afval	4.378	4.115	263	4.780	4.800	19
7.4 Milieubeheer	2.729	2.498	232	374	604	231
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	484	456	28	453	482	29
	10.913	10.384	529	9.959	10.358	399
Afwijking t.o.v. actuele begroting						928
	Stortingen			Onttrekkingen		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	1.154	638	516	1.419	603	-816
						-301
Resultaat						627

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen				Bedragen x € 1.000,-		
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
0.5 Treasury	83	359	-276	1.092	5.126	4.034
0.61 OZB w oningen	608	652	-44	6.610	6.742	132
0.62 OZB niet-w oningen	0	0	0	4.957	5.024	67
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	4.023	3.628	-395
0.64 Belastingen overig	9	14	-5	413	340	-73
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gen	0	0	0	89.059	91.964	2.905
3.4 Economische promotie	549	633	-84	423	551	127
	1.249	1.658	-409	106.577	113.376	6.798
Resultaat						6.389

Overzicht overhead

Overhead	Bedragen x € 1.000,-					
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
0.4 Overhead	12.025	12.557	-532	1.276	1.369	93
	12.025	12.557	-532	1.276	1.369	93
Resultaat						-439

Overzicht Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting							Bedragen x € 1.000,-
	Lasten			Baten			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	100	49	51	0	140	140	
	100	49	51	0	140	140	
Resultaat						191	

3. Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Op grond van artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), geven we inzicht in:

- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- De realisatie opbrengst belastingen en heffingen
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen
- Een aanduiding van de lokale lastendruk
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Op grond van artikel 26 van het BBV bevat de jaarrekening een paragraaf lokale heffingen waarin de verantwoording van wat in de begroting 2023 is opgenomen.

De lokale heffingen zijn, naast onder andere het gemeentefonds van het Rijk voor gemeente Goes, een belangrijke bron van inkomsten. De lokale heffingen zijn een 13-tal verschillende belastingen en heffingen welke via verordeningen door de gemeenteraad jaarlijks worden vastgesteld.

Beleid lokale heffingen

De basis voor de beleidsuitgangspunten komt uit het collegeprogramma 2018-2022. Hierin is het volgende beleidsuitgangspunt geformuleerd:

“Wij hebben aandacht voor de gemeentelijke lasten van bedrijven en willen hierin onze positie op de Zeeuwse ranglijst verbeteren.”

We streven voor de afvalstoffenheffing en het rioolrecht naar een kostendekkendheid van 100%. Voor de kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten hebben we als streven een kostendekkendheid van minimaal 90%. Dit wordt ook in deze paragraaf toegelicht en cijfermatig weergegeven.

Het beleidsuitgangspunt is gelijk gehouden aan het uitgangspunt van de afgelopen jaren. Dit betekent dat voor de lokale heffingen van gemeente Goes voor 2022 een stijging met een indexatie van is doorgevoerd, voor 2022 was dit 1,6%. Dit is onderdeel van de kadernota en begroting 2022.

Met de begroting 2022 hebben we voorgesteld om in de afvalstoffenheffing de btw op te nemen in de toerekening van de kosten. Voor de rioolheffing passen we deze toerekening al een aantal jaren toe. Uitgangspunt hierbij was om voor beide heffingen de kostentoerekening op eenzelfde wijze te doen. Daarnaast is er in 2022 een nieuwe toerekening van overheadkosten doorgevoerd.

Met een begrotingswijziging “Heroverweging lokale lasten” is bij de behandeling van de begroting besloten om de hogere kosten aan btw en overhead niet door te rekenen in de afvalstoffenheffing. Dit betreft een bedrag van € 290.000.

Voor de rioolheffing hebben we in de kadernota 2022 bepaald dat we € 140.000 van de kosten niet toe gaan rekenen in de rioolheffing (zie bijlage 2 van de kadernota 2022). Dit zagen we terug in de kostendekkendheid-berekening van de rioolheffing in de begroting.

Nadat we de opbrengststijging van de onroerendezaakbelasting voor bedrijven een aantal jaren op 0% hebben gehouden, stellen we nu voor deze in 2022 weer mee te laten lopen in de normale indexering van 1,6%. Ook is in de kadernota voorgesteld om additioneel € 100.000 onroerendezaakbelasting voor niet-woningen op te nemen voor 2022.

Waar op basis van eerdere beleidskeuzes hiervan is afgeweken, lichten we dit toe in deze paragraaf. Het effect van de beleidsuitgangspunten wordt in deze paragraaf indicatief weergegeven in een vergelijk met de lokale lasten van andere gemeenten in de regio.

Opbrengstrealisatie belastingen en heffingen

In onderstaande tabel zijn de initiële begroting, gewijzigde ramingen en de realisatiecijfers van het jaar 2022 weergegeven. De ramingen uit de initiële begroting zijn in de bestuursrapportage 2022 of op andere momenten met een separate begrotingswijziging aangepast.

Gemeentelijke belasting	(Bedragen x € 1.000)				
	Primaire begroting	Wijzigingen 2022	Begroting 2022	Realisatie 2022	Afwijking 2022
Afvalstoffenheffing huishoudelijk	4.436	-287	4.148	4.052	-96
Binnenhavengeld	87	-10	77	44	-33
Forensenbelasting	107	0	107	182	75
Leges	2.162	197	2.359	2.627	267
Lijkbezorgingrechten	453	0	453	482	29
Marktgeld	75	0	75	59	-16
Onroerende zaakbelasting	11.268	300	11.568	11.751	183
Parkeerbelasting	4.023	0	4.023	3.628	-395
Precariobelasting	16	0	16	9	-8
Reclamebelasting	396	0	396	331	-65
Rioolheffing	4.245	3	4.247	4.387	140
Toeristenbelasting	317	0	317	271	-46
Totaal	27.584	202	27.786	27.822	36

Toelichting op verantwoording heffingen 2022

Afvalstoffenheffing

De basis voor de afvalstoffenheffing ligt in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. Met de afvalstoffenheffing in deze paragraaf lokale heffingen geven we inzicht in de huishoudelijke afvalstoffenheffing. Uitgangspunt bij de begroting is een kostendekkende heffing. Wettelijk is bepaald dat voor de huishoudelijke afvalstoffenheffing de totale belastingopbrengst niet de totale lasten mag overschrijden, dus de heffing is maximaal kostendekkend.

Het bedrijfsmatige afval is geen publiekrechtelijke taak en wordt niet in deze paragraaf behandeld. De opbrengsten van de inzameling van het bedrijfsmatige afval zijn in 2022 ongeveer € 115.000 en zijn geen onderdeel van de opbrengsten huishoudelijk afvalstoffenheffing van ongeveer € 4.052.000.

Zoals aangegeven bij het beleid lokale heffingen, hebben we in 2022 een nieuwe toerekening van de overhead toegepast in begroting 2022. De nieuwe toerekening betekende hogere kosten voor de afvalstoffenheffing. Er was in begroting 2022 ook voor gekozen om de btw van het taakveld afvalstoffenheffing toe te rekenen. Bij de besluitvorming in de raad over begroting 2022 is ervoor gekozen om deze hogere kosten niet door te rekenen in de afvalstoffenheffing. Dit zien we terug in het bedrag van de begrotingswijziging van € 287.000.

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing in 2022 komen ongeveer € 96.000 lager uit dan de begroting.

In onderstaande tabel wordt van het taakveld afvalstoffenheffing, de kosten en opbrengsten van het onderdeel huishoudelijke afvalstoffen weergegeven. De bedrijfsafvalstoffen worden hier buiten gehouden.

Uitgangspunt van de begroting 2022 was een kostendekkendheid van 100%. De kostendekkendheid wordt beïnvloed door het eerdergenoemde besluit om niet alle kosten in de heffing door te berekenen. Daar tegenover staan lagere kosten van het taakveld en hogere opbrengst voor de reststromen afval. Per saldo leidt dit tot een kostendekkendheid van de heffing van 98%.

Afvalstoffenheffing 2022	
Kostendekkendheid	Bedragen
Kosten taakvelden afvalstoffenheffing	4.041
Dotatie reserve Diftar	0
Opbrengsten taakvelden afvalstoffenheffing	-633
Toe te rekenen kosten:	
- overhead	574
- btw	162
Totale kosten afvalstoffenheffing	4.144
Opbrengst afvalstoffenheffing	4.052
Dekkingspercentage afvalstoffenheffing	98%

Forensenbelasting

De meeropbrengst 2022 van de forensenbelasting bestaat uit een meeropbrengst over 2021 € 32.000 en een hoger inschatting van de opbrengst 2022 van € 43.000. We zagen een stijging van de opbrengst forensenbelasting van 236 aanslagen in 2020 naar 311 aanslagen in 2021, dit hogere aantal zien we ook in 2022. De grootste stijging zien we in de kern Goes.

Leges

De legesbaten laten een hogere opbrengst zien dan begroot van € 267.000. De belangrijkste meeropbrengsten zien we bij de omgevingsvergunningen en bij de leges voor openbare orde en veiligheid.

In het jaar 2021 zagen we dat de opbrengsten van de omgevingsvergunningen lager uitvielen dan begroot. Dit maakte dat we in begroting 2022 een meer voorzichtige raming voor de opbrengst omgevingsvergunning hebben opgenomen. Het jaar 2022 laat zien dat de opbrengsten ongeveer € 201.000 hoger uitvallen dan begroot. Een vijftal grote omgevingsvergunningen en een hoog aantal kleinere omgevingsvergunningen 2022 hebben ervoor gezorgd dat de opbrengsten hoger zijn dan in het vorige jaar.

De leges openbare orde en veiligheid laten een meeropbrengst zien van € 88.000. De hogere opbrengst voor de huur van de terrassen in 2022 is daar een belangrijk onderdeel van.

Binnen de andere onderdelen van de legesverordening zien we diverse mutaties van kleinere omvang. Per saldo leveren deze kleinere mutaties een nadeel op ongeveer € 22.000.

Lijkbezorgingsrechten

In de initiële begroting 2022 was uitgegaan van een kostendekkende heffing lijkbezorgingsrechten van 89%. Door lagere kosten van het taakveld en hoger opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten komt de kostendekkendheid in 2022 uit op 101% In onderstaande tabel worden de kosten en opbrengsten van de lijkbezorgingsrechten vergeleken en uitgedrukt in een dekkingspercentage.

Lijkbezorgingsrechten 2022	
Kostendekkendheid	Bedragen
Kosten taakvelden lijkbezorgingsrechten	456
Opbrengsten taakvelden lijkbezorgingsrechten	0
Toe te rekenen kosten:	
- overhead	23
- btw	n.v.t.
Totale kosten lijkbezorgingsrechten	479
Opbrengst lijkbezorgingsrechten	482
Dekkingspercentage lijkbezorgingsrechten	101%

De lagere kosten zien we terug in de werkzaamheden voor het groenonderhoud aan de begraafplaatsen. Deze vallen ongeveer € 27.500 lager uit dan geraamd. Ook de opbrengsten 2022 vallen hoger uit dan de raming, ongeveer € 29.000. Beide ontwikkelingen zorgen ervoor dat de realisatie over 2022 een kostendekkendheid laat zien van 101%.

Onroerendezaakbelasting

De realisatie van de opbrengst onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen laat zien dat er € 183.000 meer is binnengekomen dan begroot. Daarnaast hebben we in de bestuursrapportage 2022 de begroting aangepast met € 300.000 meeropbrengst onroerendezaakbelasting.

Bij de tariefstelling van de onroerendezaakbelasting hebben we in begroting 2023 rekening gehouden met de meeropbrengst zoals we die nu in deze jaarrekening zien.

De basis van deze meeropbrengst in 2022 zit in de raming van de WOZ-waarde bij het opstellen van de begroting 2022. Deze waarde was gebaseerd op een eerste schatting van Sabewa Zeeland. De werkelijke stijging van de WOZ-waarde is hoger uitgevallen dan waarvan in de eerste raming was uitgegaan. De stijging bestaat uit accres woningen (verbouw en bouw) die hoger ligt dan waarvan was uitgegaan. Ook de waardeontwikkeling van de bestaande woningen is hoger uitgevallen.

Voor de komende jaren is er een extra moment ingepast waarop Sabewa Zeeland een update geeft van de WOZ-waarden, voorafgaand aan de besluitvorming over de belastingverordeningen. Voor begroting 2023 heeft dat nog niet geleid dat de WOZ-waarden zoals die op de aanslag staan, gelijk is aan de WOZ-waarden waar wij in begroting en belastingverordeningen uitgaan. Een evaluatie in de eerste helft van 2023 moet dit proces verder verbeteren.

Parkeerbelasting

In 2022 is al gedurende het jaar de inschatting gemaakt dat de opbrengsten van de parkeerbelasting lager uitvallen als gevolg van corona. Voor 2022 is dit effect geraamd op negatief € 225.000 Dit bedrag ziet u terug in de corona monitor van 2022.

In totaal is de opbrengst parkeerbelasting in 2022 afgenomen met ongeveer € 395.000. Naast het corona effect vallen de opbrengsten nog € 170.000 lager uit dan begroot. Dit resterende nadeel op de opbrengsten parkeerbelasting kan worden verklaard door de budgettaire doorgevoerde inflatiecorrectie in begroting 2022 van 1,6%. Door afronding op toepasbare tarieven heeft de inflatiecorrectie niet geleid tot een hoger uurtarief en dus niet tot hogere opbrengsten. Ook heeft de droge, zonnige en warme zomer een effect gehad op de bezoekersaantallen van onze stad en daarmee ook op de parkeeropbrengsten.

Rioolrecht

Uitgangspunt voor het rioolrecht is dat de kosten van het taakveld, niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn. Op basis van die berekening is er bij de begroting werd er uitgegaan van een kostendekkendheid van 97%.

We zien dat realisatie van de baten van het rioolrecht ongeveer € 140.000 hoger uitvallen dan begroot. Daar staat tegenover dat de kosten van het taakveld riolering ongeveer € 300.000 hoger uitvallen. Voor de kostendekkendheid betekent dit dat die lager uitvalt dan begroot, 95%.

Niet als bij de OZB heeft het rioolrecht de WOZ-waarde als maatstaf. De basis van de meeropbrengst zit in de raming van de WOZ-waarde bij het opstellen van de begroting 2022. Deze waarde was gebaseerd op een eerste schatting van Sabewa Zeeland. De werkelijke stijging van de WOZ is hoger uitgevallen dan waarvan in de eerste raming was uitgegaan. Voor de tariefstelling van het komend jaar, 2023, is een tariefsverlaging doorgevoerd om de hogere opbrengst voor de inwoners te corrigeren via de tarieven 2023.

Rioolrecht 2022	
Berekening kostendekkendheid	(Bedragen x € 1.000)
Kosten taakvelden riolheffing	2.882
Toerekening kosten riolheffing	472
Opbrengsten taakveld riolheffing	-85
Toe te rekenen kosten:	
- overhead	392
- btw	475
Totale kosten riolheffing	4.136
Dotatie aan voorziening riolering	367
Kosten riolheffing na dotatie	4.502
Opbrengst riolheffing	4.387
Dekkingspercentage riolheffing	97%

Toeristenbelasting

De opbrengst toeristenbelasting 2022 laat een herstel zien ten opzichte van de jaren 2020 en 2021. Vanuit de meerjarenbegroting was de raming van de opbrengst in 2022 bepaald voor de coronacrisis. De verwachte stijging zoals die toen geraamd was in de begroting voor 2022, is nog niet behaald. In onderstaande tabel staan de opbrengsten toeristenbelasting van de afgelopen jaren weergegeven.

Jaar	Bedrag
2018	€ 257.000
2019	€ 297.000
2020	€ 201.000
2021	€ 211.000
2022	€ 271.000

Lokale lastendruk

De lokale belastingdruk bestaat uit de onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en het rioolrecht.

Voor het bepalen van de lokale lastendruk 2022 baseren we ons op de informatie van Coelo.

In onderstaande tabel wordt de belastingdruk van gemeente Goes vergeleken met die van de dertien Zeeuwse gemeenten. Om dit objectief te kunnen weergeven, baseren we ons op de informatie die Coelo jaarlijks verzameld (bron: www.coelo.nl). De onderstaande tabellen geven de lokale lastendruk per standaard gezinshuishouden weer en de lastendruk voor eenpersoonshuishoudens.

Woonlasten woningen meerpersoonshuishouders		Woonlasten woningen eenpersoonshuishouders	
Gemeente	Lasten 2022	Gemeente	Lasten 2022
Veere	€ 781	Tholen	€ 704
Noord-Beveland	€ 790	Veere	€ 705
Tholen	€ 792	Reimerswaal	€ 709
Sluis	€ 849	Noord-Beveland	€ 731
Kapelle	€ 871	Kapelle	€ 740
Reimerswaal	€ 874	Sluis	€ 771
Terneuzen	€ 901	Borsele	€ 786
Goes	€ 907	Hulst	€ 817
Hulst	€ 916	Goes	€ 829
Borsele	€ 925	Terneuzen	€ 850
Vissingen	€ 946	Middelburg	€ 876
Middelburg	€ 949	Schouwen-Duiveland	€ 905
Schouwen-Duiveland	€ 1.001	Vissingen	€ 946
Gemiddeld Zeeland	€ 885	Gemiddeld Zeeland	€ 798

In de onderstaande tabel wordt de lokale belastingdruk voor bedrijven weergegeven. Hoewel Coelo dit niet berekent, kunnen we op basis van de informatie van Coelo en de verordeningen van de verschillende gemeenten wel een vergelijk laten zien. Om de lasten tussen de verschillende gemeenten te kunnen bepalen, gaan we uit van een bedrijf met een WOZ-waarde van € 500.000 en een waterverbruik van 500m³. In de berekening wordt de onroerendezaakbelasting en het riolrecht meegenomen. De afvalstoffenheffing is voor bedrijven, in tegenstelling tot woningen, geen publiekrechtelijke heffing en is dus niet meegenomen in onderstaande tabel.

Lasten bedrijven Gemeente	Lasten 2022
Veere	€ 1.489
Noord-Beveland	€ 1.624
Reimerswaal	€ 2.168
Hulst	€ 2.683
Sluis	€ 2.769
Borsele	€ 2.790
Kapelle	€ 2.888
Goes	€ 2.891
Tholen	€ 3.083
Schouwen-Duiveland	€ 3.099
Terneuzen	€ 3.240
Middelburg	€ 3.759
Vissingen	€ 4.176
Gemiddeld Zeeland	€ 2.820

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente hanteert het uitgangspunt dat alle inwoners met een inkomen op 100% van de bijstandsnorm in aanmerking moeten kunnen komen voor kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en het riolrecht, tenzij sprake is van een vermogen dat groter is dan het wettelijke normbedrag. De uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid wordt gedaan door Sabewa Zeeland.

In onderstaande tabel wordt de verleende kwijtschelding van 2022 en de voorgaande jaren weergegeven. Na de stijging die we zagen in 2018 tot en met 2020 zien we dat het bedrag zich in de laatste drie jaar stabiliseert.

Jaar	Bedrag
2018	€ 168.000
2019	€ 197.000
2020	€ 242.000
2021	€ 247.000
2022	€ 247.000

Paragraaf Financiering

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's over de jaarrekening 2022. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Artikel 13 Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) legt vast welke informatie de financieringsparagraaf in ieder geval dient te bevatten. Conform de vereisten voortvloeiende uit de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is er door het college een treasurybesluit vastgesteld. Hierin is het wettelijk kader verder uitgewerkt.

Renterisicobeheersing

Renterisico's worden beperkt door:

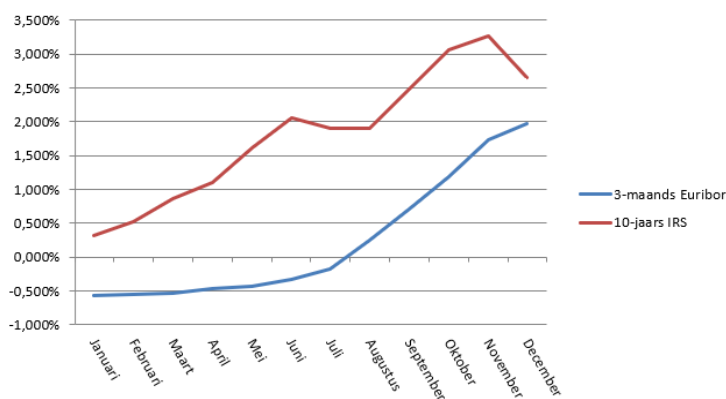
- een actuele rentevisie te hanteren;
- te toetsen aan de kasgeldlimiet, beheersingsinstrument korte schuld (1 < jaar);
- te toetsen aan de renterisiconorm, beheersingsinstrument lange schuld (1 > jaar).

Renteontwikkelingen

In 2022 zijn de rentestanden drastisch veranderd. Tot 2022 voerde de Europese Centrale Bank (ECB) een ruim monetair beleid. Dit beleid was ingegeven door de lage Europese inflatiecijfers en vervolgens de coronapandemie. Stimuleringsmaatregelen waren tijdens de pandemie nodig voor het herstel van de economie. Door het ruime monetaire beleid van de ECB zijn jarenlang de rentestanden laag geweest.

Na jaren van lage rentestanden, hebben we in 2021 de eerste substantiële veranderingen in de rentestanden gezien. Stimuleringsmaatregelen die ervoor gezorgd hebben dat de economie bleef draaien, zorgden vervolgens voor een ander probleem. In het najaar van 2021 werd bekend dat de hoge inflatiecijfers waarschijnlijk niet tijdelijk van aard waren. Veranderingen in het beleid van de ECB waren noodzakelijk. Om het inflatiedoel van de ECB van 2,0% te halen moesten andere keuzes worden gemaakt. Voor het eerst gingen er geluiden rond dat het ruime monetaire beleid verkrapt zou worden. Door het aankondigen van deze mogelijke verkrapping, die in 2022 gevoerd zou gaan worden, werd dit door de markt in 2021 al ingeprijsd. Eind 2021 kwam de lange rente (referentierente: 10-jaars IRS) dan ook voor het eerst weer boven de 0% uit. De 3-maands Euribor die als referentie geldt voor de korte rente bleef nog wel geruime tijd negatief.

In de onderstaande tabel is het verloop van de korte rente (referentierente: 3-maands Euribor) en de lange rente (referentierente: 10-jaars IRS) van 2022 weergegeven.

Heel 2022 zijn de rentes gestegen. In beginsel door onzekerheid over het te voeren beleid van de ECB in 2022. Vanaf januari stijgt de landlopende rente van iets boven de 0% gestaag verder. Tijdens de coronacrisis heeft de ECB beleid gevoerd ter stimulering van de economie in de vorm van het pandemic emergency purchase programme (PEPP). Dit heeft de geldhoeveelheid laten toenemen, met als gevolg toenemende inflatie. Door de oorlog in Oekraïne zijn de energie en voedselprijzen verder gestegen met als gevolg historisch hoge inflatiecijfers binnen de Eurozone.

Als middel tegen deze hoge inflatie verhoogde de ECB in juli 2022 voor het eerst in 11 jaar de rente met 0,5%. Onzekerheid over verdere verhogingen maakte dat de lange rente in de maanden juni en juli stabiliseerden. Omdat bleek dat er meer renteverhogingen nodig zouden zijn om de inflatiecijfers omlaag te brengen zag je dit in de maanden erna terug in de rentestanden. Na juli volgden nog meerdere verhogingen. In september een verhoging van 0,75% en vervolgens in oktober weer een verhoging van 0,75%. Deze verhogingen vertalen zich direct naar de marktrente. Rond november stond de lange rente voor het eerst weer boven de 3%.

De korte rente bleef het eerste halfjaar van 2022 negatief. Deze rente hangt net als de lange rente ook nauw samen met de beleidsrente, depositorente van de ECB. Tot juli was deze rente -0,5%. Dit is de rente waartegen banken geld kunnen lenen bij de ECB. Door de verhoging van de rente in juli met 0,5% is de korte rente vanaf dat moment niet meer negatief. Net zoals bij de lange rente stijgt ook de korte rente door het verhogen van de beleidsrente bij de ECB.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen de gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Kasgeldlimiet en financieringstekort	(Bedragen x € 1.000)			
	1 ^e kwartaal 2022	2 ^e kwartaal 2022	3 ^e kwartaal 2022	4 ^e kwartaal 2022
Totaal jaarbegroting (baten)	143.399	143.399	143.399	143.399
Percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	12.189	12.189	12.189	12.189
Gemiddelde netto vlottende schuld (-) of gemiddeld overschot vlottende middelen (+)	-11.104	-10.079	11.483	16.255
Ruimte (+) / overschrijding (-)	1.085	2.110	23.672	28.444

Door de negatieve kortlopende rentestanden is in de eerste twee kwartalen van 2022 gebruik gemaakt van kasgeld om aan de financieringsbehoefte te voldoen. Hierdoor is in deze kwartalen de ruimte binnen de gestelde limiet voor het overgrote deel benut.

Gedurende het jaar zijn de rentes opgelopen. In de zomermaanden was de kortlopende rente voor het eerst niet meer negatief. Daarbij was ook bij de langlopende rente een duidelijke stijging zichtbaar. Op dat moment is er gekozen om niet meer kortlopend, maar langlopend te financieren.

Voor het eerst was in het derde kwartaal een overschot aan vlottende middelen. De ruimte binnen de gestelde limiet nam daardoor toe tot bijna 24 miljoen. Doordat niet meer met kasgeld financiert is, zien we ook in het vierde kwartaal ruimschoots aan de kasgeldlimiet is voldaan met een ruimte van ongeveer 28 miljoen.

Renterisiconorm

Met behulp van de renterisiconorm wordt bepaald welk renterisico de gemeente loopt op haar vaste schuld (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag bepaald van € 2,5 miljoen. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen.

Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de lening portefeuille gelijktijdig moet worden hergefinancierd, met het risico van snel oplopende rentelasten. In onderstaande tabel wordt de renterisiconorm voor de afgelopen jaren weergegeven.

Renterisiconorm		(Bedragen x € 1.000)		
		2022	2021	2020
1	Renteherzieningen *	0	0	0
2	Aflossingen	8.967	8.550	8.623
3	Renterisico (1 + 2)	8.967	8.550	8.623
4a	Begrotingstotaal	143.399	129.002	131.689
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	28.680	25.800	26.338
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	19.713	17.250	17.715
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)			

* In geval van een roll-over lening

In 2022 is de renterisiconorm niet overschreden. Net zoals in voorgaande jaren hebben er geen renteherzieningen plaatsgevonden. Aflossingen vormen hierdoor de enige component van het renterisico. Met een renterisico van ongeveer 9 miljoen en een norm van 28,7 miljoen overschrijden we in 2022 deze norm niet.

Rente-omslag

De rente wordt via een omslagstelsel toegerekend aan de kostendragers (producten). Dit heet het zogenaamde 'rente-omslag percentage'. Het rente-omslag percentage wordt berekend over alle producten. Dit percentage wordt met de in begroting opgenomen gegevens zo goed als mogelijk ingeschat en wordt toegerekend aan die investeringen welke lineair worden afgeschreven.

Het rente-omslag percentage waarmee gerekend is voor de jaarrekening 2022 bedraagt afgerond 1,9%. Dit is hoger dan de omslagrente van 1,6% waarmee gerekend is bij de begroting 2022. Door een grotere omvang van de lening portefeuille, stijgende marktrente en een grotere totale rentelast is het omslagrentepercentage hoger dan begroot.

Voor investeringen die annuïtair worden afgeschreven wordt er gerekend met 1,00%, zoals in de kadernota 2022 is vastgesteld. Dit is gelijk aan het annuïtaire rentepercentage van 2021.

Financieringspositie

De financieringspositie geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsbehoefte, rekening houdend met de investeringen en beschikbare interne en externe middelen. De interne financiering vindt plaats in de vorm van de ten laste van de exploitatierekening gebrachte afschrijvingen en in de vorm van eigen vermogen (reserves). Voor de externe financiering wordt een beroep gedaan op de geld- en kapitaalmarkt. Als de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt een langlopende onderhandse lening aangegaan. De gemiddelde rente van de huidige Goese leningenportefeuille bedraagt 2,53%.

Voor het bepalen van de werkelijke financieringsbehoefte voor onze gemeente spelen zijn diverse factoren van belang. Het gaat hierbij om de toekomstige investeringen, herfinanciering en de eigen beschikbare liquide middelen. Rekening houdend met deze factoren, ziet onze lening portefeuille er voor de komende jaren als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)	2022	2021	2020
Stand per 1 januari	119.552	128.102	116.726
Nieuwe leningen begroot	7.696	12.638	12.638
Nieuwe leningen werkelijk	26.618	0	20.000
Rentepercentage begroot	1,00%	1,00%	1,50%
Rentepercentage werkelijk	2,49%	n.v.t.	0,55%
Aflossingen	-8.967	-8.624	-8.624
Stand per 31 december	137.204	119.552	128.102

De leningportefeuille is in 2022 met € 26,7 miljoen toegenomen. Hiervan is € 15 miljoen op basis van de financieringsbehoefte van de gemeente aantrokken. Bij het aantrekken van een langlopende lening is geanticipeerd op de stijgende rentes en is ervoor gekozen al in de zomer van 2022 extra te financieren. De overige € 11,7 miljoen, zijn leningen die voorheen op naam stonden van het Omnium en per 2022 door Goes zijn overgenomen. Bij het opstellen

van de begroting 2022 was er nog geen besluitvorming over deze overname en daardoor nog geen onderdeel van de begrote leningportefeuille. Dit zorgt naast de extra financiering in de zomer, voor het verschil tussen begroot -en werkelijk aangetrokken leningen.

Ook het gemiddelde rentepercentage van de 'nieuwe' geldleningen is in 2022 hoger dan begroot. Stijgende rentes op de financieringsmarkt hebben daaraan bijgedragen. Voor de geldlening van € 15 miljoen is een rentepercentage van 1,80% afgesloten. Het gemiddelde rentepercentage van de overgenomen geldleningen Omnium bedraagt 3,39%. Hiermee komt het rentepercentage van alle 'nieuwe' leningen uit op gemiddeld 2,49% in 2022.

Renteschema

In het wijzigingsbesluit BBV is opgenomen dat er inzicht wordt gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Tevens is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moet worden toegerekend met behulp van een (rente) omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is vanuit BBV. Onderstaand het renteschema:

Renteschema	(Bedragen x € 1.000)
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€ 3.466
De externe rentebaten (idem)	-/- € 0
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 3.466
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- € 90
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- € 0
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+ € 0
	-/- € 90
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	3.376
Rente over eigen vermogen	+ € 643
Rente over voorzieningen	+ € 159
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 4.178
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/- € 3.949
Renteresultaat op het taakveld treasury	€ 229

Het schema laat zien dat de afwijking tussen de toe te rekenen rentelasten en de toegerekende rentelasten € 229.000 bedraagt. Dit verschil tussen verschil in rente is niet over de taakvelden verdeeld, maar valt binnen het taakveld treasury.

Schuldpositie

Voor het beoordelen van de financiële vermogenspositie is in het BBV een verplichte indicator opgenomen, de netto schuldquote. Deze indicator is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten opgesteld. De netto schuldquote beoordeelt de vermogenspositie van gemeenten aan de hand van schulden ten opzichte van de inkomsten. Het kengetal geeft een indicatie van het aandeel van de rentelasten van de schulden in de totale exploitatie. Het draait om de vraag of de rentelasten als gevolg van hoge schulden niet te veel ruimte opslokken binnen de totale exploitatie.

Voor de netto schuldquote wordt de volgende definitie gehanteerd: De netto schuld als aandeel van de exploitatie. De netto schulden zijn gedefinieerd als de som van de langlopende schulden, kortlopende Schulden en overlopende passiva. Daarop zijn in mindering gebracht de kortlopende vorderingen en uitzettingen, liquide middelen, overlopende activa en langlopende uitzettingen. Voor de omvang van de exploitatie wordt uitgegaan van de baten voor bestemming, dus exclusief de mutaties in de reserves. De netto schuldquote wordt genormeerd conform onderstaande bandbreedte:

Netto schuldquote in % van de exploitatie	> 130%	niet wenselijk, grote risico's
Netto schuldquote in % van de exploitatie	100% - 130%	voorzichtigheid geboden
Netto schuldquote in % van de exploitatie	< 100 %	

Voor 2022 is de netto schuldquote: 70%

De hoogte van de netto schuldquote wordt beïnvloed door een groot aantal factoren. Naast de begrote baten zoals opgenomen in de meerjarenbegroting wordt de netto schuldquote ook beïnvloed door de omvang van de lening portefeuille en de investeringen die we de komende jaren gaan doen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt de totstandkoming van de schuldquote nader toegelicht.

Paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing

Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing biedt op basis van een risico-inventarisatie, financiële vertaling van de risico's door middel van een risicomethodiek en een overzicht van financiële kengetallen inzicht in de financiële positie van gemeente Goes. Bij het bereiken van onze doelstellingen is inzicht gewenst in de mogelijkheden om tegenvallers op te vangen. Deze paragraaf gaat kort in op ons beleid omtrent risico's, geeft inzicht in de gehanteerde methodiek en toetst het aanwezige weerstandsvermogen aan de norm van de weerstandscapaciteit.

Beleid risicobeheersing

Om ook in de toekomst een financieel gezonde organisatie te blijven, gaat de gemeente Goes verstandig en verantwoord om met risico's. Risico's zijn onlosmakelijk verbonden met de uitvoering van bedrijfsprocessen en kunnen nooit helemaal worden uitgesloten. Als gemeente willen we bewust zijn van de risico's die we lopen en van de beheersingsmaatregelen die we kunnen nemen. Bij de beheersing van de risico's hanteren wij als beleidslijn dat er sprake moet zijn van een evenwicht tussen praktische uitvoerbaarheid en effectiviteit en kosten (efficiency) van een maatregel.

Daarom wordt uitgegaan van een voorzichtig financieel beleid als fundament voor de weerstandscapaciteit. In de uitvoering worden hierbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Een in meerjarig perspectief sluitende begroting;
- Onderhoudsvoorzieningen van voldoende omvang;
- Beheerste ontwikkeling van de lokale lasten;
- De begroting heeft jaarlijks ruimte voor onvoorzienbare kosten (eenmalig en structureel);
- Een weerstandscapaciteit van voldoende omvang om de risico's op te kunnen vangen.

De uitvoering van de risicobeheersing is in 2022 verder verbeterd. Hiervoor hebben we de risicomangement software van Naris gebruikt. Daarmee is het risicomangement een continu proces geworden, in plaats van twee meetmomenten bij begroting en jaarrekening. Met de invoering van naris is de statistische doorrekening van de risico's gewijzigd op uitvoeringsniveau. De software van Naris maakt gebruik van de Monte-Carlo simulatie. Een Monte Carlo simulatie voert een risicoanalyse uit wat inzicht geeft in waarschijnlijkheid van het optreden van de risico's. De volgende stap wordt om het beleid van de risicobeheersing waar nodig te gaan herijken en ter besluitvorming voor te gaan leggen.

De wetgeving voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV-artikel 9, 11 en 26). Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in de financiële verordening gemeente Goes 2021 en in de nota Reserves en voorzieningen 2021.

Structureel systeem van risicomangement

We hanteren organisatie breed een structureel systeem van risicomangement. Periodiek inventariseren we binnen de organisatie de risico's, koppelen we beheersingsmaatregelen aan de risico's, vindt evaluatie plaats van bestaande, actuele risico's en beheersingsmaatregelen en rapporteren we hierover. Door herhaling van deze stappen in het proces van risicomangement is er blijvende aandacht voor risico's en de beheersing ervan. Het proces van risicomangement maakt onderdeel uit van de jaarlijkse planning & controlcyclus. Wij beschouwen risicomangement hierbij niet als een doel op zich. Doordat wij een beter inzicht hebben in de risico's in onze gemeentelijke processen is risicomangement voor ons een hulpmiddel bij het bereiken van gemeentelijke doelen.

Voor het sociaal domein en de bouwgrond hebben we ervoor gekozen om een andere methodiek van de berekening van het weerstandsvermogen te hanteren. Dit wordt later in deze paragraaf toegelicht.

Risicomethodiek

De ambtelijke organisatie inventariseert en beoordeelt de risico's. Om te waarborgen dat de risico's binnen de organisatie op uniforme en objectieve wijze worden beoordeeld, wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel om de kans en het gevolg van een risico in te schatten. Met begroting 2023 hebben we de financiële klasse indeling geactualiseerd.

Kans op optreden risico		Impact risico (financieel en politiek/imago)		
Klasse		Klasse	Gevolg financieel	Gevolg politiek/imago
Zeer laag	Risico kan minder één keer per vijf jaar optreden	Zeer laag	< € 25.000	zeer laag
Laag	Risico kan één keer per drie tot vijf jaar optreden	Laag	€ 25.000 < € 100.000	laag
Gemiddeld	Risico kan meerdere keren optreden in de komende drie jaar maar minder dan één keer per jaar	Gemiddeld	€ 100.000 < € 250.000	gemiddeld
Hoog	Risico kan één keer per jaar optreden	Hoog	€ 250.000 < € 500.000	hoog
Zeer hoog	Risico kan meerdere keren per jaar optreden	Zeer hoog	> € 500.000	zeer hoog

De risicoscore van een bepaald risico wordt bepaald door een statistische berekening kans en impact. Voor de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen wordt volgens een objectieve methodiek de norm voor de berekening van het weerstandsvermogen bepaald.

Daarnaast kennen we een aparte berekening van het weerstandsvermogen van het sociaal domein en de bouwgrond. Dit wordt verderop in deze paragraaf toegelicht.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Bij de inventarisatie van de weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt in de weerstandscapaciteit in de vermogens- en in de exploitatiesfeer. De weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer wordt gevormd door:

- De beschikbare algemene reserve;
- Het vrij beschikbaar deel van de bestemmingsreserves
- Eventuele stille reserves.

Het vrij beschikbare deel van de algemene reserve bestaat uit het saldo van de algemene reserve waarbij de claims in mindering op het saldo zijn gebracht. Ditzelfde geldt voor het vrij beschikbare gedeelte van de bestemmingsreserves. Er is sprake van stille reserves indien activa een hogere waarde vertegenwoordigen dan de boekwaarde op de balans. Zolang de desbetreffende eigendommen echter niet voor verkoop in aanmerking komen, kunnen de stille reserves niet te gelde worden gemaakt. In het overzicht van de weerstandscapaciteit zijn de stille reserves daarom als PM post opgenomen.

De weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer wordt gevormd door:

- De onbenutte belastingcapaciteit;
- De begrotingsruimte.

Omdat we niet voor alle risico's eenzelfde methodiek van risico-inventarisatie hanteren, is er geen overzicht te geven van de belangrijkste risico's. Voor de bouwgrond en het sociaal domein is ervoor gekozen om een andere systematiek te hanteren waardoor het niet mogelijk is om op totaal niveau de risico's met elkaar te vergelijken en/of te waarderen.

Onbenutte belastingcapaciteit

Als minimumbedrag voor een maatschappelijk aanvaardbare hoogte van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolrechten wordt het zogenaamde redelijk peil gehanteerd. Gemeenten moeten een bepaald redelijk peil hebben om in aanmerking te komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 FvW (Financiële verhoudingswet). Het bedrag dat de gemeente minder dan het redelijk peil ontvangt aan belastingopbrengsten, wordt aangemerkt als onbenutte belastingcapaciteit.

Weerstandscapaciteit

Op basis van de geïdentificeerde risico's op de peildatum van de jaarrekening 2022 betekent dit voor de overige risico's (exclusief bouwgrond en sociaal domein) een norm weerstandsvermogen van minimaal € 9,2 miljoen. Met een positief verschil, de vrije ruimte, van € 19,9 miljoen voldoet de gemeente Goes op dit moment aan deze norm. De begrote weerstandscapaciteit is daarmee voldoende om als dekking te kunnen fungeren voor de geïdentificeerde risico's. Naast de bovenstaande risico's kennen we nog risico's in de bouwgrondexploitaties en in het sociaal domein. Voor deze risico's bestaan aparte risicoreserves en wordt de benodigde weerstandscapaciteit op een andere manier bepaald. Dit betekent dat de risico's én de reserves geen onderdeel uitmaken van de bovenstaande beoordeling van de vrije ruimte binnen de weerstandscapaciteit.

Norm weerstandscapaciteit

Zoals aangegeven hanteren we een structureel systeem van risicomanagement. Hiermee inventariseren we periodiek de risico's van de organisatie. Met de risicomethodiek beoordelen we de risico's op uniforme en objectieve wijze en schatten we de kans en het gevolg van een risico in. Voor jaarrekening 2022 is de inventarisatie herijkt en is gebruik gemaakt van de software van Naris. We zien ongeveer 80 risico's voor onze organisatie. Op basis van de hierboven toegelichte risicomethodiek en de verder in deze paragraaf toegelicht norm weerstandscapaciteit voor de bouwgrond en het sociaal domein betekent dit dat we uitgaan van ongeveer € 23 miljoen als norm voor de weerstandscapaciteit.

Opbouw norm weerstandscapaciteit	Bedragen x € 1.000
Norm sociaal domein (minimum)	5.463
Norm bouwgrondreserve (exclusief claims)	8.301
Norm overige risico's	9.207
Totaal norm weerstandscapaciteit	22.971

De norm voor weerstandscapaciteit voor de overige risico's, kent de volgende opbouw:

Verdeling norm weerstandscapaciteit programma's en bijzondere onderdelen	Bedragen x € 1.000
Programma Bestuur en Financiën *)	3.216
Programma Ruimte en Economie **)	1.559
Programma Onderwijs, Sport en Cultuur	1.072
Programma Sociaal Domein	n.v.t.
Programma Milieu	585
Programma overschrijdend	487
Verbonden partijen ***)	2.213
Projecten	75
Totaal norm weerstandscapaciteit	9.207

*) *Inclusief risico's garant en borgstellingen*

**) *Exclusief norm/risico's bouwgrondexploitaties en sociaal domein*

***) *Gelijk aan de begroting 2022, nog niet alle jaarrekeningen verbonden partijen beschikbaar.*

Norm weerstandscapaciteit sociaal domein

Voor de risico's van het sociaal domein is een aparte risicoreserve gevormd. Daardoor maken de risico's van het sociaal domein geen onderdeel meer uit van de inventarisatie van de risico's als onderdeel van het risicomanagement. Voor de reserve sociaal domein wordt een afdekkingspercentage van 7,5% gehanteerd.

De voeding van de reserve sociaal domein komt uit de overschotten in de exploitatie van het sociaal domein, totdat het maximum is bereikt. De onttrekking aan de reserve komt uit de tekorten in de exploitatie van het sociaal domein, totdat het minimum is bereikt. Als de reserve onder het minimum komt, wordt deze aangevuld vanuit de algemene reserve.

Berekening norm weerstandscapaciteit sociaal domein	(bedragen x 1.000)	
	Minimaal	Maximaal
Programma sociaal domein	76.162	
Correctie kosten vluchtelingen opvang Oekraïne *)	3.328	
Programma sociaal domein na correctie	72.834	
Afdeckingspercentage 7,5%		
Omvang reserve sociaal domein	5.463	13.656
(minimaal factor 1 , maximaal factor 2,5)		
Reserve sociaal domein 31-12-2022 *)		11.141
Aanvulling vanuit algemene reserve		n.v.t.
Reserve sociaal domein 31-12-2022 - beschikbaar		11.141

*) Dit is exclusief de kosten vluchtelingenopvang Oekraïners

Norm weerstandscapaciteit bouwgrond

De risico's van de bouwgrond maken geen onderdeel uit van de risico-inventarisatie die uitgevoerd wordt om de norm van het weerstandsvermogen te bepalen. Daar staat tegenover dat ook de reserve bouwgrond niet wordt meegenomen in het bepalen van de weerstandscapaciteit. De risico's van de bouwgrond worden op een andere wijze bepaald. De risico's en het weerstandsvermogen van de bouwgrond worden beschreven in de paragraaf grondbeleid. De reserve bouwgrond bedraagt wordt voor jaarrekening 2022 begroot op € 11,7 miljoen. Op deze reserve ligt voor de bovenwijkse infrastructuur van bedrijvenpark Deltaweg een claim van ongeveer € 3,4 miljoen. Daarmee komt het beschikbare weerstandsvermogen voor de bouwgrondrisico's uit op € 8,3 miljoen. De reserve bouwgrond maakt geen deel uit van het algemene weerstandsvermogen.

Overzicht weerstandscapaciteit overige risico's

Berekening weerstandscapaciteit overige risico's	(bedragen x 1.000)	
Jaarlijkse exploitatie		
<u>Onbenutte belastingcapaciteit in 2022:</u>		
Belastingen en heffingen	537	
Totale onbenutte belastingcapaciteit		537
<u>Resultaat 2022:</u>		
Resultaat jaarrekening 2022 (na resultaatsbestemming)		9.041
Weerstandscapaciteit exploitatie		9.578
Vermogenssfeer (na verwerking claims)		
Beschikbare algemene reserve	22.953	
- minus claims algemene reserve	-6.420	
		16.533
Beschikbare bestemmingsreserve majeure projecten	8.900	
- minus claims reserve majeure projecten	-7.620	
		1.280
Beschikbare bestemmingsreserves	2.632	
- minus claims bestemmingsreserve	-933	
		1.699
Stille reserves		p.m.
Weerstandscapaciteit vermogen		19.513
Totaal weerstandscapaciteit overige risico's		29.091
<u>Norm weerstandsvermogen overige risico's:</u>		
Op basis van risico inventarisatie geldt een norm van		9.207
Vrije ruimte t.o.v. de norm		19.884

Kengetallen

Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) verplicht het opnemen van een set financiële kengetallen in de gemeentebegrotingen en jaarrekeningen. Het gaat om de kengetallen voor netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, belastingcapaciteit en

grondexploitatie. De kengetallen moeten zicht geven op de financiële positie van de gemeente en de mogelijkheid bieden om gemeenten onderling te vergelijken.

Kengetallen jaarrekening 2022				
Kengetal	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Jaarrekening
	2021	initieel 2022	na wijzigingen 2022	2022
Netto schuldquote (exclusief verstrekte leningen)	89%	101%	89%	70%
Netto schuldquote (inclusief verstrekte leningen)	84%	88%	82%	64%
Solvabiliteitsratio	27%	24%	25%	30%
Grondexploitatie	1%	5%	1%	0%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	1%	3%
Belastingcapaciteit	91%	93%	98%	98%

Beoordeling kengetallen

In de tabel kengetallen van jaarrekening 2022 zien we een daling van het kengetal netto schuldquote naar 70%. Dit wijkt af van de initiële en gewijzigde begroting 2022. Ook is de schuldquote lager dan die van de jaarrekening 2021. De schuldquote wordt beïnvloed door meerdere factoren. In 2022 zien we dat de vaste schulden meer zijn toegenomen dan begroot. Dit staat toegelicht in de paragraaf financiering. Een belangrijke toename is het gevolg van het besluit om het vastgoed van het Omnium over te nemen, en de daarmee samenhangende overname van de lening portefeuille van het Omnium. Dit zorgt voor een stijging van de schuldquote.

Een andere ontwikkeling die juist zorgt voor een lagere schuldquote zijn de toegenomen baten in 2022. Deze liggen fors hoger dan waar in de initiële begroting is uitgegaan. Tegenover deze baten staan verschillende nieuwe taken, activiteiten en kosten maar de toename van de baten zorgt in de berekening van de schuldquote voor een daling van dit kengetal. Voor 2022 zijn de belangrijkste toename van baten zien we in het sociaal domein bijna € 13 miljoen (middelen arbeidsmarktregio en rijksbijdragen opvang vluchtelingen Oekraïne) en algemene dekkingsmiddelen ruim € 19 miljoen (vooral het gemeentefonds).

Een derde belangrijke factor is het bedrag dat we als uitzetting bij het schatkistbankieren hebben uitstaan. Deze is op de balansdatum 31 december 2022 hoog en in de berekening van het kengetal schuldquote is dit een correctie op de schuldpositie. Daarmee wordt de stijging van de lening portefeuille weer deels geneutraliseerd.

Ondanks de stijging van onze lening portefeuille zorgen de hierboven benoemde andere ontwikkelingen ervoor dat we een forse daling van de schuldquote zien.

In de meerjaren begroting 2023-2026 hebben we het signaal afgegeven dat we met de schuldquote hoog in de door de VNG benoemde "oranje zone", en in 2026 zelfs in de "rode zone" gaan komen. De ontwikkeling van de schuldquote in 2022 geeft ons het vertrouwen de we "rode zone" van de schuldquote kunnen vermijden. Toch wordt het kengetal netto schuldquote sterk beïnvloed door incidentele baten. De middelen voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne hogen de baten fors op en hebben daarmee een drukkend effect op de schuldquote. Een vergelijkbare situatie zagen we in voorgaande jaren met de coronamiddelen. Het incidentele karakter van een deel van de baten, kan ervoor zorgen dat bij het wegvallen daarvan, het kengetal netto schuldquote snel kan stijgen. Dit zorgt ervoor dat we blijvend aandacht moeten hebben voor onze schuldpositie en daarmee onze financiële houdbaarheid voor nu en voor de toekomst.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. We kunnen in hoofdlijn stellen dat hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van onze gemeenten. De solvabiliteitsratio wordt op basis van de cijfers van jaarrekening 2022 geraamd op 30%. We blijven boven de ondergrens van 20% zoals de VNG die voor de solvabiliteit van gemeenten formuleert. Met de toename van het eigen vermogen in jaarrekening 2022 zien we dat de solvabiliteitsratio ook toeneemt.

De belastingcapaciteit laat met een waarde van 98% in deze jaarrekening 2022 zien dat net onder het landelijke gemiddelde zitten met onze tarieven. Het betreft hier de tarieven OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Het kengetal structurele exploitatie ruimte geeft aan of we na eliminatie van de incidentele baten en lasten ook nog een sluitende begroting hebben. Hiervoor moet dit kengetal een positieve waarde hebben. Het kengetal in de bovenstaande tabel laat zien dat dit het geval is voor het jaar 2022. We zagen in de meerjarenbegroting 2023-2026 al dat dit kengetal voor de meeste jaarschijven tussen de 3% en 4% begroot werd. Waar de begroting 2022 nog net boven de 0% zat, zien we dat de realisatie 2022 ook al een positiever beeld laat zien met een structurele exploitatieruimte van 3%.

We kunnen concluderen dat de kengetallen van jaarrekening 2022 in samenhang bezien, een positief beeld laten zien. Naast de kengetallen zorgt ook de beschikbare vrije ruimte in ons weerstandsvermogen van ongeveer € 19,9 miljoen ervoor dat de financiële houdbaarheid en het vermogen om risico's op te vangen verbeterd is ten opzichte van het vorige

---

jaar. De grote mutaties die we in de jaarrekening 2022 zien ten opzichte van de initiële begroting 2022, vallen op. Deze mutaties zijn voor een groot deel het gevolg van begrotingswijzigingen en realisatiecijfers die we gedurende het jaar hebben vastgesteld. Maar de impact van het totaal van deze mutaties op met name het kengetal van de netto schuldquote, is groot.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

De gemeente is de beheerder van de openbare ruimte. De openbare ruimte is van en voor iedereen. Door het open karakter vinden in deze ruimte veel van de dagelijkse activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. De inrichting bestaat in hoofdzaak uit kapitaalgoederen in de vorm van wegen, riolering, groen, speelvoorzieningen, verlichting en (openbare) gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en de staat van onderhoud waarin zij verkeren is bepalend voor het voorzieningenniveau en voor de jaarlijkse lasten.

Ambities komende bestuursperiode

In het collegeprogramma 2018-2022 "Vol vertrouwen vooruit!" zijn een aantal uitgangspunten en ambities op het gebied van verbonden partijen benoemd. De belangrijkste bestuurlijke uitgangspunten zijn:

- We richten de openbare ruimte klimaatbestendig in.
- We pakken de grootste knelpunten op korte termijn aan en nemen de rest mee in de reguliere onderhoudsplanning.
- Al het gemeentelijk vastgoed is in 2035 energieneutraal indien technisch mogelijk.

Onderhoud via voorzieningen

Bijna alle nieuwe aanleg van infrastructuur (wegen, water, riolering, groen en openbare verlichting) wordt gerealiseerd (en gedekt) door de bouwgrondexploitatie. Dat betekent dat het realiseren van die kapitaalgoederen ineens wordt afgeschreven uit de opbrengst van de verkoop van bouwrijpe grond en (dus) niet op de balans voorkomt.

Groot onderhoud wordt niet geactiveerd. Deze kosten zijn onderhevig aan jaarlijkse fluctuaties, maar met de gevormde voorzieningen realiseren we begrotingstechnisch een kostenegalitatie. Dit betekent dat jaarlijks voor de verschillende kapitaalgoederen een reëel, gelijk bedrag voor onderhoud in de begroting wordt opgenomen (wet BBV).

De werkelijke uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van die voorzieningen gebracht.

Door deze systematiek komen in de gemeentebegroting geen pieken en dalen voor, en worden de pieken in de jaarlijkse onderhoudsuitgaven opgevangen binnen de voorziening. Voor elke voorziening moet de gemeente beschikken over een beheerprogramma waarin de gewenste kwaliteit tot uitdrukking is gebracht en waarin al het cyclische onderhoud wordt gepland en financieel vertaald.

Door de gegevens zowel voor- als nacalculatorisch bij te houden, ontstaat continue een actueel beeld van de gang van zaken en kunnen de effecten in de prognoses van de onderhoudsvoorzieningen en zo nodig in de jaarlijkse genormeerde storting worden vertaald.

De voorzieningen hebben ieder jaar een tenminste neutrale stand. Er wordt geen rente, maar wel indexatie aan de voorzieningen toegevoegd.

In artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) is geregeld in welke gevallen een voorziening wordt gevormd. Daaruit vloeit voort dat het vormen van een voorziening of een dotatie aan een al bestaande voorziening, als een last in het betreffende begrotingsjaar moet worden beschouwd. De aanwending van een gedeelte van een voorziening wordt rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt.

In de financiële begroting is een overzicht opgenomen van de verwachte stand en het verloop van de verschillende voorzieningen. De uitgaven voor regulier onderhoud van de openbare ruimte worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord (zie eind van deze paragraaf).

Voor de diverse beheerplannen geldt het volgende schema:

Beheerplannen	Door de raad vastgesteld d.d.	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Achterstallig onderhoud
Integraal Beheer Goes (IBORG)	Ja, 2005	Onbepaald	Ja	Nee
Wegen	Ja, 2019	2024	Ja	Nee
Havens, sluis en bruggen	Ja, 2020	2024	Ja	Nee
Riolering	Ja, 2022	2026	Ja	Ja*1
Civieltechnische kunstwerken	Ja, 2019	2024	Ja	Nee
Groen	Ja, 2020	2025	Ja	Ja*2
Gebouwen	Ja, 2016	2022	Ja	Nee

Openbare verlichting	Nee (er is wel een werkdocument)	Ja	Nee

*1: Dit wordt planmatig weggewerkt cf. vastgestelde beheerplan

*2: Dit is in het nieuwe groenbeheerplan opgenomen en wordt in de komende planperiode weggewerkt.

Toelichting op de voorzieningen

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Ten laste van deze voorziening worden uitgaven gedaan voor het grootonderhoud aan de gemeentelijke panden. De jaarlijkse voeding is gebaseerd op het totale onderhoudsplan voor alle gemeentelijke gebouwen. In het 'Meerjarig Onderhoudsplan' (MJOP) zijn zowel onderhoud als grote renovaties en vervangingen geraamd.

Voor grote investeringen, renovaties en opwaardering zal specifiek geld worden aangevraagd aan de hand van een investeringsplanning die jaarlijks bij de begroting wordt aangeboden.

Alle gemeentelijke panden en objecten die vallen binnen de voorziening onderhoud worden periodiek opgenomen en aan de hand van deze opnamen worden onderhoudsmaatregelen bepaald.

Alle beheer informatie is verwerkt in beheerprogramma Wish. Hieruit kan vlot inzicht worden verkregen in de onderhoudstoestand van het gemeentelijk vastgoed. Het gebouwenonderhoudsplan kijkt 20 jaar vooruit met een jaarlijkse monitoring en om de 5 jaar een bijstelling.

In 2022 is door de raad ingestemd met het voorstel om het vigerende beheerplan een jaar te verlengen tot eind 2023 om integraal te kunnen afstemmen op nog vast te stellen de verduurzaamheidsambities van de gemeente zodat een duurzaam meerjarig onderhoudsplan kan worden vastgesteld (DMJOP).

De systematiek waarop het onderhoud van de gebouwen is gebaseerd, is als volgt:

- De onderhoudsbehoefte is geïnventariseerd aan de hand van inspecties op basis van conditiemeting. Uitgangspunt is dat de inspecties minimaal om de 4 jaar herhaald worden.
- Het vastgoed wordt onderhouden volgens het vastgestelde conditieniveau 3-4 (redelijk tot matige staat). Per gebouw volgen de onderhoudshandelingen uit het beheerprogramma. Er wordt bepaald welk onderhoud per jaar uitgevoerd dient te worden. Na vaststelling van de begroting wordt jaarlijks een onderhoudsplan voor de ten laste van de voorziening uit te voeren onderhoudswerken aangeboden aan het college.
- Bij tussentijdse mutaties in de vastgoedportefeuille (aankoop, afstoot, conditieniveau- of gebruikswijzigingen) worden gelijktijdig de consequenties voor het beheer en onderhoud in de dotatie meegenomen in de besluitvorming over de betreffende vastgoedmutatie (volgens de vastgestelde spelregels vastgoed mutaties).

Voorziening onderhoud wegen

Ten laste van deze voorziening worden uitgaven gedaan voor het grootonderhoud aan de bestaande wegen. De voorziening wordt jaarlijks gevoed op basis van een genormeerde storting. Deze is gebaseerd op het rekenmodel van de door de raad in 2005 vastgestelde nota 'Integraal Beheer Openbare Ruimte gemeente Goes (IBORG) en het vastgestelde Wegenbeheerplan 2020-2024.

Het beheerprogramma OBSURV genereert de maatregelen op basis van door derden uitgevoerde inspecties.

In 2022 is het wegenareaal volledig geïnspecteerd.

De uitgaven worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gedaan. Voor de 'voorziening wegen' wordt op basis van de tweejaarlijkse weginspectie (met behulp van het beheer programma OBSURV) een meerjarige basisplanning voor het onderhoud van de wegen opgesteld. De basisplanning wordt vervolgens jaarlijks gedetailleerd naar een concrete onderhoudsplanning voor het lopende jaar en de twee daaropvolgende jaren.

De planning wordt integraal opgesteld in relatie met verkeersplannen, riolerings-, groenwerken, woningrenovaties, kabel en leidingwerken van netwerkbedrijven. Jaarlijks vindt uitwerking plaats in een door het college vastgesteld jaarprogramma.

Voorziening onderhoud haven, sluis en bruggen

Deze voorziening is na de bouw van de sluis gevormd om pieken in de onderhoudsuitgaven op te kunnen vangen. Doordat de sluis als onderdeel van de waterkering ook een veiligheidsvoorziening vormt, was dit een tweede beweegreden om een voorziening te vormen (met een voorziening zijn direct onderhoudsgelden beschikbaar bij eventuele calamiteiten).

Ten laste van deze voorziening worden uitgaven gedaan voor het groot onderhoud van de haven, kanaal en sluis. De voorziening wordt jaarlijks gevoed op basis van een genormeerde storting. De jaarlijkse voeding is gebaseerd op het

geïntariseerde onderhoud. Voor grote investeringen en opwaardering zal specifiek geld worden aangevraagd aan de hand van de investeringsplanning die jaarlijks bij de begroting wordt aangeboden.

Het vigerende meerjaren onderhoudsplan dateert uit 2020. Het onderhoudsplan kijkt 20 jaar vooruit met een jaarlijkse monitoring. Het onderhoudsplan wordt 5-jaarlijks geactualiseerd.

Twee keer per jaar vindt een onderhoudsinspectie plaats van de diverse objecten, waarbij geconstateerd klein onderhoud direct wordt uitgevoerd en benodigd grootonderhoud op de meerjaren onderhoudsplanning wordt opgenomen. De uit het jaarplan voortvloeiende werken worden in het aansluitende jaar uitgevoerd. Vanwege de grootte en complexiteit van een groot deel van de in 2022 voorziene werken, lopen deze nog door in het aansluitende planjaar.

Voorziening onderhoud rioleringen

Ten laste van deze voorziening worden groot onderhoudsuitgaven en vervanging van de rioleringen gedaan. Het gaat daarbij om het vrijvervalrioolstelsel, het drukrioleringsstelsel en de randvoorzieningen. Het reguliere klein onderhoud wordt in de exploitatie verantwoord.

Het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) vormt het beleidskader voor de te verwachten werkzaamheden op rioleringsgebied en fungeert als beleidskader voor beheer, onderhoud en verbeteringsmaatregelen voor het rioleringsareaal. Het verbreed gemeentelijke verbreed rioleringsplan is in 2022 vastgesteld t/m 2026.

In het vGRP wordt gestreefd naar een integrale en duurzame benadering van de afvalwaterketen en het (grond)watersysteem (grondwater, hemelwater en de relatie met het oppervlaktewater).

De basisplanning uit het vGRP wordt jaarlijks uitgewerkt naar een concreet onderhoudsprogramma en ter vaststelling aan het college aangeboden.

Voorziening civieltechnische kunstwerken

De voorziening kleinschalige civieltechnische kunstwerken is ingesteld in 2005. Het beleidskader is de door de raad in 2005 vastgestelde nota Integraal Beheer Openbare Ruimte Gemeente Goes (IBORG) en het vastgestelde beheerplan civieltechnische kunstwerken 2020-2024. Het beheerprogramma Lasset genereert de maatregelen op basis van de door derden uitgevoerde inspecties. De inspecties vinden iedere drie jaar plaats. In 2020 is de laatste inspectie uitgevoerd van alle kunstwerken, in 2023 staat de nieuwe inspectieronde gepland. Uit de voorziening wordt groot onderhoud gedaan aan de houten voet- en fietsbruggen, vlonders, trappen, hekwerken en dergelijke. Ook wordt het onderhoud aan de keermuren, verkeersbruggen, tunnels, etc. uit deze voorziening bekostigd. Voor vervanging van keermuren, verkeersbruggen, tunnels, etc. wordt specifiek geld aangevraagd aan de hand van de investeringsplanning die jaarlijks bij de begroting wordt aangeboden.

Voorziening groenprojecten

De 'voorziening Groenprojecten' is ingesteld in 2005. Het beleidskader is de door de raad in 2005 vastgestelde nota Integraal Beheer Openbare Ruimte Gemeente Goes (IBORG).

De 'voorziening Groenprojecten' is bestemd om groot onderhoud aan het groen te kunnen uitvoeren.

Het groenbeheerplan is eind 2020 vastgesteld. Jaarlijks wordt een concreet onderhoudsprogramma gemaakt en ter vaststelling aan het college aangeboden.

Overige onderhoudsuitgaven

Zoals eerder al is aangegeven, worden de uitgaven voor klein en regulier onderhoud van de openbare ruimte rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Per onderdeel wordt dat hierna nader toegelicht.

Openbare verlichting

Openbare verlichting heeft tot doel om tijdens duister een veilige leef- en woonomgeving te bieden. De richtlijn voor openbare verlichting 2011 (ROVL 2011) is van toepassing. Doel is om kwaliteit van het OVL-areaal te verbeteren, rekening houdend met kostenverlaging voor onderhoud, energieverbruik en vermindering van CO₂-uitstoot. Standaardisatie van verlichtingsmaterialen is daarbij het uitgangspunt. Doortoepassing van ledverlichting en dimbare verlichting wordt bespaard op de energiekosten.

Wijkgericht wordt omgebouwd naar LED.

Voor 2022 was er een budget beschikbaar van € 379.000 exclusief personeelskosten. De werkelijke bestedingen vielen hoger uit, te weten € 417.000. Daarnaast wordt jaarlijks een investeringskrediet beschikbaar gesteld van € 210.000 voor grote renovaties en vervanging van de openbare verlichting. De restant middelen 2022 van € 130.000 blijven beschikbaar voor de afronding van geplande werkzaamheden in 2023. Het beheer van de openbare verlichting vindt plaats binnen een samenwerkingsverband tussen Gemeente Goes, andere Zeeuwse overheden en het Bureau Openbare Verlichting Zeeland (BOVZ). Vanuit het beheerprogramma worden onderhoudsplanningen gegenereerd. Dit jaar is een nieuw beheerprogramma aangeschaft. Een aantal wijken zijn inmiddels vernieuwd en omgebouwd naar

ledverlichting. Planmatig wordt de ombouw naar LED voortgezet.

De kosten van materiaal en arbeid zijn binnen het verlichtingproduct sterk gestegen, beschikbaarheid van onderdelen van betaande conventionele verlichting wordt minder. Hierdoor is het wijkgericht werken deels omgezet naar correctief vervangen van conventionele verlichting door LED. Met de huidige marktomstandigheden en de beschikbare middelen is het doorvoeren van kwaliteitsverbetering in het verlichtingsareaal een langdurig traject.

Openbaar groen

Uitvoering van beheer en onderhoud van openbaar groen gebeurt op basis van vastgesteld beleid: het groenstructuurplan en het groenbeheerplan. Voor 2022 is op de exploitatie voor kleinschalig en grootschalig onderhoud een bedrag van € 1.752.000 uitgegeven exclusief personeelskosten.

Regulier periodiek onderhoud rioleringen

De gemeentelijke zorgplicht met betrekking tot riolering is vastgelegd in de Wet Milieubeheer, de waterwet, de beleidskaders van onder andere het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water. De zorgplicht en taken zijn beschreven in het uitgebreid Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP).

- Het beheer en onderhoud van vrijvervalriolering, drukriolering, rioolgemalen en randvoorzieningen voor de afvoer van afvalwater en regenwater binnen en buiten de bebouwde kom
- Zorgplicht voor het afvloeiende hemelwater afkomstig van bedrijfs- en particuliere percelen
- Zorgplicht ter voorkoming van structureel nadelige gevolgen van het grondwater

Voor 2022 is op de exploitatie voor onderhoud rioleringen sprake geweest van een besteding van € 366.000, exclusief personeelskosten.

Begraafplaatsen

Betreft het uitvoeren van begrafenissen, van ruimingen, van herbegravingen en het uitvoeren van het onderhoud op de begraafplaatsen. Invulling hiervan vindt plaats binnen de bepalingen van de Wet op de Lijkbezorging of op grond van, op basis van deze wet vastgestelde richtlijnen. Deze activiteiten vinden plaats op negen begraafplaatsen.

In 2022 en verder is er op de exploitatie sprake geweest van een besteding van € 115.000 exclusief personeelskosten.

Bruggen

Betreft het beheren, onderhouden en bedienen van de beweegbare bruggen ten behoeve van de scheepvaart.

Uitgaven worden rechtstreeks op de exploitatie verantwoord. Daaruit wordt bekostigd: opheffen storingen, structureel klein onderhoud en 2x per jaar inspecties in verband met operationele functie en veiligheid. De bruggen zijn onderdeel van het 'beheerplan havens, sluis en bruggen'. De uitvoering van grote onderhoudswerken aan bruggen gebeurt op basis van het beheerplan Havens, sluis en beweegbare bruggen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Het gemeentebestuur heeft veel ambities. Om deze te realiseren is het van belang dat de gemeentelijke organisatie hiervoor goed is toegerust. In deze paragraaf lichten wij toe hoe onze organisatie hier invulling aan geeft en welke middelen hiervoor nodig zijn. Ook gaan we in op de informatiebeveiliging.

Ambities komende bestuursperiode

Missie en visie

Onder het motto 'Het overkomt ons niet, we initiëren het' blijven we management en organisatie verder ontwikkelen.

Samenwerking

Dit jaar is het VZG-rapport: "Afspraken over samenwerken met gemeenschappelijke regelingen in Zeeland" geactualiseerd. Bij de totstandkoming en de uitrol zijn veel belanghebbenden betrokken. Het rapport is door middel van diverse sessies onder andere toegelicht aan raadsleden, directies GR'n en leden van begeleidingscommissies.

Beleidsvoornemens voor de bedrijfsvoering

- **Ontwikkelingen Personeel en Organisatie**

- *Sturing op organisatieontwikkeling*

In 2022 is een vervolg gegeven aan het SPO (strategische personeelsontwikkeling). In verband met de Coronapandemie heeft de ontwikkeling hiervan lang stilgelegen. Rond de zomer zijn we als gemeente Goes verdergegaan. Door middel van deze methodiek bereiden we ons zo goed mogelijk voor de toekomstige ontwikkelingen.

Ook gaan we de komende jaren door met het hanteren van de A3 methodiek. In deze methodiek worden vooraf doelen met elkaar afgesproken. Door middel van de PDCA-methodiek (*plan, do, check, act*) controleren we of zaken die we met elkaar hebben afgesproken ook worden uitgevoerd. Hierdoor kan snel worden ingegrepen als zaken zich niet ontwikkelen zoals wij hoopten.

Per 1 januari 2022 is een nieuw HR-systeem operationeel geworden. Dit systeem heeft diverse begin opstartproblemen gekend. Deze zijn in de loop van 2022 grotendeels opgelost.

- *Leiderschapsontwikkeling*

Goes zet ook de komende jaren vol in op leiderschapsontwikkeling. Eigenaarschap en verantwoordelijkheid nemen, blijft hoog op de agenda staan. Je bent verantwoordelijk voor de werkzaamheden die je uitvoert, van begin tot eind. Als gemeente Goes faciliteren we de ontwikkeling van leiderschap door het aanbieden van trainingen en cursussen, zowel intern als extern.

- **Ontwikkelingen ICT en informatievoorziening**

De iVisie is door het DB en AB van de GR vastgesteld en is in november toegelicht aan de gezamenlijke gemeenteraden. Inmiddels is de iVisie ook ter instemming voorgelegd aan de gemeenteraad van Goes. In 2023 wordt op basis van de visie een uitvoeringsprogramma opgesteld met projectenplanning en investeringsagenda.

De I-visie beschrijft de stip op de horizon waar alle betrokken organisaties de komende 5 jaren naartoe bewegen op het terrein van Informatievoorziening, digitalisering en databeheer en informatieveiligheid om zo de kansen die de samenwerking biedt zo optimaal mogelijk te benutten en de dienstverlening te optimaliseren.

Er is een viertal speerpunten benoemd die in de iVisie nader zijn uitgewerkt:

1. We versterken het contact met onze klanten.
2. We hebben een toekomstgerichte duurzame organisatie.
3. We werken data gedreven.
4. We investeren in digitale samenwerking.

Na aanbestedingstrajecten zijn in 2022 in de Bevelanden een nieuw financieel systeem en een nieuw HRM systeem in gebruik genomen. De nieuwe software waarmee kan worden aangesloten op het Digitale Stelsel voor de nieuwe Omgevingswet is in 2022 nog niet in gebruik genomen. Dit mede door uitstel van die betreffende wet. Dit is nu voorzien voor 2023.

In 2022 is nader onderzocht hoe datagedreven werken zowel binnen de organisatie als in samenwerking met GR de Bevelanden en de buurgemeenten vormgegeven kan worden. Hierbij ligt de nadruk vooral op de organisatie en inrichting van het technische 'speelveld' en wordt regelmatig kennis uitgewisseld tussen deze organisaties. Ook

Zeeuwsbreed wordt op dit terrein samengewerkt. Binnen OZO verband hebben we deelgenomen aan een onderzoek van de HZ (in opdracht van Provincie) om te bekijken hoe Data Allianties (data gebaseerde - samenwerkingen) binnen Zeeland ontwikkeld kunnen worden. Naar aanleiding hiervan heeft de provincie een functionaris in dienst gesteld om deze samenwerkingen te motiveren/coördineren.

Het Lokaal Informatie Overleg (LIO), is in 2022 van start gegaan. In dit overleg zijn vertegenwoordiger van alle afdelingen van de organisatie actief. De focus ligt hierbij vooral op het vroegtijdig in beeld krijgen van signalen van ondermijning en het heeft al meerdere nuttige tips opgeleverd. We kunnen hierbij inmiddels ook beschikken over informatie vanuit 'meld misdaad anoniem'. Hiermee krijgen we snel een inzicht van signalen van burgers van vermoedens van ondermijnende activiteiten. Dit is een waarde volle toevoeging als informatiebron voor de gemeentelijke organisatie.

In Goes en de andere Bevelandse gemeentehuizen is in 2022 Govguest uitgerold. Dit is een aanvulling op GOVroam, het landelijke veilige wifi netwerk voor overheden. Met GOVroam kunnen medewerkers op alle aangesloten locaties veilig gebruik maken van wifi. Govguest biedt veilige wifi voor gasten van de gemeente. In 2023 volgt dan nog Publicroam voor bezoekers van het Stadskantoor of de locatie Troelstralaan.

- **Ontwikkelingen Planning en Control**

De nieuwe wet rechtmatigheidsverantwoording is eind 2022 vastgesteld. Vanaf boekjaar 2023 gaat het college zelf de verantwoording over de rechtmatigheid afleggen bij de jaarrekening. Ten behoeve van deze wetswijziging zijn door ons al een aantal acties in gang gezet. In 2022 is het risicomangementsysteem Naris geïmplementeerd. Dit is samen met de gemeenten Borsele en Kapelle gedaan. Met Naris kunnen we ons risicomangement verder door ontwikkelen.

- **Overige ontwikkelingen**

Juridische Zaken

In de afgelopen jaren zijn diverse verbeterlagen op het gebied van juridische zaken doorgevoerd. ER zijn diverse verbeteringen op het gebied van subsidieverlening doorgevoerd. Dit laatste is in 2022 verder opgepakt. De juridische dienstverlening door de gemeente Goes moet continu van hoge kwaliteit zijn. Het gaat hierbij om beslissingen op aanvragen, klachten en bezwaren.

Communicatie

In 2022 is de Zeeuwse brede samenwerking verder geïntensiveerd. Dit blijven we ook de komende jaren doen. Daarnaast blijft arbeidscommunicatie een speerpunt in de komende jaren.

Huisvesting

De huisvesting op locatie is zodanig ingericht om samenwerken en elkaar 'ontmoeten' mogelijk te maken. Dit ontmoeten gebeurt onder andere in het in 2022 tot werkcafé omgebouwde voormalig bedrijfsrestaurant van het Stadskantoor. Er wordt continu ingespeeld op veranderingen binnen de organisatie. De eerder ingezette acties voor het flexibel werken op alle locaties zijn afgerond.

Inkoop

In 2022 hebben in het inkoop- en aanbestedingsbeleid een aantal noodzakelijk geworden wijzigingen doorgevoerd. Het ging hier met name om het toevoegen van een klachtenprocedure en het wijzigen van algemene voorwaarden.

Het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) 2022-2025 is in oktober 2022 ondertekend.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen door de Wet open overheid (Woo).

De Woo heeft direct de Wob vervangen. De mogelijkheid die de Wob aan iedereen gaf om informatie over bestuurlijke aangelegenheden op te vragen, bestaat nog steeds.

Deze mogelijkheid wordt ook aangeduid als de passieve informatieplicht. De website van de gemeente is hierop aangepast. Ook is een Woo-coördinator ingesteld.

De Woo bevat ook regels over een actieve informatieplicht, maar dat gedeelte is in 2022 nog niet in werking getreden. De bedoeling was dat alle overheden informatie over bepaalde onderwerpen zouden plaatsen op één digitaal platform met de naam: PLOOI. Dit bleek echter niet haalbaar. Daardoor heeft de actieve informatieverplichting vertraging opgelopen.

Informatiebeveiliging en privacy

Conform het periodiek vast te stellen Informatiebeveiligings- en Privacyplan is in 2022 gewerkt aan het verbeteren van de informatieveiligheid en het voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is hierbij het leidende normenkader. Verbetermaatregelen in het plan zijn

gebaseerd op de uitkomsten van audits en zelfevaluaties, het dreigingsbeeld voor gemeenten van de Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) en geconstateerde risico's op basis van risicoanalyses en incidenten die zich binnen en buiten de organisatie hebben voorgedaan.

Het continu werken aan bewustwording, houding en gedrag van medewerkers ten aanzien van informatieveiligheid en privacy (iBewust) is een belangrijk onderdeel van dit plan. In 2022 hebben we door middel van een enquête opnieuw onderzocht hoe het gesteld is met het iBewustzijn in de organisatie. Een verbetering ten opzichte van eerder onderzoek is zichtbaar. De uitkomsten helpen om focus aan te brengen bij het nog verder verbeteren van kennis, houding en gedrag.

Grote beveiligingsincidenten of datalekken hebben zich in 2022 niet voorgedaan. Phishing en CEO-fraude waarbij kwaadwillenden zich via mail voordoen als collega of leidinggevende/bestuurder vragen om blijvende alertheid. Een aantal kleinere datalekken naar aanleiding van het verkeerd adresseren van gegevens via post of e-mail is bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gemeld.

Er zijn meerdere risicoanalyses (DPIA's) uitgevoerd met betrekking tot het gebruik van persoonsgegevens. Het gaat hierbij om de volgende DPIA's: Cameratoezicht in het stadskantoor, cameraopnames via bodycams van de BOA's, meldmisdaad anoniem, Regionaal Bureau Leerplicht, politiegegevens weekrapportage burgemeester. Er is ook voor politiegegevens met de Bevelandse gemeenten en GR de Bevelanden een externe audit uitgevoerd. Eind vorig jaar heeft met de gemeente Bunschoten een bestuurlijk peer-to-peer gesprek plaatsgevonden. Hierbij zijn onder begeleiding van de VNG ervaringen uitgewisseld die raken aan Privacy, Informatiebeveiliging en Openbare Orde en Veiligheid.

In het kader van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) legt de gemeente op basis van zelfevaluatie en audits verantwoording af over informatieveiligheid. Het college doet dit voor 1 mei 2023 aan de landelijke toezichthouders over ENSIA 2022. Medio mei wordt de gemeenteraad uitvoeriger geïnformeerd worden over de resultaten van ENSIA 2022 met een notitie.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Goes heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen, die het beleid uitvoeren voor de gemeente. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. Bij een bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in een derde partij, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat ze via aandelen mee kan stemmen. Van een financieel belang is sprake als de gemeente de middelen, die aan een partij ter beschikking zijn gesteld, niet terugkrijgt, niet terugkrijgt bij faillissement van die partij of indien financiële problemen bij de derde partij kunnen worden verhaald bij de gemeente.

Een verbonden partij kan onder andere zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting, een vereniging of een PPS (Publiek Private Samenwerking). Een verbonden partij kun je zien als één van de drie mogelijkheden waarmee de gemeente haar taken uitvoert (of laat uitvoeren) om haar doelstellingen te realiseren: door een eigen dienst, door een commerciële partij of door een verbonden partij.

Belang voor de raad

Verbonden partijen zijn om de volgende drie redenen van belang voor de raad:

1. Via de verbonden partij moeten doelstellingen van de gemeente worden gerealiseerd
2. De gemeente loopt financiële risico's
3. Er bestaan mogelijk bestuurlijk-organisatorische risico's

Het is van belang om bovenstaande informatie inhoudelijk inzichtelijk te hebben, zodat de raad in staat is om bestuurlijk verantwoord te kunnen handelen.

Beleidskader

De volgende criteria gelden in de gemeente Goes als beleidskader voor de gemeentelijke deelnemingen in afzonderlijke rechtspersonen:

- Het deelnemen in een verbonden partij gebeurt alleen met het oog op het verrichten van een publieke taak;
- Participatie in een privaatrechtelijke rechtsvorm (NV, BV, VOF of CV) vindt uitsluitend plaats als onderzocht en gemotiveerd is waarom uitvoering van beleidsvoornemens niet in een publieke rechtsvorm kunnen plaatsvinden;
- De gemeenteraad bepaalt van geval tot geval tot welk bedrag het financiële belang in een privaatrechtelijke rechtsvorm strekt;
- Jaarlijks wordt bij de jaarstukken en de begroting of separate beleidsstukken aangegeven welke ontwikkelingen bij de verbonden partijen hebben plaatsgevonden of naar verwachting zullen gaan plaatsvinden;
- Vanuit het voorzichtigheidsprincipe wordt dividend uit deelnemingen verantwoord in het jaar van ontvangst.

Overzicht van de verbonden partijen van Goes

In de jaarrekening 2022 is een overzicht opgenomen van onze verbonden partijen. Conform de eisen van het BBV worden de verbonden partijen ingedeeld in de volgende verplichte categorieën: Gemeenschappelijke Regelingen (GR), Vennootschappen en Corporaties en tot slot Stichtingen en Verenigingen. In onderstaande lijst is de indeling conform BBV gehanteerd.

A. Gemeenschappelijke regelingen		Bijdrage aan programma
1.	De Betho	4
2.	Gemeentelijke Gezondheid Zorg (GGD) Zeeland	1, 4
3.	Samenwerking de Bevelanden (GRdB)	1, 4
4.	Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	5
5.	Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)	3,4
6.	Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)	5
7.	Belastingsamenwerking SaBeWa Zeeland (SaBeWa)	1
8.	Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)	3
9.	Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	1
10.	Zeeuwse Muziekschool (ZMS)	2

B. Vennootschappen en Corporaties		Bijdrage aan programma
1.	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	AD
2.	Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH NV)	2
3.	NV Economische Impuls Zeeland	2
4.	Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua BV (GBE Aqua BV)	2
5.	Omnium	3
6.	Deelgebieden de Goese Schans B.V.	2
7.	Verkoopmaatschappij de Goese Schans B.V.	2

C. Stichtingen en Verenigingen		Bijdrage aan programma
1.	Vereniging Zeeuwse Gemeenten (VZG)	1
2.	Milieu Educatief Centrum **	
3.	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) **	

** Niet opgenomen in de begroting 2023; het betreft wel een verbonden partij; gemeente Goes heeft een financieel en bestuurlijk belang (zie toelichting hieronder).

Hierna wordt nader ingegaan op de meest relevante ontwikkelingen per verbonden partij.

A. Gemeenschappelijke Regelingen

1 De Betho			
De Betho richt zich op het bieden van werk onder aangepaste omstandigheden aan de doelgroep van de sociale werkvoorziening en beschermt werken en begeleidt werkzoekenden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, via maatwerktrajecten, naar - al dan niet gesubsidieerd – betaald werk. Namens de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen voert Betho de Wet sociale werkvoorziening uit. Daarnaast spelen zij een ondersteunende rol voor wat betreft de Wet werk en bijstand. Hierbinnen staat de ontwikkeling van de werknemer centraal.			
Deelnemers		Rechtsvorm en vestigingsplaats	
Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen		Gemeenschappelijke Regeling/ Goes	
Bestuurlijk belang Goes		Financieel belang Goes	
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Van der Reest		Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 178.400 Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 0	
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:	
(2021w) € 11.963.000	(2021w) € 4.121.000	(2021 realisatie) € 0	
(2022w) € 11.567.000	(2022w) € 2.501.000	(2022 realisatie) € 0	
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens			
Op basis van het vastgestelde koersdocument Participatiewet wil Goes een herijking op de re-integratie mogelijkheden binnen de Participatiewet. Belangrijkste aanleiding hiervoor vormt de veranderende gemeentelijke			

doelgroep: meer mensen met een arbeidsbeperking en meer complexe problematiek. De Betho maakt als aanbieder onderdeel van dit landschap uit en heeft ervaring met mensen met een arbeidsbeperking. In december 2022 is een bestuursopdracht vastgesteld door het Algemeen Bestuur van De Betho om te komen tot een onderzoek naar de toekomstige rol van De Betho voor de doelgroep Participatiewet. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in 2023. Betere aansluiting op de ondersteuningsbehoefte van de veranderende doelgroep zal ervoor zorgen dat de Betho ook in de toekomst financieel gezond blijft. Ondertussen zal de Betho zelf haar bedrijfsvoering in 2023 weer zo inrichten dat zij, ondanks een afnemende rijksbijdrage, richting een positief resultaat zullen bewegen. Ook landelijk wordt er in opdracht van het Rijk in 2023 onderzoek gedaan naar sociaal ontwikkelbedrijven. Dit betreft onderzoek naar de toekomstige infrastructuur van deze bedrijven. De uitkomsten van het landelijk onderzoek worden betrokken in het lokale onderzoek.

Risico's

De deelnemende gemeenten dragen eventueel bij aan de verliezen van De Betho, die sterk afhankelijk zijn van de economische ontwikkelingen en de hoogte van de Rijkssubsidie.

2 Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

De GGD heeft als taak om de gezondheid van alle Zeeuwen te bewaken, te beschermen en te bevorderen. Dat is waar de GGD voor staat. De missie van de GGD: samen weken aan een gezond en veilig bestaan en sluitende zorg voor burgers in Zeeland.

Deelnemers	Rechtsvorm en vestigingsplaats
Alle 13 Zeeuwse gemeenten	Gemeenschappelijke Regeling/ Goes
Bestuurlijk belang Goes	Financieel belang Goes
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Veldhuizen	Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 1.591.096 Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 1.666.893

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 3.972.560	(2021w) € 2.236.000	(2021 werkelijk) € 3.738.000 negatief (GGD incl. IJZ)
(2022w) € nog niet beschikbaar	(2022w) nog niet beschikbaar	(2022 werkelijk) nog niet beschikbaar

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

Eind 2022 zijn de structurele en deels ook incidentele middelen toegekend voor de Basis op Orde van de GGD. Dit was nodig om de primaire processen te versterken. De eerste stappen voor uitbreiding van de formatie zijn in 2023 gezet. In 2024 wordt hier nog volop op ingezet. Buiten scope zijn gebleven de jeugdgezondheidszorg (JGZ) en Veilig Thuis. Eind 2023 worden de resultaten van het project Toekomst JGZ verwacht. Daarnaast spelen er nog diverse vraagstukken en ontwikkelingen, zowel bij de GGD als provinciaal en landelijk. Dit betreft onder andere de pandemische paraatheid, het huisvestingsvraagstuk van de GGD; de samenwerking met RUD, RVZ en SWVO; het governance vraagstuk van de inkooporganisatie Jeugd en Beschermd Wonen en het dreigende artsentekort. Daarnaast speelt landelijk het Integraal Zorgakkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord en de Hervormingsagenda Jeugd waarin preventie, leefstijl en lokale teams een nadrukkelijke plaats krijgen. Zo ook de beweging positieve gezondheid en de Zeeuwse Zorg Coalitie. Welke uitwerking dit heeft op de GGD wordt in 2023 en 2024 duidelijk.

Risico's

Alle genoemde ontwikkelingen dragen in zekere mate risico's met zich mee. Het college neemt dit in de besluitvorming mee.

3 Gemeenschappelijke Regeling de Bevelanden

GR de Bevelanden staat voor Gemeenschappelijke Regeling de Bevelanden. Deze regeling is de basis voor een intensieve samenwerking tussen de vijf gemeenten uit de Bevelanden. Samenwerken gebeurt op de terreinen HRM, ICT en WIZ (Werk, inkomen en zorg). Namens de vijf gemeenten wordt uitvoering gegeven aan de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet, de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening en de Wet, Werk en Bijstand.

Deelnemers	Rechtsvorm en vestigingsplaats
Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal	Gemeenschappelijke Regeling/ Goes
Bestuurlijk belang Goes	Financieel belang Goes

Vertegenwoordiging AB: Wethouder Van der Reest

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 7.826.000

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 7.939.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 1.045.000	(2021w) € 5.225.000	(2021 werkelijk) € 301.000
(2022w) € 1.726.000	(2022w) € 5.813.000	(2022 werkelijk) € 802.000

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

ICT: In 2022 is in samenwerking met de Bevelandse gemeenten gewerkt aan een gezamenlijk visie op informatievoorziening, de Ivisie. In deze Ivisie zijn de verschillende prioriteiten benoemd voor de korte en lange termijn waarbij voor de korte termijn de uitwijk en recovery voorziening met daarbij de informatieveiligheid van groot belang zijn. In 2022 is dan ook reeds aangevangen met de eerste stappen van de uitwerking hiervan. Daarnaast zijn verschillende software pakketten geüpdatet of vernieuwd, de belangrijkste hierbij zijn het pakket voor financiën en HRM welke volledig vervangen zijn. Ook is het afgelopen jaar een nieuw wifi netwerkwerk in gebruik genomen en zijn de "thin-client" werkstations van alle gebruikers vervangen.

P&O: Begin 2022 heeft P&O voor de deelnemende gemeenten een nieuw HR -systeem geïmplementeerd. Dit heeft in geheel 2022 veel aandacht van de organisatie gevraagd. Veel onduidelijkheden en problemen in het systeem zijn opgelost en aan het einde van 2022 was het systeem redelijk op orde. Aandacht blijft echter nodig. In 2022 is een vervolg gegeven aan het project "strategische personeelsorganisatie", wat halverwege 2023 zal worden afgerond.

WIZ: De veranderde organisatiestructuur voor de gemeentelijke toegangen is verder doorontwikkeld. De toegangen sociaal domein (WIZ en C.JG) werken steeds meer samen rondom domein overstijgende casuïstiek. De doorbraakaanpak maakt onderdeel uit van de werkwijze en er heeft scholing plaatsgevonden over het effect van stress in relatie tot het doenvermogen. Vanuit de aanpak verbeteren gemeentelijke dienstverlening zijn afspraken gemaakt om in te zetten op een leertraject dat aansluit hierop.

Er is ook ingezet op het genereren van data middels een dashboard om meer datagedreven te kunnen werken. Dit is nog steeds een intensief traject (zie ook hierboven bij ICT).

Risico's

De gemeente draagt bij in een eventueel nadelig saldo, zowel qua bedrijfsvoering als op uitvoering van werkzaamheden. Risicovol blijft de ontwikkeling van Rijksbudgetten (BUIG budget gericht op uitkeringen, WMO-budget zoals bv het opgelegde abonnementstarief en de armoedebudgetten). Een risico blijft ook in welke mate de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid (Goes voor Elkaar, koersdocument participatie) voldoende terug te vinden zijn in de uitvoering bij WIZ. Uiteraard vormt hierbij de samenwerking met de andere gemeenten ook een uitdaging. De discussie over opdrachtgever- en opdrachtnemersrol komt regelmatig terug.

4 Openbaar Lichaam Afvalstoffenheffing Zeeland (OLAZ)

OLAZ behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het gebied van de afvalstoffenverwijdering. Hiermee voert de OLAZ onder andere taken uit als de zorg voor de verwijdering van de afvalstoffen, het adviseren van de deelnemers over het uitvoeren van relevante bepalingen van de Wet milieubeheer, het vaststellen van de tarieven voor de verwijdering van afvalstoffen, Daarnaast geeft de OLAZ-voorlichting op het gebied van afvalpreventie en -verwijdering.

Deelnemers	Rechtsvorm en vestigingsplaats
Alle 13 Zeeuwse gemeenten	Gemeenschappelijke Regeling/ Borsele
Bestuurlijk belang Goes	Financieel belang Goes
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Veldhuizen	Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 31.000 Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 42.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 482.000	(2021w) € 9.341.000	(2021 werkelijk) € 53.000
(2022w) € 552.000	(2022w) € 12.987.000	(2022 werkelijk) € 70.000

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

De VANG- doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner is voor vele Zeeuwse gemeenten nog niet bereikt. Een groot gedeelte van deze opgave ligt bij de inzameling van het brandbaar/niet recyclebaar afval op de milieustraat (c.a. 25 kilo per inwoner). Daarnaast ligt er een opgave zoveel mogelijk hergebruik en recycling van afvalstromen door deze te

gebruiken als grondstof (circulaire economie). Er is sprake van invoering van toegangscontrole op de milieustraat per 1/1/2024 om bedrijfsafval te weren en inwoners verder te stimuleren tot afvalscheiding. De data die wordt gewonnen uit dit controlesysteem wordt gebruikt voor nadere besluitvorming over eventuele toegangsbeperking op de milieustraat of een betalingssysteem voor het brandbaar (grof) afval.

Om de milieustraten toekomstbestendig te maken, is in 2022 een principebesluit voorgelegd aan de gemeenteraden. Insteek van dit principebesluit is het meer regionaal spreiden van de huidige milieustraten met als doel de kosten van de milieustraten beheersbaar te houden en invulling te geven aan kringloop en demontage activiteiten in de vorm van 3 regionale circulaire ambachtscentra in Zeeland. Concreet voor gemeente Goes zou dit een circulair ambachtscentrum binnen de gemeentegrens betekenen voor de gehele regio de Bevelanden, gecombineerd met het realiseren van een nieuwe milieustraat op een andere locatie dan de huidige plek (milieustraat 'compleet plus'). In 2023 wordt verder uitwerking gegeven aan onderzoek hiertoe op het gebied van politieke en financiële haalbaarheid.

Risico's

Bijdrage in eventueel exploitatietekort.

5 Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)

Het RBL ziet toe op de naleving van de leerplichtwet voor jongeren tot 18 jaar en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten voor jongeren tot 23 jaar. RBL helpt jongeren, ouders en scholen bij het oplossen van problemen die een succesvolle schoolcarrière belemmeren. We stimuleren jongeren een startkwalificatie te halen en bieden begeleiding en advies.

Deelnemers

Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen

Rechtsvorm en Vestigingsplaats

Gemeenschappelijke Regeling/ Goes

Bestuurlijk belang Goes

Vertegenwoordiging AB: Wethouder Van der Reest

Financieel belang Goes

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 108.000

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 114.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 0	(2021w) € 0	(2021 werkelijk) € 31.000
(2022b) € 0	(2022b) € 0	(2022 werkelijk) € 32.000

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

Landelijk heeft de thuiszittersproblematiek de aandacht. Ook in onze regio zetten we erop in dat er ondersteuning is en waar mogelijk een oplossing komt voor de leerlingen die langdurig thuis zitten. Daarnaast is er aandacht voor de gevolgen van de Coronacrisis bij de leerlingen en de mogelijke consequenties voor hun schoolloopbaan. Zo is er extra aandacht voor een betere doorstroom vmbo-mbo-hbo, wordt er intensief ingezet in de mbo-2 opleidingen door het aanbieden van meer begeleiding en/of kleinere klassen en in het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid wordt extra ingezet op de regeling praktijkleren. Tot slot wil het kabinet vanaf 2024 meer gaan investeren om schooluitval tegen te gaan door de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten uit te breiden tot de leeftijd vanaf 27 jaar. Binnen onze regio worden plannen gemaakt, zodat hierop adequaat kan worden ingespeeld.

Risico's

Goes is centrumgemeente voor deze wettelijke taak. De jaarcijfers zijn verwerkt in de jaarrekening van de gemeente Goes. Het risico blijft beperkt tot maximaal de jaarlijkse bijdrage.

6 Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

RUD Zeeland voert namens de gemeenten, de provincie en het waterschap de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van milieu en natuur uit. RUD Zeeland werkt daardoor samen met gemeenten, de provincie en het waterschap aan een schone en veilige werk- en leefomgeving.

Deelnemers

13 Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland, Waterschap Scheldestromen

Rechtsvorm en Vestigingsplaats

Gemeenschappelijke Regeling/ Terneuzen

Bestuurlijk belang Goes

Vertegenwoordiging AB: Burgemeester Mulder

Financieel belang Goes

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 632.000

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 615.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 2.369.000	(2021w) € 2.598.000	(2021 werkelijk) € 889.000
(2022w) nog niet beschikbaar	(2021w) nog niet beschikbaar	(2022 werkelijk) nog niet beschikbaar

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

Een belangrijke ontwikkeling is de komst van de Omgevingswet. Deze integrale wet vervangt meer dan 25 wetten op het gebied van bouwen, wonen, milieu, natuur, archeologie e.d. De implementatie van deze wet per 1 januari 2024 zal nog de nodige inspanningen van de RUD vergen. Met de invoering van de Omgevingswet gaan een aantal bodemtaken van de provincie naar de gemeenten. Omdat onder de Omgevingswet de meeste bodemtaken basistaken zijn moeten die door de RUD worden uitgevoerd. Knelpunt is de financiering van deze taken. Het Rijk moet de middelen voor de uitvoering van de bodemtaken opnieuw verdelen. Er is tot nu toe nog steeds geen duidelijkheid over de bijdrage aan gemeenten.

In het rapport "Robuuste milieutaken Zeeland" zijn een aantal aanbevelingen gedaan om de RUD door te ontwikkelen naar een robuuste organisatie. De aanbevelingen zijn:

- Investeer in de ontwikkelkracht van de RUD en in de component "managerial";
- Start met de uitvoering van een meerjarig milieuprogramma (MJP) om de diverse milieuproblemen (waaronder ZZS, energietransitie, TGG, bodem, indirecte lozingen, plastic korrels etc.) adequater aan te pakken;
- Voor de uitvoering van het MJP een andere financieringssysteem toepassen zodat voor dat gedeelte de jaarlijkse nacalculatie op basis van werkelijk bestede uren kan komen te vervallen;
- Neem een budget op voor aandachtsdossiers;
- Evalueer en analyseer periodiek de realisatiegegevens en stel waar nodig bij;
- Draag als RUD deelnemers alle taken rondom bedrijven met milieubelastende activiteiten over aan de RUD, waardoor er meer transparantie ontstaat en waardoor de robuustheid verstevigd wordt;
- Ga meer gestructureerd gebruik maken van het instrument probleem- en risicoanalyse, waarbij gebruik wordt gemaakt van ervaringen, branches/milieubelastende activiteiten, dat en kennis van uitvoering.

Het opvolgen van de aanbevelingen moet leiden tot een meer flexibele uitvoering van de milieutaken op basis van het juridisch noodzakelijke en maatschappelijk wenselijke. Momenteel wordt de bestuurlijke besluitvorming hierover voorbereid.

Andere ontwikkelingen zijn:

- Onderzoek samenwerking RUD, VRZ en GGD;
- Het rapport 'Om de leefomgeving' van de commissie Aartsen met een aantal aanbevelingen om het VTH-stelsel te verbeteren;
- De toekomstvisie van de RUD Zeeland;
- De huisvesting en de PIOFAC-taken. (Het contract met Terneuzen stopt op 31 december 2023)

PIOFAC: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering en Communicatie.

ZZS: Zeer Zorgwekkende Stoffen.

TGG: Thermisch Gereinigde Grond.

Risico's

Bijdrage in eventueel exploitatietekort.

7 GR Belastingssamenwerking Sabewa Zeeland

Sabewa (Samenwerking belastingen en waardebeoordeling) Zeeland is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten en het Waterschap. Sabewa Zeeland heft en int belastingen.

Deelnemers	Rechtsvorm & Vestigingsplaats
Goes, Hulst, Reimerswaal, Tholen, Borsele, Sluis, Terneuzen, Kapelle en Waterschap Scheldestromen	Gemeenschappelijke Regeling/ Terneuzen
Bestuurlijk belang Goes	Financieel belang Goes
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Meulblok	Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 750.000 Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 615.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 330.000	(2021w) € 8.564.000	(2021 werkelijk) € 237.000 positief
(2022w) € 128.000	(2022w) € 7.727.000	(2022 werkelijk) € 126.000 positief

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

In 2022 heeft Sabewa Zeeland de jaarlijkse aanslagronde voor de verschillende belastingen die Sabewa Zeeland uitvoert, goed doorlopen. De organisatie heeft in 2022 de volgende stappen gezet in de verbetering van de service richting de burgers en de samenwerking met de deelnemers in Sabewa Zeeland.

In 2023 heeft Sabewa Zeeland een nieuwe toekomstvisie voor de periode 2023-2027 opgesteld. Hierin hebben het op orde brengen van de basis, verbeteren datakwaliteit en automatiseren van processen een belangrijke plek. Vervolgens wordt het doel om de beoordeling "uitstekend" (4 sterren) van de Waarderingskamer te behalen. Dit alles moet gaan bijdragen aan een hoger serviceniveau richting de burger.

Risico's

Bijdrage in eventueel exploitatietekort.

8 Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)

Het SWVO verricht beleidsadviserende, ondersteunende- en uitvoeringstaken binnen het sociaal domein voor de deelnemende gemeenten. O.a vindt de gezamenlijke inkoop maatwerkvoorzieningen Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) plaats.

Deelnemers

Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen.

Rechtsvorm & Vestigingsplaats

Gemeenschappelijke Regeling/ Goes

Bestuurlijk belang Goes

Vertegenwoordiging AB: Wethouder Van der Reest

Financieel belang Goes

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 263.000

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 267.000

Eigen Vermogen

(2021w) € 2.090.000

(2022w) € 302.000

Vreemd Vermogen

(2021w) € 7.825.000

(2022w) € 6961.000

Resultaten:

(2021 werkelijk) € 1.163.000 positief

(2022 werkelijk) € 537.000 negatief

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

April 2023 was het eindrapport Grip op de Wmo gereed. Het eindrapport gaat in op de twee opdrachten die in de periode vanaf juli 2022 zijn uitgevoerd:

1. De uitvoering van de maatregelen;
2. De introductie van een lerende omgeving om systematisch bij te sturen.

Risico's

Door de aanpak Grip op de Wmo is een betere regio mogelijk en daarmee zijn de evt. risico's beperkter en eerder in beeld.

9 Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

De Gemeenschappelijke Regeling VRZ is verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing in Zeeland. Binnen de veiligheidsregio werken verschillende partijen samen op het gebied van: brandweezorg, rampenbestrijding, risico- en crisisbeheersing (incl. gemeentelijke bevolkingszorg) en geneeskundige hulpverlening.

Deelnemers

13 Zeeuwse gemeenten

Rechtsvorm en vestigingsplaats

Gemeenschappelijke Regeling/ Middelburg

Bestuurlijk belang Goes

Vertegenwoordiging AB: Burgemeester Mulder

Financieel belang Goes

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 2.703.000

Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 2.729.000

Eigen Vermogen

(2021w) € 4.433.000

(2022w) € 2.626.000

Vreemd Vermogen

(2021w) € 33.526.000

(2022w) € 28.936.000

Resultaten:

(2021 werkelijk) € 755.000 positief

(2022 werkelijk) € 317.000 negatief

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

De programmabegroting 2024 is opgesteld in lijn met het meerjarenbeleidsplan 2022-2025. In de begroting is een programma "toekomstbestendige brandweezorg" en een programma "voorbereide crisisorganisatie" opgenomen. De

begroting 2024 bevat een aantal zaken die de hoogte van de gemeentelijke bijdrage in belangrijke mate bepalen. Hieronder staan deze kort puntsgewijs toegelicht:

- De bijdrage wordt voor 2024 verhoogd op grond van de door de VZG vastgestelde richtlijn voor loon- en prijsontwikkelingen, gemiddeld bedraagt deze 3,4%. Voor de instandhouding van de vrijwilligers in diverse posten is een verhoging van de opleidingscapaciteit noodzakelijk. De kosten hiervoor bedragen € 550.000,--
- In het kader van het op peil houden van de officieren van dienst is het noodzakelijk structureel 2 opleidingsplaatsen in te kopen. Voor 2024 bedragen de kosten hiervoor € 90.000,--, in de volgende jaren klimt dit bedrag naar structureel € 180.000,-- per jaar.
- In 2023 is de gemeentelijke bijdrage structureel verhoogd op grond van een noodzakelijke inspanning op het gebied van informatieveiligheid (BIO normering). In 2023 heeft de VRZ onverwacht structurele middelen gekregen van het Rijk om deze informatieveiligheid te realiseren. De in de begroting 2023 opgenomen structurele bijdrage van € 155.000,-- voor informatieveiligheid wordt in mindering gebracht op de gemeentelijke bijdrage.

Naast bovenstaande zijn er een aantal andere ontwikkelingen die geen direct gevolg hebben voor de gemeentelijke bijdrage, dat zijn:

- Versterking crisisbeheersing. De Brede Doeluitkering Ramenbestrijding (BDUR) vanuit het Rijk is verhoogd met € 1,7 mln. in 2024 oplopend naar € 2,5 mln. structureel in 2026 en geeft ruimte om invulling te geven aan de ambities vanuit het meerjarenbeleidsplan;
- Oplopende kapitaallasten voor het vervangingsplan materiaal. Mede door prijsstijgingen en een oplopende kapitaalmarktrente wordt vanaf 2025 een verhoging van de gemeentelijke bijdrage geprognoseerd samenhangend met de oplopende kapitaallasten van € 442.175 in 2025 tot € 2.142.703 in 2027.

Risico's

- Het weerstandsvermogen van de VRZ (= onvoorzien + algemene reserve) is in de begroting 2024 als "ruim onvoldoende" geclassificeerd. Indien risico's daadwerkelijk (cumulatief) optreden, leidt dit mogelijk tot een negatief resultaat en negatief vermogen. Dit kan inhouden dat er extra bijdrages noodzakelijk zijn van de Zeeuwse gemeenten.
- De VRZ heeft geconstateerd dat de verdeling van de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2023 een onverwachte afwijking laat zien t.o.v. de correcte verdeling in de begroting 2024. Dit zorgt er voor dat sommige gemeenten te veel en sommige gemeenten te weinig hebben betaald.
- De geprognoseerde bijdrage in de komende jaren voor de gemeente Goes blijft stijgen. Dit heeft gevolgen voor de gemeentelijke begroting.

10 Zeeuwse Muziekschool (ZMS)

MUZIEK
SCHOOL
ZEELAND

De Zeeuwse Muziekschool verzorgt namens de tien deelnemende gemeenten muziekonderwijs voor kinderen, jongeren en volwassenen.

Deelnemers	Rechtsvorm en Vestigingsplaats
Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Tholen, Veere.	Gemeenschappelijke Regeling/ Middelburg
Bestuurlijk belang Goes	Financieel belang Goes
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Vermeulen	Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2021: € 272.000 Jaarlijkse exploitatiebijdrage 2022: € 280.000

Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaten:
(2021w) € 280.000	(2021w) € 1.189.000	(2021 werkelijk) € 274.000 negatief
(2022w) € 135.000 -/-	(2022w) € 1.051.000	(2022 werkelijk) € 416.000 negatief

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

Na het uitreden van de gemeenten Sluis en Vlissingen is besloten het aanbod van de Zeeuwse Muziekschool te verbreden in de overtuiging dat de ZMS daarmee robuuster en toekomstbestendig wordt. Het besluit om het aanbod van de Muziekschool te verbreden heeft met name door de nasleep van de coronapandemie in 2022 helaas geleid tot een negatief resultaat. Het negatieve rekeningresultaat wordt aangezuiverd met een verhoogde deelnemersbijdrage in 2023. In 2024 is een taakstelling in de begroting opgenomen. Hoe deze taakstelling te realiseren, wordt in 2023 via een nog aan te leveren herstelplan inzichtelijk gemaakt.

Risico's

De Muziekschool heeft te maken met stijgende kosten vanwege een gewijzigde CAO en als gevolg van de coronapandemie. De ZMS heeft in 2021 een negatief resultaat behaald dat is opgevangen in de eigen reserves. De maatregelen om meer inkomsten te genereren (uitbreiding aanbod en verhoging van het lesgeld) hebben nog geen effect gesorteerd in 2022, waardoor ook in 2022 een negatief resultaat behaald is. Er is een risico dat de gewenste groei van de MZS er niet komt en dat het tekort van structurele aard is. Vanwege de coronapandemie is hierover lastig een oordeel te vellen. Het aantal leerlingen bij de MZS is inmiddels weer terug op niveau van vóór corona.

Behalve de uitgetreden gemeenten Sluis en Vlissingen zijn er binnen de GR ZMS meer gemeenten die twijfels hebben over hun deelname aan de GR. Tot nu toe zijn er geen officiële aanvragen gedaan om uit te treden. Dit betekent dat in de huidige omvang de GR tot 2024 kan blijven bestaan. De gemeente Borsele is van plan om na die periode vanaf 2024 uit de GR te stappen.

B. Vennootschappen en Corporaties

1 Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

BANK
NEDERLANDSE
GEMEENTEN

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Hiermee is de bank essentieel voor de publieke taak. De kerntaak is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal van de N.V. BNG Bank.

Deelnemers		Rechtsvorm en Vestigingsplaats			
Alle Nederlandse gemeenten		Naamloze Vennootschap/ Den Haag			
Bestuurlijk belang Goes		Financieel belang Goes			
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering		De gemeente is aandeelhouder: 0,17%			
Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok		Aandelenkapitaal: € 241.000			
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2022)	(2022)	(2022)	€ 220.000	€ 220.000	€ 174.000
€ 4.615	€ 107.459	€ 300.000			
(x € 1 mln)	(x € 1 mln)	(x € 1 mln)			

Ontwikkelingen/beleidsvoornemens

De BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.

Risico's

Bij tegenvallende winsten in de toekomst wordt minder dividend uitgekeerd, wat gevolgen heeft voor de begrotingspositie van de gemeente Goes. De bank heeft zeer hoge externe krediet ratings (Moody's: Aaa, Standard & Poor's: AAA en Fitch: AA+). Dankzij deze hoge kredietwaardigheid heeft de bank een sterke inkooppositie op de internationale geld- en kapitaalmarkt.

2 Zeeuwse Energie Maatschappij (ZEH NV)

Zeeuwse Energie
Houdstermaatschappij

De Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij N.V. (ZEH) is in 2022 ontstaan bij de herstructurering van Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij N.V. (PZEM). Een belangrijke stap in de herstructurering was de ontvlechting van de nucleaire en niet-nucleaire commerciële onderdelen van PZEM. Na de verkoop van de niet-nucleaire commerciële activiteiten inclusief de naam PZEM bleef het aandelenbelang in de kerncentrale in Borssele over, naast de belangen in BMC Moerdijk, NPG Willebroek, Deltius en de PPA van Gemini.

Deelnemers	Rechtsvorm en Vestigingsplaats
Zeeuwse Gemeenten, Gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht, Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oost-Flakkee en de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en Bank Nederlandse Gemeenten.	Naamloze Vennootschap/ Middelburg

Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering			De gemeente is aandeelhouder: 4,17%		
Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok			Aandelenkapitaal: € 289.000		
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2021)	(2021)	(2021)	€ 0	€ 0	€ 0
€ 1.650.909.000	€ 1.229.012.000	€ 235.065.000			
(2022) nnb	(2022) nnb	(2022) nnb			
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
De kerntaak van ZEH is het beheer van belangen in hun deelnemingen. Verder beheert ZEH de opbrengsten die bij de verkopen van bedrijfsonderdelen in het verleden zijn gerealiseerd. Deze gelden zijn nodig om de kerncentrale te laten functioneren maar ook omdat er geld gespaard en gereserveerd moet worden om aan het eind van de bedrijfsduur in 2033 te kunnen ontmantelen. Deze ontmanteling start in 2034 met als eindresultaat een groene wei. Als medeaandeelhouder van de kerncentrale beheert ZEH een groot deel van de financiële buffer hiervoor, ondergebracht in het amoveringsfonds van EPZ. Het deel van dit geld dat niet gebruikt hoeft te worden, wordt middels het dividendbeleid aan de aandeelhouders van ZEH uitbetaald.					
Risico's					
De deelneming wordt gewaardeerd tegen historische verkrijgingsprijs van € 298.000. Met eventuele dividend is geen rekening gehouden. Daarmee is het risico voor gemeente Goes op dit moment beperkt tot het bedrag van € 298.000.					

3 Gemeenschappelijk Bezit Evides Aqua BV (GBE Aqua BV)					
Onderdeel van de aandeelhoudersstrategie was het ontvlechten van het Evides belang uit Pzem NV en dit belang in publieke handen te brengen. In 2021 is dit gerealiseerd en is het belang Evides ondergebracht in GBE Aqua BV. Deze vennootschap heeft als doel het houden en beheren van aandelen Evides en het uitoefenen van stemrecht Evides					
Deelnemers			Rechtsvorm en Vestigingsplaats		
Zeeuwse Gemeenten, Gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht, Goeree-Overflakkee, en de provincie Zeeland.			Besloten Vennootschap/ Middelburg		
Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering			De gemeente is aandeelhouder: 4,174%		
Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok			Aandelenkapitaal: € 41.700		
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2022	Dividend 2020
(2021) nnb	(2021) nnb	(2021) nnb	€ 0	€ 0	€ 0
(2022) nnb	(2022) nnb	(2022) nnb			
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
In 2021 zijn de aandelen Evides vanuit het toenmalige Pzem via de rechtspersoon GBE Aqua BV rechtstreeks onder de aandeelhouders gehangen. Naast het houden en beheren van de belang Evides zijn er geen andere beleidsvoornemens.					
Risico's					
Het ontvlechten van het Evides belang uit Pzem NV en de oprichting van GBE Aqua brengt beperkte risico's met zich mee voor de aandeelhouders. Omdat de benodigde garantie voor de financiering bij de provincie ligt en niet bij de gemeente, zijn de risico's voor de deelnemende gemeenten beperkt tot maximaal de kapitaalstorting in GBE Aqua. Voor gemeente Goes is dat € 41.700.					

4 Economische Impuls Zeeland			
De NV Economische Impuls Zeeland (Impuls), opgericht in 2007, is de ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland. Doel is het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders.			
Deelnemers		Rechtsvorm en Vestigingsplaats	

Alle 13 Zeeuwse gemeenten, ABN Amro, DOW Benelux BV, Rabobank, Zeeuwse Zorginstellingen			Naamloze Vennootschap/ Vlissingen		
Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering			De gemeente is aandeelhouder: 1,64%		
Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok			Aandelenkapitaal: € 2.461		
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2021) €	(2021) €	(2021) € 142.000	€ 0	€ 0	€ 0
8.159.000	3.412.000	(2022) € 6.000			
(2022) €	(2022) €				
9.974.000	3.650.000				
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
Er is een structuurwijziging gepland met terugwerkende kracht naar 1-1-2023 waarbij de aandelenverhoudingen zullen wijzigen en ook impact zal hebben op de waarde van de aandelen. We zijn in afwachting van de details en het verzoek om in te stemmen met deze wijziging.					
Risico's					
De risico's zijn beperkt gelet op de omvang van het aandelenpakket.					

5 Omnium					
Met een subtropisch zwembad en diverse sportaccommodaties is Omnium het sport- en recreatiecomplex van Zeeland.					
Deelnemers			Rechtsvorm en Vestigingsplaats		
Gemeente Goes			Besloten Vennootschap/ Goes		
Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
De gemeente is 100% eigenaar;			De gemeente is aandeelhouder: 100%		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering;			Aandelenkapitaal: € 4.560.000		
Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok					
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2021)	(2021)	(2021) -/- €	€ 0	€ 0	€ 0
€ 1.493.330	€ 1.409.009	35.095			
(2022) nnb	(2022) nnb	(2022) nnb			
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
Eind 2021 is het besluit genomen om het vastgoed en de lening portefeuille van het Omnium over te dragen naar de gemeente. In de eerste maanden van 2022 is dit besluit geëffectueerd. Ook is in 2022 de verduurzaming van de accommodatie opgeleverd en ingeregeld. Door middel van monitoring van de resultaten, zal dit ook in 2023 nog verder geoptimaliseerd gaan worden.					
In 2022 is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor het onderzoek naar de bouw van een nieuw Groencollege in het voormalig tropisch bos. Eind 2023 zal de gemeenteraad op basis van de actuele inzichten besluiten of dit gerealiseerd gaat worden.					
In het geval van een positief besluit zal een investeringskrediet beschikbaar worden gesteld voor de bouw van een nieuw schoolgebouw. Die bouw kan dan begin 2024 worden aanbesteed en voor de zomer van 2025 worden opgeleverd. Met ingang van het schooljaar 2025/2026 kan het Groencollege de nieuwe school dan volgens planning in gebruik kan nemen.					
Risico's					
Het aandelenkapitaal Omnium kent een waardering op de balans van gemeente Goes. Er is een risico dat we bij blijvende negatieve resultaten tot een afboeking van de waarde van deze aandelen moeten komen. Voor het vreemd vermogen (geldleningen) zijn gemeentegaranties verleend. Wanneer het Omnium niet meer aan de rente- en aflossingsverplichtingen kan voldoen, kan gemeente Goes op de garantstelling worden aangesproken.					

6 Deelgebieden Goese Schans B.V.

Deelgebieden Goese Schans B.V. is, in samenwerking met diverse partijen, verantwoordelijk voor de exploitatie van de herstructurering van een verouderd bedrijventerrein tot een hoogwaardig woongebied.

Deelnemers			Rechtsvorm en Vestigingsplaats		
Gemeente Goes, Stichting Beveland Wonen, Heijmans Vastgoed B.V.			Besloten Vennootschap/ Goes		
Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering: Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok			De gemeente is aandeelhouder: 33,3% Aandelenkapitaal: € 1 Achtergestelde leningen: € 325.250		
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat 2022	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2021) € 180.000	(2021) € 1.523.000	(2021) € 26.000	€ 0	€ 0	€ 0
(2022) Niet beschikbaar	(2022) Niet beschikbaar	(2022) nnb			
(2023) Niet beschikbaar	(2023) Niet beschikbaar				
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
De onderneming is geliquideerd in 2023. Alle doelen zijn gerealiseerd.					
Risico's					
Geen.					

7 Verkoopmaatschappij Goese Schans B.V.

De verkoopmaatschappij Goese Schans B.V. is opgericht ter uitponding* (het verkopen van terreinen en opstallen in de huidige staat) van objecten, aankoop van gronden volgens contracten en nieuwe grondexploitatie delen Ketelhaven.

Deelnemers			Rechtsvorm		
Gemeente Goes, Stichting Beveland Wonen, Heijmans Vastgoed B.V.			Besloten Vennootschap/ Goes		
Bestuurlijk belang Goes			Financieel belang Goes		
Stemrecht op aandeelhoudersvergadering; Vertegenwoordiging Goes: Wethouder Meulblok			De gemeente is aandeelhouder: 33,3% Aandelenkapitaal: € 1 Achtergestelde leningen: € 791.000 Garantstellingen: € 600.000		
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend 2022	Dividend 2021	Dividend 2020
(2021) € - 208.000	(2021) € 4.829.000	(2021) € 33.000	€ 0	€ 0	€ 0
(2022) Niet beschikbaar	(2022) Niet beschikbaar	(2022) Niet beschikbaar			
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens					
Uitponding van terreinen en opstallen en verkoop van bouwkavels is naar verwachting geheel afgerond in 2024. Het woonrijp maken is naar verwachting gereed in 2025.					
Risico's					
Grondexploitatierisico's.					

C. Stichtingen en Verenigingen

1 Vereniging Zeeuwse Gemeenten (VZG)

De VZG is de provinciale afdeling van de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). VZG draagt zorg voor bestuurlijke afstemming tussen de Zeeuwse gemeenten, het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de Zeeuwse gemeenten. Dit omvat ook het adviseren van en verlenen van steun aan instellingen in Zeeland die in het belang van de gemeente werken.

Deelnemers		Rechtsvorm en Vestigingsplaats
Alle 13 Zeeuwse gemeenten		Vereniging/ Middelburg
Bestuurlijk belang Goes		Financieel belang Goes
De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Goes		De door de algemene ledenvergadering vastgestelde contributie
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat 2022
Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens		
Geen relevante ontwikkelingen.		
Risico's		
Er zijn geen specifieke risico's te benoemen.		

2 Milieu Educatief Centrum

MEC De Bevelanden is een kleine en slagvaardige stichting die mensen wil stimuleren bewuster met natuur en milieu om te gaan. Dit doet het MEC door jong en oud in contact te brengen met en te informeren over de natuur en het milieu in eigen omgeving.

Deelnemers		Rechtsvorm en Vestigingsplaats
Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal		Stichting/ Goes
Bestuurlijk belang Goes		Financieel belang Goes
Vertegenwoordiging AB: Wethouder Veldhuizen		De door de algemene ledenvergadering vastgestelde contributie
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat 2022
Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens		
Het Milieu Educatie Centrum de Bevelanden werkt met de thema's Klimaat en Duurzaamheid, Afval en zwerfafval, Natuur en biodiversiteit en Gezondheid/Jong leren eten. Binnen deze thema's verzorgt het MEC o.m. gastlessen, leskisten, expedities en activiteiten en promoten deze via social media, nieuwsbrieven en website. Ook sluiten zij aan bij relevante themaweken/activiteiten die aansluiten bij hun thema's. In 2022 zijn de materialen en activiteiten waar nodig aangevuld en vernieuwd. O.m. in verband met hoge energiekosten en inflatie is er een verhoging van de jaarlijkse bijdrage aangevraagd in 2022. Voor 2023 wordt dezelfde actuele inzet op de vier thema's verwacht.		
Risico's		
Er zijn geen specifieke risico's te benoemen.		

3 Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VZG is de provinciale afdeling van de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). VZG draagt zorg voor bestuurlijke afstemming tussen de Zeeuwse gemeenten, het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de Zeeuwse gemeenten. Dit omvat ook het adviseren van en verlenen van steun aan instellingen in Zeeland die in het belang van de gemeente werken.

Deelnemers		Rechtsvorm en Vestigingsplaats
Alle 13 Zeeuwse gemeenten		Vereniging/ Middelburg
Bestuurlijk belang Goes		Financieel belang Goes
De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente Goes		De door de algemene ledenvergadering vastgestelde contributie
Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat 2022

Niet beschikbaar	Niet beschikbaar	Niet beschikbaar
Ontwikkelingen/beleidsvoornemens		
Geen relevante ontwikkelingen.		
Risico's		
Er zijn geen specifieke risico's te benoemen.		

Paragraaf Grondbeleid

De gemeente Goes wil een aantrekkelijke gemeente zijn om te wonen, werken, recreëren en ondernemen, nu en in de toekomst. Dit betekent dat we zorgdragen voor een kwalitatief goed woningaanbod en een goede woon- en werkomgeving, Het vestigingsklimaat voor nieuwe inwoners en ondernemers willen wij verder versterken. Het grondbeleid draagt bij aan deze ambitie.

Ambities komende bestuursperiode

In het coalitieakkoord 2022-2026 Goes, een krachtige samenleving' is een aantal uitgangspunten en ambities benoemd. De belangrijkste bestuurlijke uitgangspunten zijn:

- We zetten in op de bouw van voldoende en betaalbare woningen in versneld tempo. Dit doen we met woningbouwprojecten met woningen in een gevarieerde mix in woningprijs. We focussen daarbij extra op sociale en middeldure huurwoningen;
- We stimuleren alternatieve woonvormen zoals tiny houses en flexwonen;
- Om de druk op de woningmarkt te verlichten zetten we in op de planvorming van minimaal één uitbreidingswijk. Deze wijk wordt landschappelijk ingepast en zo duurzaam mogelijk gebouwd;
- Samen met de gemeenteraad gaan we op zoek naar een locatie voor deze uitbreidingswijk;
- Door regie te nemen op ruimtelijke ontwikkelingen zorgen we voor gelijke kansen voor iedereen op de woningmarkt. Deze regie nemen we op bestaande plannen én op nieuwe ontwikkelingen;
- Om de bouw van nieuwe woningen te versnellen maken we gebruik van alle beschikbare middelen;
- Bij nieuwe bouwontwikkelingen kijken we goed naar de natuur- en landschappelijke waarden en versterken we de natuur;
- De stedelijke uitstraling vergroten we o.a. door (her)ontwikkeling van het Stationsgebied Zuid.

Relevante beleidsdocumenten

Beleidsnota	Vastgesteld door	Vaststellingsdatum
Meerjaren Prognose Grondexploitaties begroting 2023	Raad	22-12-2022
Nota grondbeleid	Raad	11-11-2021
Nota kostenverhaal	Raad	11-11-2021
Woningmarktafspraken de Bevelanden 2020-2030	Raad	05-2020
Regionale woonvisie De Bevelanden 2019-2023	Raad	10-10-2019
Raamovereenkomst Prestatieafspraken de Bevelanden 2020-2023	B&W	29-11-2017
Economische Agenda De Bevelanden 2017	Raad	20-04-2017
Structuurvisie #Goes2040	Raad	14-06-2012

Visie op het grondbeleid

Grondbeleid is een middel om je ruimtelijke doelen te realiseren. Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van het programma Ruimte en Economie. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De (eventuele) baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Uitgangspunt is het voeren van een opgavegericht grondbeleid. De risico's dienen daarbij aanvaardbaar en beheersbaar te zijn.

Grond is een sturingsinstrument om zoveel mogelijk:

- Kwaliteit (stedenbouw, architectuur, duurzaamheid, veiligheid) in plannen te realiseren;
- Maatschappelijke waarden veilig te stellen (cultureel erfgoed, natuur);
- Invloed voor consumenten ((toekomstige) kopers/huurders) veilig te stellen;
- Van de winstpotentie uit grond veilig te stellen voor de gemeenschap.

Het grondbeleid is in 2021 vastgelegd in een nota grondbeleid. De nota grondbeleid is bedoeld om:

- Transparant handelen te bevorderen (bij aankoop, ontwikkeling/exploitatie en verkoop);
- De essentie helder te krijgen dat het in te zetten grondbeleid een bewuste keuze is die vóór of uiterlijk tijdens de visievorming gemaakt wordt;
- De mogelijkheden, voordelen en nadelen van de verschillende vormen van grondbeleid helder te krijgen;
- De instrumenten te beschrijven die de gemeente kan inzetten om haar doelstellingen te bereiken;
- Vast te leggen hoe de risico's liggen en hoe hier op een verantwoorde manier mee om wordt gegaan.

Wijze

Opgavegericht grondbeleid

De gemeente kiest voor opgavegericht grondbeleid. De gemeente zal per situatie afwegen welke grondbelevingsvorm wenselijk is. De uiteindelijke grondbelevingskeuze voor een specifieke locatie is het resultaat van een afwegingsproces, waarbij de bouwstenen *urgentie, regie en rendement* leiden zijn. De afweging en motivering wordt expliciet vastgelegd in de besluitvorming over de desbetreffende ontwikkeling.

Zo kan de gemeente kiezen om in situaties zelf de grondexploitatie te doen en ontwikkelaars de opstalontwikkeling te laten verrichten dan wel particulier opdrachtgeverschap te stimuleren. Voor eigen grondexploitatie heeft de gemeente geen formele machtsmiddelen. Er zijn echter wel informele sturingsmiddelen. Deze zijn te verkrijgen door zeer consequent te handelen: heel duidelijk te maken naar ontwikkelaars dat voor gebieden waar de gemeente zelf de grondexploitatie doet, alleen zakengedaan wordt met partijen die het (grond- en ander) beleid van de gemeente respecteren/onderschrijven. In andere situaties kan de gemeente ervoor kiezen om door middel van een PPS-constructie (publiek-private samenwerking) de gemeentelijke doelstellingen te verwezenlijken of via een anterieure exploitatieovereenkomst (vóór vaststelling van een ruimtelijk besluit) of een posterieure exploitatieovereenkomst (na vaststelling van een ruimtelijk besluit en bijbehorend exploitatieplan) om de kosten te verhalen en maatschappelijke doelstellingen zeker te stellen. Als ook dat niet lukt en de private partij toch zelf kan exploiteren dan worden via afgifte van de omgevingsvergunning de kosten volgens het exploitatieplan verhaald.

Marktconforme gronduitgifteprijs op basis van gemiddelde residuele waarde

Voor de bepaling van de grondprijzen wordt uitgegaan van een gemiddelde residuele waarde. Jaarlijks worden voor diverse soorten modelopstallen grondprijzen vastgesteld c.q. geactualiseerd. Voor (niet-) commerciële functies worden eveneens jaarlijks standaard grondprijzen vastgesteld. In specifieke situaties zal de grondprijs afzonderlijk worden berekend of getaxeerd door derden.

Maatschappelijk gewenst en efficiënt ruimtegebruik

Binnen de beleidskaders en gegeven de marktvraag zal zo efficiënt mogelijk omgegaan worden met bouwgrond en zal worden gestreefd naar een optimale prijs/kwaliteitverhouding. Winstmaximalisatie is hierbij geen doel op zich maar dient om risico's die samenhangen met grondexploitatie op te vangen, verliezen op herstructureringslocaties te dekken en middelen te genereren voor bovenwijkse voorzieningen (bijvoorbeeld hoofdinfrastructuur).

Reservevorming

Voor de grondexploitatie zijn diverse reserves van belang:

Afdrachten bij uitbreidingslocaties:

- a. Reserve bouwgrondexploitatie: 5% van de basisgrondprijs of 2,5% van de uitgifteprijs van niet-woningen;
- b. Reserve bovenwijkse voorzieningen: 3% van de basisgrondprijs of uitgifteprijs van niet-woningen;
- c. Reserve duurzaam bouwen: 4,5% van de opbrengst ten behoeve van woningbouw;
- d. Voor appartementen wordt uitgegaan van dezelfde percentages over de opbrengsten;
- e. Reserve stimuleringsmaatregelen duurzaamheid bedrijventerreinen: 1,5% van de opbrengst ten behoeve van bedrijvigheid

Afdrachten bij inbreidingslocaties:

- a. Reserve bouwgrondexploitatie: 3% van de basisgrondprijs of 1,5% van de uitgifteprijs van niet-woningen;
- b. Reserve bovenwijkse voorzieningen: 1,5% van de basisgrondprijs of uitgifteprijs van niet-woningen;
- c. Reserve duurzaam bouwen: 4,5% van de opbrengst ten behoeve van woningbouw;
- d. Voor appartementen wordt uitgegaan van dezelfde percentages over de opbrengsten;
- e. Reserve stimuleringsmaatregelen duurzaamheid bedrijventerreinen: 1,5% van de opbrengst ten behoeve van bedrijvigheid.

Op basis van het BBV mogen deze dotaties niet langer worden geactiveerd. De overheveling naar de betreffende reserves vindt nu plaats via de reserve bouwgrond in het jaar van grondverkoop of in het jaar van afsluiten van de complexen faciliterend grondbeleid.

Verwerving van onroerend goed

Minnelijke verwerving is het uitgangspunt. Grondeigenaren worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken. Mocht het nodig zijn, dan kan de gemeente het onteigeningsinstrumentarium inzetten. Daarnaast kan de gemeente mogelijke grondspeculaties in het exploitatiegebied voorkomen door een voorkeursrecht gemeenten te vestigen (Wvg).

Het afwegingsproces waarbij de factoren *urgentie, regie en rendement* centraal staan, wordt altijd bij de keuze tot strategische aankopen betrokken. Bij strategische aankopen is soms handelingssnelheid cruciaal. Het College van B&W heeft een jaarlijks budget van maximaal € 5.000.000 als financieel mandaat voor strategische aankopen waarvoor het gebruikelijke besluitvormingsproces van de gemeenteraad te lang zou duren. Over de voorwaarden zijn afspraken gemaakt (bijvoorbeeld een acceptabel risicoprofiel en verantwoording).

Kostenverhaal

Ongeacht de gemeentelijke rol in de grondexploitatie, is er in alle gevallen sprake van door de gemeente te maken kosten. Het begrip 'kosten' moet hier ruim worden gezien. Het gaat niet alleen om feitelijk door de gemeente gemaakte kosten van bepaalde werkzaamheden/activiteiten, maar het omvat ook al die grondexploitatiewerkzaamheden waar de gemeente belang respectievelijk een verantwoordelijkheid heeft. Belangrijk is, dat ze tijdig en conform de gemeentelijke eisen door derden worden gerealiseerd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de aanleg van de openbare ruimte die feitelijk geschiedt voor rekening van een marktpartij (eigenaar), maar waarbij de gemeente belang heeft bij een tijdige en kwalitatief aanvaardbare wijze van uitvoering. Op de gemeente rust de plicht in geval van particuliere exploitatie ook daadwerkelijk de kosten van de grondexploitatie te verhalen.

Organisatie

Om strategisch grondbeleid te kunnen voeren zijn een aantal zaken van belang:

- Deskundigheid en marktkennis. De vastgoedmarkt is gecompliceerd en kent professionele spelers en verschillende constructies. De gemeente zal goed op de hoogte moeten zijn van vraag en aanbod in de vastgoedmarkt en hier adequaat op in moeten spelen;
- Slagvaardigheid. De gemeente moet snel en flexibel kunnen inspelen op kansen en mogelijkheden die zich voordoen op de vastgoedmarkt.

Actuele prognose van de resultaten

Algemeen

In 2022 werd een kantelpunt bereikt op de woningmarkt. De hausse van de afgelopen jaren is voorbij door de zeer hoge inflatie en de relatief fors gestegen hypotheekrente. Het consumentenvertrouwen is hard geraakt en het besteedbaar inkomen daalde door gestegen energiekosten en duurdere boodschappen. Woningen staan weer langer te koop wat zich vertaalt in een hoger aanbod, minder transacties boven de vraagprijs en afnemende prijzen in bestaand aanbod. De verkoop van nieuwbouw staat ook onder druk (relatief duur aanbod en onzekerheid kopers wanneer wordt opgeleverd). Voor nieuwbouw waren in 2022 echter nog geen prijsdalingen te constateren. De interesse voor nieuwbouw is er wel, mede door de lagere energiekosten van nieuwe woningen. Vanuit Rijksbeleid wordt ingezet op de realisatie van meer betaalbaar woningaanbod (sociale huurwoningen, middeldure huurwoningen en koopwoningen tot € 355.00), zodat er een betere balans komt tussen vraag en aanbod. In de afspraken met provincie en Rijk via de Zeeuse Woondeal is de ambitie opgenomen om 2/3 van het woningbouwprogramma te realiseren in de betaalbare categorieën. Financieel is dit zeker een uitdaging voor de bouwgrondexploitatie. De blijvende hoge inflatie, de stijgende rente en de oorlog in Oekraïne zijn onzekere factoren voor de komende periode. Afhankelijk van de duur en diepte van deze crisis kan dit zeker gevolgen hebben voor de bouwgrond.

Goes had in 2022 divers aanbod in verschillende plannen, wel is het aantal beschikbare kavels dat de gemeente zelf aanbiedt voor woningbouw bijna opgedroogd, maar nieuwe initiatieven zijn in voorbereiding. In 2023 kunnen naar verwachting de grotere exploitaties Mannee en Poel II (dit met uitzondering van de woon-werkkavels) worden afgerond, ook de laatste kavels in Goese Diep worden in 2023 verkocht. In 2022 is het reserveringsproces op Bedrijvenpark Deltaweg gestart en begin 2023 krijgen de eerste geïnteresseerde ondernemers een reservering op een kavel. Voor Stationspark en omgeving zal de in 2021 door het college vastgestelde visie, in 2023 verder wordt uitgewerkt en een nieuwe kantorenvisie wordt opgesteld om te kijken naar de aanbod en de vraag (kwantitatief en kwalitatief). Wij zagen de druk op ontwikkelruimte in 2022 verder toenemen.

Vanaf 1 januari 2016 zijn de resultaten uit grondexploitatie belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. In 2022 is de fiscale positie een stuk duidelijker geworden. Begin 2023 zijn de aangiften 2018 tot en met 2020 ingediend. De fiscus is akkoord gegaan met de aangiften 2016 en 2017.

Naar verwachting wordt planontwikkeling van complexen in 2023 verder voorbereid (Stationspark, Wilhelminadorp Zuid, Marconistraat, Ketelhaven Noord, kavel Verspreide Percelen) en worden nieuwe complexen verwacht denkbaar.

Resultaten en verwachte resultaten

In 2022 zijn 3 complexen afgesloten met een resultaat van afgerond € 53.000. Het resultaat werd ten gunste van de reserve bouwgrond gebracht. In 2022 werden voor 7 exploitaties voorzieningen voor mogelijke verliezen lager bijgesteld, getroffen of gewijzigd (per saldo een negatief effect van € 953.000). Aan tussentijdse winsten werd per saldo € 2.225.000 genomen. Voor 2 complexen moest een stukje tussentijdse winst uit het verleden negatief worden bijgesteld.

De verwachte resultaten van de totale grondexploitatie zijn verslechterd door met name gestegen kosten. De verwachte resultaten van de bouwgrond in exploitatie bedragen € 4,8 miljoen (op eindwaarde). Dit bedrag daalde in 2022 voornamelijk door tussentijds genomen winsten, maar daarnaast door in zijn algemeenheid lagere resultaten.

Op basis van de MPG's 2022 (jaarrekening bouwgrondexploitatie inclusief geactualiseerde begrotingen) en de laatste inzichten is een prognose gemaakt van de reserve bouwgrond in de jaren 2023-2032. Voor 2023 staat er veel te gebeuren, de verwachte resultaten zijn positief. Naar verwachting worden 35 complexen afgesloten (waarvan 15 faciliterend grondbeleid) met een geprognosticeerd resultaat van afgerond € 2,9 miljoen. Voor tussentijdse winstneming is nog geen bedrag geraamd, daar dit per jaar wordt bezien.

Met het tenminste 2 maal per jaar actualiseren van alle grondexploitaties wordt ingeschat dat de geactualiseerde grondexploitaties een reëel beeld geven van de mogelijke uitkomsten.

Kosten en opbrengsten

In 2022 werd vastgoed (grond en gebouwen) verworven (ruim € 10,1 miljoen) en werden verwervingstrajecten opgestart of voortgezet. In 2022 werden verschillende kavels/gebieden bouw- of woonrijp gemaakt of voorbereid (Bedrijvenpark Deltaweg, Van Dusseldorpstraat, Mannee, Poel II en Goes West) voor ruim € 3,1 miljoen.

In 2022 werd voor € 7,1 miljoen aan grond voor woningbouw verkocht (v.j. € 4,7 miljoen). De verkoop grond voor bedrijventerreinen daalde in 2022 van € 1,2 miljoen naar € 0,8 miljoen. Overige verkopen (woningen, andere gebouwen en restgronden) werden nauwelijks gerealiseerd binnen de bouwgrond.

Boekwaarde

In 2022 steeg de boekwaarde van de verschillende complexen van € 4,9 miljoen naar € 10,8 miljoen. Deze € 10,8 miljoen bestaat voor negatief € 0,5 (v.j. € 1,7) miljoen uit bouwgrond in exploitatie, voor € 13,0 (v.j. € 4,3) miljoen uit strategische gronden en voor negatief € 1,8 (v.j. negatief € 1,1) miljoen uit vorderingen en schulden uit hoofde van bouwgrond. De boekwaarde steeg vooral door hoge grondverwervingen, woonrijp maken en de tussentijdse winstnemingen.

Dotaties aan reserves (fondsenstortingen)

In 2022 zijn op basis van de grondverkoppen en de afgesloten complexen faciliterend grondbeleid de bestaande reserves duurzaam bouwen, stimulering duurzaamheid bedrijventerreinen en bovenwijkse voorzieningen gevoed met een bedrag van € 179.000 (v.j. € 234.000). Aan de algemene reserve werd in 2022 € 0 gedoteerd (v.j. € 1.000.000).

Beleidsuitgangspunten bouwgrondreserve

Onderbouwing tussentijdse winstnemingen en verliesnemingen

Winst wordt genomen volgens het percentage of completion methode (POC-methode). Op basis van het percentage gerealiseerde kosten vermenigvuldigd met het percentage gerealiseerde verkopen wordt van de contante waarde per 1 januari van het nieuwe jaar een bedrag aan tussentijdse winst genomen.

Voorwaarden voor het nemen van tussentijdse winsten zijn:

1. Het resultaat van het complex kan betrouwbaar worden ingeschat;
2. De grond moet zijn verkocht én
3. De kosten zijn gerealiseerd.

Zodra de winstverwachting van een al in exploitatie genomen complex negatief is, wordt de nominale waarde van het verwachte verlies ten laste van de bouwgrondreserve gebracht. Hier pleit namelijk het voorzichtigheidsprincipe ervoor om verliezen direct te nemen.

Reserve bouwgrond versus risico's bouwgrond

De risicoreserve grondexploitaties is bedoeld om onverwachte tegenvallers op te vangen. De hoogte van de reserve is de aanwezige weerstandscapaciteit. Op basis van een periodieke analyse van de risico's (en kansen) wordt de benodigde weerstandscapaciteit bepaald. Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt risicoanalyse toegepast, gecumuleerd met € 1.500.000 voor risico's van strategische aankopen en het bedrag van de claims (inclusief vennootschapsbelasting).

Risicoanalyse gaat veel dieper in op de specifieke risico's per project dan de algemene scenario-analyse en doet hiermee meer recht aan een goede onderbouwing van de minimale buffer voor de exploitatie van bouwgrond.

Op basis van risicoanalyse is voor de worstcasescenario's van diverse grondexploitaties € 3,0 miljoen benodigd. De benodigde weerstandscapaciteit (rekening houdend met claims) komt hiermee uit op € 8,3 miljoen, exclusief vennootschapsbelasting. De aangiften vennootschapsbelasting tot en met 2020 zijn recent ingediend. Op basis van

---

deze aangiften zijn de fiscale verliezen uit 2016 en 2017 ad € 1.599.080 geheel verrekend en is voor 2020 € 38.821 belasting verschuldigd.

De bouwgrondreserve (welke dient om allerhande risico's op te kunnen vangen) steeg in 2022 van € 11.553.000 naar € 11.698.000. Binnen deze stijging zijn diverse mutaties waar te nemen. De reserve bouwgrond bevindt zich in 2022 op een acceptabel niveau.

4. Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000,-

		Rekening 2021	Primair 2022	Mutaties 2022	Begroting 2022	Rekening 2022
1 - Bestuur en financiën	Lasten	10.901	7.350	2.544	9.894	9.254
1 - Bestuur en financiën	Baten	6.984	942	901	1.843	1.822
		-3.917	-6.346	-1.638	-7.983	-7.433
2 - Ruimte en economie	Lasten	33.733	35.638	2.005	37.642	37.276
2 - Ruimte en economie	Baten	21.655	19.718	1.833	21.552	21.372
		-12.079	-15.919	-171	-16.091	-15.903
3 - Onderwijs, sport en cultuur	Lasten	15.440	15.352	36	15.388	15.396
3 - Onderwijs, sport en cultuur	Baten	3.667	2.992	256	3.248	3.544
		-11.773	-12.422	215	-12.207	-11.852
4 - Sociaal domein	Lasten	62.997	60.996	22.615	83.611	76.162
4 - Sociaal domein	Baten	14.027	12.394	14.208	26.602	25.990
		-48.969	-48.602	-8.407	-57.009	-50.172
5 - Milieu	Lasten	11.650	9.069	1.845	10.913	10.384
5 - Milieu	Baten	10.966	9.716	243	9.959	10.358
		-684	648	-1.602	-954	-26
Totaal programma's	Lasten	134.721	128.404	29.044	157.448	148.472
Totaal programma's	Baten	57.299	45.763	17.442	63.205	63.086
Saldo programma's		-77.422	-82.641	-11.602	-94.243	-85.386
Overhead	Lasten	1.445	11.754	271	12.025	12.557
Overhead	Baten	91.888	1.289	-13	1.276	1.369
		90.443	-10.465	-284	-10.749	-11.188
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	13.442	1.181	68	1.249	1.658
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	2.468	94.029	12.549	106.577	113.376
		-10.974	92.847	12.481	105.328	111.717
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	Lasten	-7	0	100	100	49
Bedrag heffing vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	140
		7	0	-100	-100	91
Onvoorzien	Lasten	0	86	0	86	0
		0	-86	0	-86	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		2.054	-345	494	149	15.234
Toevoegingen aan reserves		18.663	1.507	4.720	6.227	17.041
Onttrekkingen aan reserves		19.364	2.318	7.366	9.684	16.379
		702	811	2.646	3.457	-662
Gerealiseerd resultaat		2.756	466	3.140	3.606	14.572

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19, lid C van het BBV dient in de toelichting een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Baten en lasten voortkomende uit bijvoorbeeld éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) onttrekkingen en dotaties aan de reserves worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Als definitie van het begrip incidenteel is conform de toelichting op artikel 19 lid c uitgegaan van lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Op deze manier wordt inzicht gegeven in het structurele jaarrekeningresultaat.

Samengevat leiden de incidentele baten en lasten navolgende overzicht:

Samenvatting incidentele baten en lasten jaarrekening	jaarrekening 2022	
Saldo van baten en lasten (bedragen x € 1.000)		14.572
Af: incidentele baten	-24.185	
Af: incidentele baten - onttrekkingen reserves	-15.134	
		-39.319
Bij: incidentele lasten	14.329	
Bij: incidentele lasten - dotaties reserves	15.955	
		30.284
Structurele jaarrekeningresultaat		5.538

De in de jaarrekening opgenomen belangrijkste incidentele baten en lasten (groter dan € 50.000) treft u in het volgende overzicht aan.

Incidentele lasten		Bedrag werkelijk	Toelichting
Programma	Omschrijving	(bedragen x € 1.000)	
2	Stormschade Omnium	265	1
2	Project glasvezel	818	2
2	Bestedingen vanuit resultaatbestemmingen 2021	476	9
5	Regeling reductie energiegebruik woningen	228	4
5	Bestedingen vanuit resultaatbestemmingen 2021	556	5
4	Arbeidsmarktregio - lasten specifieke uitkeringen, subsidies	7.085	23
4	Energietoeslag	2.885	24
4	Vluchtelingenopvang Oekraïne	2.016	25
Dotaties reserves			
<i>Algemene reserve</i>			
1	Dotatie vanuit reserve bouwgrond (vanuit resultaat 2021)	1.000	6
2	Dotatie vanuit reserve majeure projecten (afronding Spoorproject)	3.580	7
2	Dotatie vanuit reserve majeure projecten (afronding Goes Beter Bereikbaar)	1.577	7
2	Dotatie in verband met diverse budgetoverhevelingen	94	8
5	Dotatie regionale energie strategie	372	26
5	Dotatie transitievisie warmte	266	27
<i>Reserve afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut</i>			
2	Dotatie vanuit reserve majeure projecten voor dekking afschrijvingslasten Spoorproject	2.742	7
2	Dotatie vanuit reserve majeure projecten voor dekking afschrijvingslasten Goes Beter Bereikt	699	7
2	Dotatie vanuit algemene reserve vanwege afgesloten investeringen	126	10
<i>Reserve bouwgrondexploitatie</i>			
2	Jaarresultaat bouwgrond 2022	1.324	11
<i>Reserve bovenwijkse voorzieningen</i>			
2	Fondsvorming vanuit bouwgrond 2022	79	12
<i>Reserve duurzaam bouwen</i>			
2	Fondsvorming vanuit bouwgrond 2022	65	12
<i>Reserve verduurzaming bedrijventerreinen</i>			
2	Fondsvorming vanuit bouwgrond 2022	34	12
<i>Reserve sociaal domein</i>			
4	SWVO 3e begrotingswijziging 2022	489	14
4	Sociaal Domein - jaarrekeningresultaat 2022	3.508	15
Totaal incidentele lasten		30.284	

Incidentele baten		Bedrag werkelijk	Toelichting
Programma	Omschrijving	(bedragen x € 1.000)	
2	Vergoeding verzekering stormschade Omnium	265	1
2	Project glasvezel	1.335	2
2	Resultaat bouwgrond 2022 exploitatie	1.324	11
5	Regeling reductie energiegebruik woningen	228	4
2	Opbrengst afwikkeling deelneming deelgebieden Goese Schans BV	61	13
4	Arbeidsmarktregio - baten specifieke uitkeringen, subsidies	7.085	23
4	Energietoeslag	4.728	24
4	Vluchtelingenopvang Oekraïne	4.795	25
AD	Dividend PZEMZEH	3.835	32
4	Jaarrekeningresultaat GR de Betho	529	33
Onttrekkingen reserves			
<i>Algemene reserve</i>			
2	Dotatie naar reserve investeringen maatsch. nut vanwege afgesloten investeringen	126	10
2	Ingezette middelen tbv bestedingen vanuit resultaatbestemmingen 2021	476	9
2	Dekking afschrijving investeringswerken met een maatschappelijk nut	131	3
5	Ingezette middelen tbv bestedingen vanuit resultaatbestemmingen 2021	556	5
3	Beweegvisie	66	21
1	Corona middelen	328	3
4	Decembercirculaire 2021	212	28
Diverse	Overigen	31	nt
<i>Reserve majeure projecten</i>			
2	Onttrekking in verband met financiële afsluiting Spoorproject	6.322	7
2	Onttrekking in verband met financiële afsluiting project Goes Beter Bereikbaar	2.276	7
<i>Reserve bouwgrondexploitatie</i>			
2	Onttrekking reserve bouwgrond tbv storting in AR (vanuit jaarresultaat 2021)	1.000	6
2	Fondsvormingen bouwgrond 2022	179	12
<i>Reserve duurzaam bouwen</i>			
5	Subsidies groene daken	25	29
<i>Reserve sociaal domein</i>			
4	Ingezette middelen tbv bestedingen vanuit resultaatbestemmingen 2021	115	17
4	Onttrekking sociaal domein - bestuursrapportage 2022	1.836	18
4	GR de Bevelanden 3e begrotingswijziging 2022	504	19
4	GGD - IJZ 8e begrotingswijziging 2022	788	20
<i>Reserve onderhoud kleedaccomodaties buitensport</i>			
3	Led verlichting Schenge	70	22
3	Vandalisme Schenge	50	30
3	Kleedkamers Kloetinge	43	31
Totaal incidentele baten		39.319	

Toelichting:	
1	Dit betreft de stormschade Omnium, waar een vergoeding vanuit de verzekering tegenover staat.
2	Voor het project glasvezel maken we kosten en ontvangen we vergoedingen. Omdat we de kosten vaak nog in de toekomst liggen (onderhoud en herstel van straatwerk), wordt voor het saldo een verzoek tot resultaatbestemming 2022 gedaan.
3	Deze onttrekking is ter dekking van de kosten voor corona.
4	Vanuit de rijkssubsidie reductie energiegebruik woningen is € 228.000 uitgegeven.
5	Bestedingen en dekking van de vanuit 2021 overgehevelde middelen programma 5
6	Conform raadsbesluit is een bedrag van € 1.000.000 vanuit de reserve bouwgrondexploitaties overgeheveld naar de algemene reserve.
7	De grote infraprojecten Spoor en Goes Beter Bereikbaar zijn financieel afgewikkeld.
8	Dotatie aan de algemene reserve ten behoeve van budgetoverhevelingen naar 2023.
9	Bestedingen en dekking van de vanuit 2021 overgehevelde middelen programma 2
10	Voor afgesloten investeringen wordt een overboeking naar de reserve investeringen maatschappelijk nut gedaan ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten.
11	Dit betreft het verwerkte jaarresultaat 2022 van de bouwgrondexploitaties.
12	Vanuit de reserve bouwgrondexploitaties zijn de fondsvormingen 2022 geboekt.
13	Vanuit de afwikkeling van de deelneming deelgebieden Goese Schans is sprake van een incidenteel effect.
14	De 3e begrotingswijziging SWVO geeft een voordeel voor het sociaal domein van €485.000. Deze wordt toegevoegd aan de reserve
15	Het resultaat op het programma sociaal domein (excl. de middelen Oekraïne) wordt toegevoegd aan de reserve sociaal domein.
16	Betreffen incidentele middelen vanuit de decembercirculaire 2021 voor integraal werken en wsw.
17	Bestedingen en dekking van de vanuit 2021 overgehevelde middelen programma 4

18	Bij de bestuursrapportage 2022 was er een nadeel op het sociaal domein voorzien.
19	De 3e begrotingswijziging 2022 GR de Bevelanden geeft een nadeel voor het sociaal domein van € 503.990. Deze wordt aan de reserve onttrokken.
20	De 8e begrotingswijziging 2022 GGD geeft een nadeel voor het sociaal domein van € 788.140. Deze wordt aan de reserve onttrokken.
21	Betreffen de middelen die ingezet zijn ten behoeve van de beweegvisie.
22	Voor het toepassen van LED-verlichting op de atletiekbaan van AV'56 op sportpark Het Schenge, zijn er eenmalig middelen onttrokken ten laste van de reserve onderhoud buitensportaccomodaties
23	De arbeidsmarktregio Zeeland (centrumgemeente) heeft projectmatige activiteiten. Hiervoor worden incidentele subsidies of specifieke uitkeringen ontvangen. Deze middelen worden budgetneutraal uitgegeven aan de projecten/activiteiten in de regio.
24	Via het gemeentefonds hebben we incidenteel middelen ontvangen voor eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen voor huishoudens met een laag inkomen. Hiervan is € 1.262.000 bestemd voor een tegemoetkoming in 2023, welke bij het voorstel van decembercirculaire is bestemd voor 2023
25	Zowel de kosten voor de vluchtelingenopvang Oekraïne als de van het Rijk verkregen vergoeding zijn incidenteel.
26	Dit betreft een budgetoverheveling van 2022 naar 2023 voor de Regionale Energie Strategie.
27	Dit betreft een budgetoverheveling van 2022 naar 2023 voor de transitievisie warmte.
28	Dit zijn budgetten in het sociaal domein welke in de decembercirculaire 2021 zijn toegekend en in 2022 zijn onttrokken van de algemene reserve ter uitvoering van taken in het sociaal domein.
29	Onttrekking ten behoeve van de subsidies groene daken.
30	Onttrekking ten behoeve van kosten voor vandalisme Schenge.
31	Dit budget is ingezet voor onderhoud van kleedkamers.
32	Dit betreft het ontvangen dividend van GBE Aqua B.V.
33	Dit betreft het aandeel van de gemeente Goes in het positieve rekeningresultaat van GR de Betho over 2022.

Analyse van de afwijkingen programma 1

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Bestuur en financiën				Bedragen x € 1.000,-		
0.1 Bestuur	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.001.0.1 - Bestuursorganen	1.344	1.459	-115	0	0	0
6.005.0.1 - Bestuurlijke samenwerking	877	836	41	605	542	-62
6.006.0.1 - Bestuursondersteuning	394	411	-17	0	26	26
	2.615	2.706	-91	605	568	-37
0.2 Burgerzaken	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.003.0.1 - Gemeentelijke basisadm. pers.gegevens	89	74	15	0	0	0
6.003.0.2 - Huwelijksvoltrekking/huwelijksakten	121	116	5	93	87	-6
6.003.0.3 - Geboorte- en overlijdensakten	70	65	5	23	31	7
6.003.0.5 - Naturalisatie- en geslachtsnaamwiz.	105	123	-18	33	72	38
6.003.0.6 - Uittreksels en verklaringen	55	28	27	65	40	-25
6.003.0.7 - Rijbewijzen	132	129	2	184	145	-39
6.003.0.8 - Reisdocumenten	145	187	-42	140	224	85
6.003.0.9 - Kadastrale informatie	154	189	-35	21	37	16
6.003.1.0 - Registratie niet ingezetenen	391	342	49	376	318	-58
6.003.1.1 - Verkiezingen	166	189	-23	0	0	0
6.003.2.1 - Straatnaamgeving en huisnummering	22	14	8	0	0	0
6.004.0.2 - Leges huwelijksvoltrekkingen/akten	0	0	0	0	-1	-1
6.004.0.3 - Leges geboorte- en overlijdensakten	0	0	0	0	-0	-0
6.004.0.6 - Leges uittreksels en verklaringen	0	1	-1	0	-0	-0
6.004.0.8 - Leges reisdocumenten	0	0	0	0	0	0
	1.451	1.456	-6	935	952	17
0.4 Overhead	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.002.3.2 - Representatie	125	109	16	58	46	-12
6.002.3.5 - Klantcontactcentrum	662	658	4	0	0	0
	787	768	20	58	46	-12
0.8 Overige baten en lasten	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.040.0.0 - Overhead	-28	0	-28	0	0	0
6.922.1.1 - Overige baten en lasten	15	-117	132	0	46	46
6.960.0.1 - Saldo kostenplaatsen	-69	0	-69	0	0	0
	-82	-117	35	0	46	46
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.120.0.3 - Repressie en nazorg algemeen	127	130	-3	0	0	0
6.120.0.4 - Regionale brandweer	2.790	2.743	47	0	0	0
6.120.1.1 - Rampenbestrijding	35	56	-21	0	0	0
	2.952	2.928	24	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.140.0.1 - Openbare orde en veiligheid	1.898	1.282	616	218	172	-46
6.140.0.2 - Integraal veiligheidsbeleid	131	107	24	16	19	2
6.140.0.3 - Vergunningen diverse bijzondere wetten	123	110	13	10	18	8
6.140.0.4 - Gevonden en verloren voorwerpen	18	14	4	1	0	-1
	2.170	1.513	657	245	209	-36
Totaal	9.894	9.254	639	1.843	1.822	-22
Afwijking t.o.v. actuele begroting						618
0.10 Mutaties reserves	Stortingen			Onttrekkingen		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	0	0	0	972	351	-621
						-621
Te verklaren resultaat						-3

Toelichting

1. Bestuursorganen (structureel – 0.1 bestuur)

Per saldo een nadelig effect van € 91.000. Door uitbreiding van het aantal wethouders en het aannemen van een kabinetsadviseur zijn de loonkosten hoger geworden.

2. Openbare orde en veiligheid (incidenteel – 1.2 Openbare orde en veiligheid)

Het voordelige effect van € 657.000 op dit taakveld ontstaat met name, omdat hier de middelen voor de coronakosten zijn begroot om deze centraal te monitoren. Doordat het effect van corona is afgenomen zijn er minder coronakosten gemaakt € 616.000.

3. Mutaties reserves

Bij de jaarrekening 2021 zijn er twee budgetoverhevelingen gedaan voor coronamiddelen en inrichting thuiswerkplek. Op basis van de werkelijke kosten zijn de onttrekkingen geboekt € 328.000 en € 23.000 . Dit zorgt voor het verschil van € 621.000.

Analyse van de afwijkingen programma 2

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Ruimte en economie							Bedragen x € 1.000,-
	Lasten			Baten			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden							
6.830.0.6 - Strategische gronden grondbedrijf	308	462	-154	21	53	32	
6.830.0.9 - Immateriele vaste activa grondbedrijf	0	0	-0	0	0	0	
6.913.0.2 - Gemeentelijke eigendommen algemeen	4.248	4.579	-331	4.173	4.311	138	
	4.556	5.041	-485	4.194	4.364	170	
1.2 Openbare orde en veiligheid							
6.214.1.1 - Parkeerhandhaving	301	321	-20	0	0	0	
	301	321	-20	0	0	0	
2.1 Verkeer en vervoer							
6.210.0.1 - Bew eegbare bruggen	173	176	-3	0	0	0	
6.210.0.2 - Openbaar toilet	47	61	-14	0	0	0	
6.210.0.3 - Openbare verlichting	786	885	-99	12	20	7	
6.210.0.4 - Wegen algemeen	7.703	8.048	-346	889	1.830	941	
	8.709	9.171	-462	902	1.850	949	
2.2 Parkeren							
6.214.0.1 - Parkeerverzorging	2.000	1.907	93	2	1	-1	
6.214.0.2 - Parkeerverzorging gehandicapten	19	15	4	1	4	2	
	2.020	1.923	97	3	4	1	
2.4 Economische havens en waterwegen							
6.221.0.1 - Havens en kanaal	523	529	-5	64	50	-15	
6.240.0.1 - Sluis	350	390	-40	13	5	-7	
	873	919	-46	77	55	-22	
3.1 Economische ontwikkeling							
6.310.2.1 - Economische zaken	158	115	43	0	2	2	
	158	115	43	0	2	2	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur							
6.830.0.3 - In exploitatie opgenomen gronden	3.271	2.516	754	3.651	3.076	-574	
	3.271	2.516	754	3.651	3.076	-574	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen							
6.310.1.1 - Straatmarkten	396	345	51	43	25	-18	
6.311.1.1 - Baten marktgeden	0	0	0	75	59	-16	
6.560.1.1 - Kermissen	6	34	-28	92	89	-3	
	402	379	23	209	172	-36	
3.4 Economische promotie							
6.310.2.1 - Economische zaken	147	153	-6	3	20	17	
	147	153	-6	3	20	17	
5.5 Cultureel erfgoed							
6.821.0.2 - Monumenten	256	264	-8	3	0	-3	
	256	264	-8	3	0	-3	

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.550.0.2 - Landschappen	89	68	21	0	0	0
6.560.0.0 - Openbaar groen	3.805	3.565	239	44	110	66
6.560.0.3 - Vijvers en watergangen	9	34	-25	0	0	0
6.580.1.1 - Recreatie	106	102	4	0	0	0
6.580.2.2 - Toerisme	291	224	67	7	14	7
6.580.2.3 - Hollandse hoeve	161	145	16	0	0	0
6.580.3.1 - Speelvoorzieningen	304	272	32	0	0	0
	4.765	4.412	354	51	124	73
8.1 Ruimte en leefomgeving	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.810.0.1 - Ruimtelijke ordening	1.024	694	330	31	1	-30
6.810.0.2 - Beheersmatige bestemmingsplannen	71	64	7	0	0	0
	1.094	757	337	31	1	-30
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.830.0.3 - In exploitatie opgenomen gronden	7.959	8.069	-109	9.854	8.967	-887
6.830.0.7 - Complexen facilitair grondbeleid	902	901	1	998	954	-45
	8.862	8.970	-109	10.852	9.921	-932
8.3 Wonen en bouwen	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.820.0.1 - Woningbouw en woningverbetering	2	3	-0	0	0	0
6.821.0.1 - Stedelijke vernieuwing	225	210	15	0	0	0
6.822.0.1 - Woningtoezicht	280	253	28	0	0	0
6.822.0.2 - Bouw- en sloopvergunningen, algemeen	1.231	1.389	-159	1.536	1.729	192
6.822.1.2 - Woonwagencentrum	0	0	-0	0	0	0
6.822.1.4 - Overige volkshuisvesting	489	479	10	39	52	13
6.822.1.5 - Woonconsumentenorganisaties	1	0	1	0	0	0
	2.229	2.334	-106	1.576	1.781	205
Totaal	37.642	37.276	367	21.552	21.372	-179
Afwijking t.o.v. actuele begroting						187
0.10 Mutaties reserves	Begroot	Stortingen		Begroot	Onttrekkingen	
Mutaties reserves	4.498	Werkelijk	Verschil	3.442	Werkelijk	Verschil
		12.405	-7.907		11.733	8.291
						384
Te verklaren resultaat						572

Toelichting

1. Strategische gronden grondbedrijf (incidenteel – 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden)

Het nadelige effect van € 154.000 op de lasten wordt met name veroorzaakt door extra inzet van personeel op de zogeheten strategische grondcomplexen. Deze lasten mogen niet worden geactiveerd en komen ten laste van de gemeentelijke exploitatie.

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar het separate raadsvoorstel jaarrapportage bouwgrond 2022.

2. Gemeentelijke eigendommen algemeen (incidenteel – 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden)

Lasten

De overschrijding op de lasten van € 331.000 wordt met name veroorzaakt door een kostenpost van € 265.000 als gevolg van de stormschade Omnium. Wij verwachten hiervoor een vergoeding van de verzekering, dus per saldo is dit neutraal in deze jaarrekening opgenomen. De vergoeding zal in 2023 door de verzekering uitbetaald worden.

Daarnaast is er sprake van een niet gerealiseerde taakstelling op het onderhoud gebouwen ad € 50.000. In zowel 2021 als 2022 was dit opgenomen als een incidentele bezuiniging en daartegenover is in 2023 een incidenteel budget beschikbaar van € 100.000. In de praktijk blijkt het lastig sturen op een dergelijke verschuiving. Voorgesteld wordt tegenover het tekort van 2022 het extra beschikbare bedrag in 2023 te laten vervallen via de Bestuursrapportage 2023. Ten slotte was nog sprake van hogere energielasten.

Baten

De hogere baten worden met name veroorzaakt door een verwachte verzekeringsuitkering stormschade Omnium. Daarnaast is sprake van lagere baten uit erfpacht als gevolg van kwijtschelding aan de SGB. Hiertegenover stond voor een deel ook lagere lasten als gevolg van niet aangevraagde en uitgekeerde subsidie (zie taakveld 5.7).

3. Openbare verlichting (Incidenteel – 2.1 Verkeer en vervoer)

De overschrijding van € 99.000 wordt grofweg voor de ene helft veroorzaakt door hogere energiekosten. De andere

helft van deze overschrijding vloeit voort uit hogere materiaalkosten. Via Bestuursrapportage 2023 en Programmabegroting 2024 zal worden gezien in hoeverre hiervoor een aanpassing van het budget zal moeten plaatsvinden.

4. Wegen algemeen (incidenteel – 2.1 Verkeer en vervoer)

Lasten

De hogere lasten worden met name veroorzaakt door hogere kosten in verband met de aanleg van glasvezel ad € 408.000. Het bedrag van de hiervoor in 2022 ontvangen vergoedingen is echter hoger. Het voorstel is het per saldo gunstige effect van € 510.000 via resultaatbestemming 2022 de komende jaren toe te voegen aan de onderhoudsvoorziening wegen aangezien de bestedingen voor herstel van wegen en straatwerk daarbinnen zullen plaatsvinden. Daarnaast is sprake van een afschrijving ineens ad € 106.000 van een afgesloten investeringswerk (fietsbeleid), welke uit de Algemene reserve gedekt wordt (per saldo neutraal in deze jaarrekening 2022). Er is ook sprake van een voordelig effect van € 375.000, namelijk op de dotatie aan de voorziening onderhoud wegen. Tenslotte is er opnieuw meer uitgegeven voor onderhoud VRI's (verkeers regel installatie) en markeringen wegen. Bij de begroting 2023 is reeds meer budget aangevraagd en beschikbaar gesteld.

Baten

De hogere baten worden met name veroorzaakt door hogere ontvangen vergoedingen in het kader van de aanleg van glasvezel. De middelen worden ingezet ten behoeve van het weer herstellen van bestrating.

5. Parkeervoorziening (incidenteel – 2.2 Parkeren)

Er is een voordeel op de lasten van € 93.000. Het restant budget kan met name worden verklaard door minder noodzakelijk onderhoud aan parkeerplaatsen en ten opzichte van voorgaande jaren is sprake geweest van minder uitgaven als gevolg van vandalisme.

6. In exploitatie genomen gronden (Incidenteel – 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur)

Het per saldo voordelige effect op lasten (€ 754.000 voordeel) en baten (€ 574.000 nadeel) betekent dat het resultaat op de grondexploitatie bedrijventerreinen € 180.000 gunstiger is dan was voorzien. Ditzelfde verschil zit op de lasten (nadelig) reserves programma 2 als gevolg van een hogere storting in de reserve bouwgrondexploitatie. Via de separaat aan de raad aangeboden Jaarrekening 2022 Bouwgrondexploitatie vindt integraal toelichting plaats op de jaarcijfers van de bouwgrond.

7. Openbaar groen (Incidenteel – 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie)

Lasten

Het voordelige effect van € 239.000 op de lasten wordt met name veroorzaakt door het nog beschikbare budget voor onderhoud en verbetering bomen en groen. Dit budget van € 225.000 is eind 2022 niet meer besteed, de werkzaamheden zijn vanaf januari 2023 gestart. Aangezien de dekking vanuit de reserve duurzaam bouwen ook niet nodig is, wordt voorgesteld dit neutraal over te hevelen via resultaatbestemming 2022.

Baten

Het voordelige effect van € 66.000 op de baten wordt met name veroorzaakt door aan het Waterschap geleverde en in rekening gebrachte diensten op het gebied van maaiwerken drijfvuil.

8. Toerisme (Incidenteel – 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie)

Het voordelige effect van € 67.000 wordt veroorzaakt door niet aangevraagde en uitbetaalde subsidie SGB. Hiertegenover staat een tekort op de erfpachtopbrengsten als gevolg van kwijtgescholden erfpachtvergoedingen (zie ook toelichting baten taakveld 0.3).

9. Ruimtelijke ordening (Incidenteel - 8.1 Ruimte en leefomgeving)

Het voordelige effect op de lasten van € 330.000 betreft met name restant (rijks)middelen invoering Omgevingswet, welke waren ontvangen via de Septembercirculaire 2023. Deze middelen zijn met name voor interne uren welke op dit dossier worden ingezet. Die werkelijke uren zijn ten laste van meerdere taakvelden en programma's gekomen. Per saldo resteert in deze jaarrekening een bedrag van € 166.000, waarvan wordt voorgesteld dit mee te nemen naar 2023 via resultaatbestemming 2022.

10. In exploitatie genomen gronden (Incidenteel – 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen))

Het nadelige effect op lasten (€ 109.000 nadeel) en baten (€ 887.000 nadeel) betekent dat het resultaat op de grondexploitatie bedrijventerreinen € 1.040.000 minder hoog is dan was voorzien. Ditzelfde verschil zit op de lasten (voordelig) reserves programma 2 als gevolg van een lagere storting in de reserve bouwgrondexploitatie. Via de separaat aan de raad aangeboden Jaarrekening 2022 Bouwgrondexploitatie vindt integraal toelichting plaats op de jaarcijfers bouwgrond.

11. Omgevingsvergunningen (incidenteel – 8.3 Wonen en bouwen)

Lasten

Het nadelige effect op de lasten (€ 159.000) is het gevolg van het uitstel van de Omgevingswet. Door het uitstel hebben wij moeten besluiten om onze overeenkomsten met de huidige registratiesystemen voor alle vergunningszaken te verlengen omdat het nieuwe registratiesysteem DSO nog niet operationeel is gemaakt vanwege de langere invoeringstermijn. Dit heeft geresulteerd in een overschrijding op het exploitatiebudget.

Baten

Het voordeel op de baten € 192.000 wordt veroorzaakt doordat veel aanvragers hun vergunningen nog hebben ingediend in 2022 met de gedachte dat de Omgevingswet per 1-1-2023 in werking zou treden. Hierdoor is sprake van een meeropbrengst van leges.

12. Mutaties op reserves (incidenteel)

Lasten

Het effect van € 7.707.000 nadeel op de lasten wordt veroorzaakt door een aantal zaken. Er is sprake van een groot effect als gevolg van de overboeking van ruim € 3,4 mln naar de reserve investeringen maatschappelijk nut ter dekking van kapitaallasten vanuit de werkelijke bestedingen van de infra projecten Spoor en Goes beter bereikbaar (inclusief rotondes). Een ander groot effect betreft de storting van € 5,1 mln in de Algemene reserve vanuit de Reserve majeure projecten als gevolg van het financieel afsluiten van de infraprojecten Spoor en Goes beter bereikbaar (inclusief rotondes). Na deze boekingen resteert niet langer een claim op de reserve majeure projecten. De overige (ditmaal voordelige) verschillen zitten met name op een lagere storting in de reserve bouwgrondexploitaties van € 345.000 en lagere stortingen voor budgetoverhevelingen 2022 omdat deze middelen reeds in de Algemene Reserve zaten vanuit de budgetoverheveling 2021.

Baten

Het effect van € 8.091.000 voordeel op de baten wordt eveneens veroorzaakt door een aantal zaken. Er is sprake van een groot effect als gevolg van de onttrekking van ruim € 3,4 mln aan de reserve majeure projecten voor een overboeking naar de reserve investeringen maatschappelijk nut (zie lasten). Dit ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in de infraprojecten Spoor en Goes beter bereikbaar (inclusief rotondes). Een ander groot effect heeft de onttrekking van € 5,1 mln aan de Reserve majeure projecten ten behoeve van een storting in de Algemene reserve als gevolg van het financieel afsluiten van de infraprojecten Spoor en Goes beter bereikbaar (inclusief rotondes). Na deze boekingen resteert niet langer een claim op de reserve majeure projecten. Tenslotte is nog sprake van een voordelig effect als gevolg van hogere onttrekkingen aan de reserve bouwgrondexploitatie ad € 475.000.

Analyse van de afwijkingen programma 3

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Onderwijs, sport en cultuur				Bedragen x € 1.000,-		
4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.420.0.1 - Lokale overheidstaken obo algemeen	52	30	22	5	3	-2
6.420.0.2 - Schoolbestuur algemeen	36	40	-4	0	0	0
6.420.1.9 - Brede School Basisonderw ijs (excl.huisve	392	463	-71	405	490	84
6.421.0.1 - Lokale overheidstaken obo huisvesting	3	0	3	0	0	0
	484	533	-50	411	493	82
4.2 Onderwijshuisvesting	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.421.0.1 - Lokale overheidstaken obo huisvesting	715	775	-60	0	0	0
6.421.1.4 - Tijdelijke huisvestingsvoorzieningen alg	29	32	-3	0	0	0
6.421.1.9 - Brede School onderw ijs huisvesting	460	495	-36	40	39	-1
6.431.0.1 - Onderw ijs huisv. openb.(voortg) spec.ond.	951	1.083	-132	0	0	0
6.441.0.1 - Onderw ijs huisvesting openb.voortg.ond.	1.279	1.422	-143	0	0	0
	3.433	3.807	-374	40	39	-1
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.430.0.1 - Openbaar (voortgezet) speciaal onderw ijs	213	154	60	26	31	6
6.440.0.1 - Lokale overh.taken openb.voort.ond.	307	328	-21	39	41	2
6.480.0.1 - Gymnastiekaccommodaties algemeen	527	472	55	50	40	-10
6.480.1.1 - Schoolbegeleiding	102	87	15	0	0	0
6.480.1.2 - Leerlingenvervoer	218	189	29	5	0	-5
6.480.1.3 - Leerplicht	1.492	1.560	-68	1.430	1.444	15
6.480.1.5 - Onderw ijs achterstandenbeleid	1.074	1.074	1	701	826	125
6.480.1.6 - Overig onderw ijs	218	207	11	0	0	0
6.480.1.9 - Brede School	17	9	8	0	0	0
6.650.0.1 - Peuterspeelzalen	6	0	6	0	0	0
6.650.0.2 - Kinderdagverblijven	80	81	-0	0	0	0
	4.255	4.159	96	2.251	2.383	133
5.1 Sportbeleid en activering	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.530.0.2 - Sport	509	450	59	90	122	31
	509	450	59	90	122	31
5.2 Sportaccommodaties	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.530.1.1 - Omnium/Zw embad	1.333	1.268	65	0	0	0
6.531.0.3 - Buitensportaccommodaties	1.330	1.468	-138	400	452	52
	2.664	2.737	-73	400	452	52
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuur	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.511.0.1 - Zeeuwse muziekschool	305	304	1	0	0	0
6.540.0.1 - Amateurkunst	80	72	8	42	42	0
6.540.0.2 - Beeldende kunst	73	65	8	0	0	0
6.540.0.4 - Podia algemeen	1.491	1.456	34	0	0	0
6.580.0.2 - Culturele raad	276	119	157	0	0	0
6.580.0.3 - Lokale omroep	67	66	1	0	0	0
	2.291	2.082	210	42	42	0
5.4 Musea	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.002.4.0 - Archief	512	444	68	12	13	1
6.541.2.1 - Musea	264	267	-3	2	0	-2
	776	711	64	14	13	-2
5.6 Media	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.510.0.1 - Openbare bibliotheek	885	845	41	0	0	0
	885	845	41	0	0	0

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.650.0.2 - Kinderdagverblijven	91	73	18	0	0	0
	91	73	18	0	0	0
Totaal	15.388	15.396	-8	3.248	3.544	295
Afwijking t.o.v. actuele begroting						287
0.10 Mutaties reserves	Begroot	Stortingen		Begroot	Onttrekkingen	
		Werkelijk	Verschil	Werkelijk	Verschil	
Mutaties reserves	86	0	86	335	237	-98
						-12
Te verklaren resultaat						275

Toelichting

1. Openbaar onderwijs (incidenteel - 4.1 openbaar onderwijs)

Lasten € 50.000 nadeel

Baten € 82.000 voordeel

In 2022 waren er hogere lasten doordat op een van de scholen de inbraakinstallatie (€ 32.000), de zonwering van de vergaderzalen (€ 10.000) en onderdelen van de brandbeveiliging (€ 19.000) zijn vervangen. Doordat de hogere lasten worden doorberekend aan de gebruikers, zijn de inkomsten op dit taakveld ook hoger dan begroot.

2. Onderwijshuisvesting (incidenteel – 4.3 Onderwijshuisvesting)

Lasten € 374.000 nadeel

Het nadeel van € 374.000 is met name ontstaan doordat de kapitaallasten € 321.000 hoger waren dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat de omslagrente bij de jaarrekening 2022 hoger is dan bij het opstellen van de begroting 2022. De overige € 50.000 extra uitgaven kan verklaard worden door hogere onderhoudskosten aan installaties in de gebouwen.

3. Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incidenteel – 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken)

Lasten 96.000 voordeel

Baten € 133.000 voordeel

De voordelen zijn over verschillende producten verdeeld. Op speciaal onderwijs zit een voordeel van € 60.000. Dit komt doordat we minder OZB-declaraties van de schoolbesturen hebben ontvangen. Daarnaast hebben we een lagere exploitatiebijdrage voor de gymzalen speciaal onderwijs betaald omdat er een lager aantal groepen was. Het voordeel op gymnastiekaccommodaties heeft verschillende oorzaken en bestaat uit minder energielasten (€ 26.000), een voordeel op belastingen (€ 9.000) en minder onderhoud (€ 8.000). Daarnaast fluctueert het leerlingenvervoer jaarlijks, dit jaar was er een voordeel (€ 29.000).

Anderzijds is er op leerplicht een nadeel (€ 68.000), dit betreffen de uitgaven van RBL. Deze uitgaven hadden we niet juist in de begroting opgenomen.

Het voordeel aan de batenzijde is ontstaan doordat er door het Rijk een hogere bijdrage is verstrekt voor onderwijsachterstandenbeleid. De baten zijn hierdoor € 133.000 hoger.

4. Sportbeleid en activering (incidenteel – 5.1 sportbeleid en activering)

Lasten € 59.000 voordeel

Door corona zijn vrijwilligersorganisaties wat later op gang gekomen en zijn niet alle mogelijkheden benut en bijeenkomsten georganiseerd die we vooraf in gedachten hadden. Daarom is er € 9.000 minder uitgegeven op het budget voor sport. De combinatiefunctionarisregeling valt ook onder het taakveld sport, maar dit gedeelte van het budget is bedoeld voor de invulling van cultuur. In afwachting van de nieuwe cultuurvisie is er in 2022 € 40.000 minder uitgegeven op het budget. Het project Ensure is in september 2022 afgerond, waardoor niet het gehele jaarbudget is uitgegeven en € 9.000 over is.

5. Sportaccommodaties (incidenteel – 5.2 sportaccommodaties)

Lasten € 73.000 nadeel/Baten € 52.000 voordeel

Door de droogte in de zomer is op een aantal natuurgrasvelden regelmatig gesproeid. Daarnaast heeft de droogte ook geleid tot hogere onderhoudskosten van deze velden. Op de accommodaties Wesselopark en 's-Heer Arendskerke speelt dit niet omdat daar een extra kunstgrasveld is aangelegd.

Het voordeel van € 52.000 komt door de afronding van de verantwoording van de SPUK Sport over de jaren 2019-2021. Deze opbrengsten waren niet begroot.

6. Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (incidenteel – 5.3)

Lasten € 210.000 voordeel

In het collegeprogramma is voor cultuur als belangrijke pijler een bedrag van € 100.000 in 2022 opgenomen. Dit budget is in 2022 nog niet besteed. Daarnaast heeft de realisatie van de murals vertraging opgelopen door de beschikbare capaciteit van de kunstenaars. Hierdoor is er € 12.000 aan budget over is. Dit bedrag zal middels een resultaatbestemming worden overgeheveld naar 2023. Ook zijn er minder structurele subsidies verstrekt, doordat bij toetsing van de subsidieaanvragen niet aan de nadere beleidsregels werd voldaan. Hierdoor is er op de culturele raad een voordeel van € 42.000. Het overige verschil is verdeeld over de verschillende producten en ontstaat met name doordat de budgetten in onze begroting hoger waren, dan het bedrag dat aan subsidieaanvragen is ingediend.

7. Musea (incidenteel – 5.4 Musea)

Lasten € 68.000

Het invullen van een ontstane vacature heeft langer geduurd. Hierdoor zijn de salarislasten € 40.000 lager. Daarnaast is als gevolg van de openstaande vacature geschoven met prioriteiten en hierdoor zijn de overige kosten lager uitgevallen.

Analyse van de afwijkingen programma 4

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Sociaal domein				Bedragen x € 1.000,-		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.002.3.3 - Wijkgericht werken	111	89	21	0	0	0
6.002.3.4 - Buurtbonus	16	10	6	0	0	0
6.002.5.0 - Burgerparticipatie	205	156	49	0	0	0
6.621.0.1 - Asielzoekers en statusgerechtigden	5.734	1.877	3.857	5.227	5.040	-187
6.630.0.2 - Jeugdbeleid	36	34	2	0	0	0
6.670.0.0 - Algemene voorzieningen WMO en Jeugd	375	203	173	0	30	30
6.670.0.2 - Jeugdbeleid	110	68	42	25	0	-25
6.670.0.3 - Dorps- en wijkaccommodaties algemeen	530	423	107	4	4	0
6.670.0.5 - Algemene voorzieningen WMO/Jeugd	2.717	2.469	248	0	21	21
6.670.1.1 - Algemeen maatschappelijk werk	815	788	27	0	0	0
6.670.1.2 - Vrijwilligerswerk	201	163	38	0	0	0
6.670.2.1 - Welzijn minderheden	55	9	45	0	0	0
	10.904	6.290	4.614	5.257	5.095	-162
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.671.0.0 - Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	1.412	1.320	92	34	15	-20
	1.412	1.320	92	34	15	-20
6.3 Inkomensregelingen	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.610.0.5 - Basisuitkering WWB	14.638	14.268	370	12.453	11.850	-603
6.612.0.1 - Inkomensvoorziening IOAW en IOAZ	780	693	87	0	0	0
6.614.0.0 - Bijzondere bijstand	5.646	4.835	811	95	138	43
6.614.0.1 - Gemeentelijk minimaalbeleid	423	505	-82	0	0	0
6.620.1.3 - Schuldhulpverlening	65	68	-3	65	159	94
	21.553	20.369	1.184	12.613	12.147	-466
6.4 WSW en beschermt werk	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.611.0.1 - Sociale werkvoorziening	5.603	5.604	-0	0	643	643
6.611.0.2 - Werkgelegenheid	8.845	8.357	488	7.448	7.064	-384
	14.448	13.961	487	7.448	7.707	259
6.5 Arbeidsparticipatie	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.611.0.2 - Werkgelegenheid	957	478	478	478	0	-478
6.623.0.3 - Participatievoorzieningen	1.905	1.785	120	36	72	36
	2.862	2.263	599	514	72	-443
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.661.0.0 - Maatwerkvoorzieningen materieel WMO	2.693	2.725	-32	8	15	7
6.667.0.0 - Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen en	0	0	0	400	341	-59
6.672.0.0 - PGB WMO en Jeugd	1.244	820	424	117	369	251
	3.937	3.545	392	525	725	200
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.620.1.3 - Schuldhulpverlening	6	6	-0	0	2	2
6.662.0.0 - Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel	11.007	10.863	144	0	0	0
	11.013	10.869	144	0	2	2
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.682.0.0 - Individuele voorzieningen natura jeugd	11.393	11.469	-76	0	0	0
	11.393	11.469	-76	0	0	0
6.81 Geïntegreerde zorg 18+	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.663.0.0 - Opvang en beschermd wonen	428	400	28	203	206	3
	428	400	28	203	206	3

6.82 Geïsoleerde zorg 18-	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.683.0.0 - Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	3.903	3.901	2	0	0	0
	3.903	3.901	2	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.714.0.1 - Openbare gezondheidszorg	184	164	20	8	21	13
6.714.0.2 - Geneeskundige en gezondheidsdienst	735	761	-26	0	0	0
6.715.0.1 - Jeugdgezondheidszorg uniform	740	760	-20	0	0	0
6.716.0.1 - Jeugdgezondheidszorg maatwerk	100	91	9	0	0	0
	1.759	1.776	-17	8	21	13
Totaal	83.611	76.162	7.449	26.602	25.990	-613
Afwijking t.o.v. actuele begroting						6.837
0.10 Mutaties reserves	Begroot	Stortingen Werkelijk	Verschil	Begroot	Onttrekkingen Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	489	3.998	-3.509	3.516	3.456	-60
						-3.569
Te verklaren resultaat						3.268

Toelichting

1. Samenkracht en burgerparticipatie (Incidenteel en structureel - 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie)

Lasten € 4.614.000 voordeel

Baten € 162.000 nadeel

Het voordeel aan de lastenkant komt op verschillende producten tot stand.

- Op burgerparticipatie is er een voordeel van € 50.000 (incidenteel). Hiervan is € 25.000 nog niet uitgegeven middelen vanuit het collegeprogramma en € 25.000 minder uitgegeven activiteitenmiddelen door personele wisseling op dit onderwerp.
- Asielzoekers en statusgerechtigden heeft een voordeel van € 3.857.000. Hiervan heeft € 366.000 te maken met de nieuwe wet inburgering. In 2022 heeft de administratieve omvorming plaatsgevonden van de oude wet naar de nieuwe wet. Bij de oude wet ontving de gemeente het geld op basis van t-1. Bij de nieuwe wet ontvangen we het geld in het begrotingsjaar. Hierdoor waren er eenmalig extra middelen (want dubbel) in 2022 beschikbaar. Vanaf 2022 ontvangen we de rijksbijdrage via een SPUK-regeling. De middelen zijn vanaf dan specifiek en geoormerkt voor dit doel.
Het grootste voordeel (€ 3.328.000) wordt behaald door de Rijksmiddelen die we hebben ontvangen voor de opvang van de Oekraïne vluchtelingen. Deze middelen zijn toegekend op basis van een normbedrag per beschikbaar bed. Dit voordeel is ontstaan doordat we in de crisisperiode veel hebben gewerkt met vrijwilligers en vele donaties hebben ontvangen in de vorm van inboedel en het ter beschikking stellen van huisvesting. Daarnaast komt de ureninzet van diverse medewerkers op andere producten en programma's tot uiting (€ 548.000). Het overige deel van het niet uitgegeven budget (€ 2.780.000) zal als resultaatbestemming worden aangemerkt om in 2023 te worden ingezet voor o.a. inburgering.
- Op algemene voorzieningen WMO en Jeugd (veelal gericht op meer rand voorwaardelijke kostensoorten zoals klantervaringsonderzoek, landelijk traject rondom verbetering dienstverlening gericht op integraliteit, etc.) is er een voordeel van € 174.000. In 2022 hebben we voor het eerst middelen ontvangen voor verbetering van de gemeentelijke dienstverlening naar aanleiding van de kinderopvang toeslagenaffaire (POK-middelen). In 2022 heeft vooral de planvorming plaatsgevonden, de uitvoering start in 2023. Deze middelen zijn uit 2022 gericht op integraliteit (€ 90.000) en vallen in het saldo. We ontvangen ook in 2023 middelen hiervoor. Mochten deze niet toereikend zijn, zal op dat moment het voorstel gedaan worden om aanspraak te maken op deze vrijgevalen middelen.
Daarnaast is er € 70.000 over op de transformatiemiddelen. Dit zijn stimuleringsgelden om activiteiten te financieren die als doel hebben de transformatie binnen het Sociaal Domein sneller te laten verlopen. De besteding van deze middelen fluctueren jaarlijks, afhankelijk van de initiatieven.
- Op dorps- en wijkaccommodaties is er een voordeel van € 107.000. Hiervan lijkt € 50.000 structureel te zijn nog vanuit de vorige collegeperiode, dit zal worden meegenomen in de bestuursrapportage 2023 en begroting 2024. Daarnaast is er een administratieve afwikkeling van een lening foutief verwerkt, waardoor er een voordeel van € 30.000 ontstaat. En heeft er € 18.000 betrekking op nog niet uitgegeven projectkosten gekoppeld aan de beoogde verduurzaming van een wijkgebouw.

- Algemene voorzieningen WMO en Jeugd (veelal financiering van lokale activiteiten) heeft een voordeel van € 248.000. Dit voordeel zit verdeeld over 7 verschillende posten die veel al op preventie gericht zijn. De subposten laten een wisselend beeld zien over de jaren, waardoor het lastig is aan te geven of het om een structureel of incidenteel saldo gaat. Het gaat om overschotten op welzijn, sociale samenhang en wijkopbouw, preventie en innovatie Jeugd en mantelzorg. Daarnaast gaat het om tekorten op WMO algemeen en preventie en innovatie WMO. Bedoeling is om voor 2023 deze subposten en wat eruit gefinancierd wordt, beter te monitoren gekoppeld aan het traject 'voorliggend basisaanbod' op orde.
- Tot slot nog een aantal afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000. Dit betreft o.a. het algemeen maatschappelijk werk (onderbesteding Tolkdienstmiddelen), vrijwilligerswerk (lijkt structureel te zijn) en welzijn voor minderheden (incidenteel door het nu niet uitbetalen van subsidiegelden aangezien organisaties nog beschikten over niet bestede middelen vanuit COVID-19). Per saldo gaat het om ruim € 110.000.

Het nadelige effect aan de batenzijde is ontstaan doordat we middelen vanuit de SPUK-uitkering nieuwe Wet Inburgering niet volledig besteed hebben in 2022. Hierdoor hebben wij € 100.000 aangemerkt als vooruitontvangen bedrag. Dit gaan we in 2023 nog besteden. Het overige nadeel ontstaat doordat het aangevraagd voorschot voor de opvang van de Oekraïense vluchtelingen hoger was, dan dat we nu werkelijk ontvangen.

2. Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (incidenteel – 6.2 wijkteams)

Lasten € 92.000 voordeel

Het voordelig effect op de lasten komt doordat de personeelslasten € 60.000 lager waren als gevolg van vacatures. Daarnaast waren de bedrijfsvoering kosten van de toegang Jeugd met € 32.000 lager.

3. Inkomstenregelingen (incidenteel - 6.3 inkomstenregelingen)

Lasten € 1.184.000 voordeel /baten € 466.000 nadeel

Per saldo is er sprake van een overschot van € 1.184.000 aan de lastenkant. Deels door minder uitgaven op de bijstandsuitkeringen/IOAW/IOAZ (€ 233.000). Ook zijn de uitvoeringskosten van GR de Bevelanden lager (€ 224.000). De lagere uitgaven (€ 811.000) op de bijzondere bijstand komt met name door nog niet uitgegeven middelen energie-armoede (€ 580.000), nog niet uitgegeven middelen collegeprogramma (€ 67.000), armoedemiddelen kinderen (€ 60.000), bijzondere bijstand (€ 71.000) en armoede volwassenen (€ 34.000). Tot slot is er sprake van een tekort van € 82.000 op het gemeentelijke minimabeleid in de vorm van het declaratiefonds.

Per saldo is er sprake van een nadeel van € 466.000 aan de batenkant. Deze wordt vooral veroorzaakt door minder rijksbijdrage dan begroot op de bijstandsuitkeringen (€603.000). Daarnaast zijn er iets meer inkomsten dan begroot op de bijzondere bijstand (€ 34.000) vanwege het doorbelasten aan andere gemeenten van de kosten 'onderzoek minima'

(€ 12.000). Op schuldhulpverlening is ook een voordeel door meer rijksbijdrage (€ 94.000) voor uitvoering van de KinderOpvangToeslagenaffaire. Dit betreft nog een afrekening van de SPUK-uitkering van 2021.

4. WSW en beschut werk (Incidenteel - 6.4 begeleide participatie)

Lasten € 488.000 voordeel /baten € 259.000 voordeel

Op werkgelegenheid is aan de lastenzijde een voordeel van € 488.000. Dit betreft volledig de uitgaven van de arbeidsmarktregio, welke lager waren dan begroot. Daar tegenover staat dan dat de arbeidsmarktregio ook minder inkomsten (€ 384.000) heeft ontvangen. Daarnaast was er ook een voordeel aan de batenkant. Dit betreft een voordeel van € 114.000 ten gevolge van de omzetbonus 2021 van de Betho welke nog niet verwerkt was, daarnaast zal de omzetbonus van de Betho over 2022 € 529.000 bedragen.

5. Arbeidsparticipatie (structureel - 6.5 arbeidsparticipatie)

Lasten € 599.000 voordeel/baten € 443.000 nadeel

Op het product Werkgelegenheid zit aan de lastenzijde een voordeel van € 478.000 en aan de batenzijde en nadeel van hetzelfde bedrag. Dit komt doordat per abuis de lasten en baten dubbel in de begroting zijn opgenomen.

Op het onderdeel participatievoorzieningen is er sprake van een incidenteel voordeel van € 120.000. Niet alle middelen die we gekregen hadden om re-integratie na COVID 19 een impuls te geven waren nodig.

6. Maatwerkvoorzieningen (Structureel - 6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO)

Lasten € 392.000 voordeel/Baten € 200.000 voordeel

Er is sprake van een overschot van € 392.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door minder uitgaven op de PGB's Jeugd/WMO en deels doordat we in 2022 nog een uitbetaling van Vlissingen gehad hebben voor de PGB's Beschermd Wonen 2021 omdat die door hen te laag was bevoorschot aan ons. Op het moment dat er sprake is van ruimte in het PGB-budget, wordt bij bijstellingen naar boven van de Zorg In Naturakosten (ZIN) gebruik gemaakt van deze ruimte. Dit wordt jaarlijks bij de bestuursrapportage en opstellen van de begroting bekeken.

Aan de batenzijde is er enerzijds een nadeel van € 59.000 door dat de eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen lager was, dan vooraf begroot. Anderzijds is er een voordeel van € 251.000 wat een vergoeding is vanuit centrumgemeente Vlissingen op de PGB's beschermd wonen.

7. Maatwerkdienstverlening 18+ (Structureel - 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+)

Lasten € 144.000 voordeel

Er is sprake van een structureel overschot van € 144.000. Deze heeft vooral te maken met een bijraming (€ 115.000) vanuit de decembercirculaire 2021 i.v.m. stijging CAO-lasten Sociaal Domein. De verwachting is dat dit vanaf 2023 aangesproken gaat worden doordat onze bijdrage aan diverse zorgaanbieders hoger wordt.

8. Maatwerkdienstverlening 18- (Incidenteel - 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-)

Lasten € 76.000 nadeel

Er is sprake van een tekort van € 76.000. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er zorgkosten gemaakt worden op basis van omgekeerde toets/maatwerk, die nu nog niet meegenomen kunnen worden via de kosten die Inkooporganisatie Jeugdhulp Zeeland (IJZ) in rekening brengt.

Algemene disclaimer kosten WMO en Jeugd:

Vanwege de afspraken die Zeeuws gemaakt zijn voor het tijdig kunnen vaststellen van gemeentelijke jaarrekeningen, worden in het lopende jaar alleen de bevoorschotte bedragen (op basis van de begrotingen GR SWVO en GR GGD, onderdeel IJZ) weergegeven. De afrekening over de daadwerkelijke zorgkosten 2022, vindt plaats in 2023. Deze krijgt een plek (indien nodig) in de bestuursrapportage.

9. Mutaties reserves (Incidenteel)

Binnen het programma Sociaal Domein was er een voordeel van € 3.509.000. Dit voordeel is gedoteerd aan de reserve Sociaal Domein conform de financiële spelregels.

Analyse van de afwijkingen programma 5

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Milieu							Bedragen x € 1.000,-	
7.2 Riolering	Lasten			Baten				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
6.722.0.1 - Rioleringen en rioalgemalen algemeen	3.309	3.303	7	105	85	-20		
6.722.0.2 - Ontw atering	13	13	-0	0	0	0		
6.726.0.1 - Baten rioolrechten	0	0	0	2.072	2.160	89		
6.726.0.2 - Baten rioolrechten eigenaren	0	0	0	2.176	2.227	51		
	3.322	3.316	6	4.352	4.473	120		
7.3 Afval	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
6.721.0.1 - Bedrijfsafvalstoffen	72	74	-2	0	0	0		
6.721.0.2 - Inzameling huishoudelijke afvalstoffen	4.306	4.041	265	507	633	126		
6.725.0.1 - Baten inzameling bedrijfsafvalstoffen	0	0	0	124	115	-10		
6.725.0.2 - Baten inzameling huishoudelijke afvalst.	0	0	0	4.148	4.052	-96		
	4.378	4.115	263	4.780	4.800	19		
7.4 Milieubeheer	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
6.723.0.1 - Milieuvergunningen	31	25	6	0	0	0		
6.723.0.2 - Overige milieuzorg	747	577	170	0	0	0		
6.723.0.3 - Bodemonderzoek en bodemsanering	250	247	3	0	0	0		
6.723.0.4 - Geluidshinder	80	77	3	60	56	-4		
6.723.0.5 - Bedrijfs Interne Milieuzorg (BIM)	3	3	-0	0	0	0		
6.723.0.7 - Rattenbestrijding	31	41	-10	0	0	0		
6.723.0.8 - Externe veiligheid	19	20	-1	0	0	0		
6.723.0.9 - Klimaatbeleid	1.569	1.508	61	314	548	235		
	2.729	2.498	232	374	604	231		
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
6.724.0.1 - Lijkbezorging algemeen	56	54	2	0	0	0		
6.724.0.2 - Lijkbezorging groenonderhoud	428	402	26	0	0	0		
6.732.0.1 - Baten begraafplaatsrechten	0	0	0	453	482	29		
	484	456	28	453	482	29		
Totaal	10.913	10.384	529	9.959	10.358	399		
Afwijking t.o.v. actuele begroting						928		
0.10 Mutaties reserves	Stortingen			Onttrekkingen				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
Mutaties reserves	1.154	638	516	1.419	603	-816		
						-301		
Te verklaren resultaat						627		

Toelichting

1. Baten rioolrechten (Incidenteel - 7.2 Riolering)

Er is een voordelig effect van € 120.000 op de baten rioolrechten. Dit is het totaal van woningen en niet-woningen. Net als bij de OZB heeft de rioolheffing de WOZ-waarde als maatstaf. De werkelijke stijging van de WOZ is hoger uitgevallen dan waarvan in de eerste raming was uitgegaan. In de belastingverordening 2023 is hierop geanticipeerd door een lager tarief op te nemen.

2. Inzameling huishoudelijk afval (incidenteel en structureel – 7.3 Afval)

Het voordelige effect op de lasten van € 262.000 wordt met name veroorzaakt door een drietal zaken. Allereerst sprake van een gunstig effect op de jaarrekening OLAZ wat leidt tot een terugbetaling aan Goes van c.a. € 143.000. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere kosten en hogere opbrengsten Milieustraat door lagere hoeveelheden aangeboden afval, en hogere prijzen voor papier, metaal en frituurvet. Daarnaast is er sprake van een restant werkbudget afval van c.a. € 73.000. Voor het jaar 2023 was er een wijziging voorzien in de

afvalinzameling. In 2022 was ten behoeve hiervan voorbereidend werk voorzien. De gemeenteraad heeft niet ingestemd met deze wijziging. Hierdoor zijn de communicatiemiddelen en inzamelvoorzieningen (PMD-zakken) geannuleerd. In 2023 is het structurele budget weer nodig, omdat ingezet wordt op intensieve communicatie ten behoeve van afvalscheiding en het belang van kwalitatieve afvalstromen, alsook een mogelijke wijziging van de inzamelrequentie van het restafval in 2024. Tenslotte is nog sprake van lagere rentelasten over investeringen uit het verleden. De begroting 2023 is hier reeds op aangepast.

3. Overige milieuzorg (incidenteel – 7.3 Milieubeheer)

Het voordelige effect van € 170.000 betreft met name een voordelig effect als gevolg van terugbetaling van de RUD Zeeland in verband met het niet geheel realiseren van het Jaarplan 2022. Dit wordt met name veroorzaakt door een tekort aan personeel vanwege krapte op de arbeidsmarkt.

4. Klimaatbeleid (incidenteel – 7.3 Milieubeheer)

Lasten € 61.000 voordeel

Het voordelige effect van € 61.000 kan verklaard worden door een drietal zaken. Enerzijds is sprake van niet geraamde bestedingen in het kader van de rijkssubsidie Regeling reductie energiegebruik woningen ad € 228.000. Met deze specifieke uitkering stimuleert het Rijk gemeenten om huishoudens te ondersteunen bij het reduceren van hun energiegebruik door het treffen van eenvoudige energiebesparende maatregelen in de woningen en het geven van advies over energiebesparing aan de bewoners. Daarnaast is sprake van een niet uitgegeven budget voor het renoveren/verduurzamen van een wijkcentrum ad € 200.000. Dit was separaat beschikbaar, maar zal vanaf nu onderdeel uitmaken van het integrale project Verduurzaming Vastgoed. Dekking was voorzien middels een onttrekking aan de Algemene reserve, dus per saldo is sprake van een neutrale situatie binnen deze jaarrekening. Tenslotte is er sprake van een restant saldo van € 69.000 op de voorbereidingsmiddelen verduurzaming vastgoed. De interne uren die met deze voorbereidingen gemoeid zijn (c.a. € 53.000), zijn op diverse taakvelden verwerkt. Per saldo binnen deze jaarrekening dus nog sprake van een restant bedrag van € 16.000.

Baten € 235.000 voordeel

De hogere opbrengsten van € 235.000 betreffen met name de niet begrote rijksmiddelen welke zijn ingezet voor de reductie van energiegebruik woningen (RREW). Per saldo is dus sprake van een neutrale situatie binnen dit taakveld.

5. Mutaties reserves (Incidenteel)

Stortingen € 1.419.000 voordeel

Dit wordt met name veroorzaakt door het opnieuw overhevelen van budgetten die eerder al vanuit 2021 waren overgeheveld. Dit betreft € 237.800 voor de transitie visie warmte en € 227.970 voor de uitvoeringen regionale energiestrategie. Beiden betroffen ontvangen middelen via rijkscirculaires. Tenslotte speelt nog een overheveling van € 50.000 ten behoeve van subsidie groene daken vanuit de reserve duurzaam bouwen. Dit blijft in de reserve duurzaam bouwen zitten voor bestedingen in 2023.

Onttrekkingen € 816.000 nadeel

Het effect op de baten wordt veroorzaakt door niet noodzakelijke geraamde onttrekkingen vanwege het opnieuw overhevelen van € 237.800 voor de transitie visie warmte en € 227.970 voor de uitvoering regionale energiestrategie. Daarnaast was geen onttrekking nodig van € 200.000 voor de verduurzaming van wijkcentrum Jan Ligthart.

Analyse van de afwijkingen overzicht Overhead

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Overhead		Bedragen x € 1.000,-				
0.4 Overhead	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.002.0.1 - Bestuursondersteuning burg. en secretari	389	883	-493	0	0	0
6.040.0.0 - Overhead	11.636	11.674	-39	1.276	1.369	93
	12.025	12.557	-532	1.276	1.369	93
Te verklaren resultaat						-439

Toelichting

1. Overhead (incidenteel)

Lasten nadeel € 532.000

Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met overhead voor uren buiten de exploitatie. Gedurende 2022 is de vluchtelingenopvang Oekraïne opgestart. Hierdoor zijn er minder uren gemaakt buiten de exploitatie gemaakt. Dit zorgt voor een nadeel op het taakveld overhead. Het voordeel wordt gepresenteerd in programma 4. Door compensatie vanuit het Rijk worden we ruimschoots vergoed voor deze kosten.

Daarnaast zijn bij de begroting 2022 een aantal ombuigingen opgenomen. Abusievelijk is administratief een verkeerde ombuiging op het taakveld overhead terecht gekomen.

Ten slotte zijn er hogere kosten gemaakt op de verschillende producten welke zijn doorverdeeld naar overhead.

Baten voordeel € 93.000

De extra baten van € 93.000 worden verklaard door detacheringsoptbrengsten, en vergoedingen vanuit het UWV waarbij ten tijde van het opstellen van de begroting geen rekening is gehouden.

Analyse van de afwijkingen overzicht Algemene dekkingsmiddelen

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen				Bedragen x € 1.000,-		
0.5 Treasury	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.330.0.1 - Windenergie	0	0	-0	1	1	-0
6.330.1.1 - Nutsbedrijven	5	6	-2	223	3.835	3.612
6.913.0.1 - Deelnemingen	4	5	-1	200	281	81
6.914.0.1 - Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	74	348	-273	668	1.009	341
	83	359	-276	1.092	5.126	4.034
0.61 OZB woningen	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.930.0.1 - Uitvoering Wet WOZ	608	652	-44	0	16	16
6.932.0.1 - Baten onroerende zaakbelasting eigendom	0	0	0	6.610	6.726	116
	608	652	-44	6.610	6.742	132
0.62 OZB niet-woningen	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.931.0.1 - Baten onroerende zaakbelasting	0	0	0	4.957	5.024	67
	0	0	0	4.957	5.024	67
0.63 Parkeerbelasting	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.215.0.1 - Baten parkeerbelasting	0	0	0	4.023	3.628	-395
	0	0	0	4.023	3.628	-395
0.64 Belastingen overig	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.938.0.1 - Baten reclamebelasting	0	0	0	396	331	-65
6.939.0.1 - Baten precariobelasting	0	0	0	16	9	-8
6.940.0.3 - Lasten reclamebelasting	9	14	-5	0	0	0
	9	14	-5	413	340	-73
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.921.0.1 - Uitkering gemeentefonds	0	0	0	83.859	85.251	1.392
6.923.0.1 - Uitkering Deelfonds Sociaal Domein	0	0	0	5.201	6.713	1.512
	0	0	0	89.059	91.964	2.905
3.4 Economische promotie	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.310.2.1 - Economische zaken	494	576	-82	0	98	98
6.934.0.1 - Baten baatbelasting	54	57	-2	0	0	0
6.935.0.1 - Baten forensenbelasting	0	0	0	107	182	75
6.936.0.1 - Baten toeristenbelasting	0	0	0	317	271	-46
	549	633	-84	423	551	127
Totaal	1.249	1.658	-409	106.577	113.376	6.798
Te verklaren resultaat						6.389

Toelichting

1. Nutsbedrijven (structureel – 0.5 Treasury)

Baten € 3.612.000 voordeel

Het voordelige effect wordt veroorzaakt door een aantal factoren: De opbrengst op deze begrotingspost is het PZEM-dividend dat in 2022 is uitgekeerd. Voor het grootste deel wordt dit dividend, volgens afspraak doorgestort naar GBE Aqua.

2. Deelnemingen (incidenteel – 0.5 Treasury)

Baten € 81.000 voordeel

Dit bestaat uit de meeropbrengst uit de afwikkeling van de ontbinding deelgebieden Goese Schans € 61.000 en een hoger ontvangen dividend BNG van € 20.000. Na het bereiken van de doelstelling van de specifieke vennootschap Goese Schans, kunnen de werkzaamheden beëindigd worden. Met deze incidentele meeropbrengst € 61.000 kan deze ontbinding per 31 december 2022 plaatsvinden, was in de begroting hier nog geen rekening mee gehouden.

3. Geldleningen (incidenteel – 0.5 Treasury)

Lasten € 273.000

Dit wordt veroorzaakt door een hogere werkelijke rentelast onder andere door de overname geldleningen Omnium en een hogere rentetoerekening.

Baten € 341.000

Begin 2022 zijn bij de overdracht van het Omnium ook de geldleningen overgenomen. Het rentedeel 2021 van ongeveer € 120.000 waarvan de betaling in 2022 door ons heeft plaatsgevonden, is vergoed door het Omnium. Daarnaast zijn er door de werkelijke rentetoerekening 2022 ongeveer € 221.000 extra baten toegerekend.

4. Baten onroerendezaakbelasting eigendom (incidenteel – 0.61 OZB woningen)

De opbrengst onroerendezaakbelasting voor woningen laat in 2022 een hogere opbrengst zien van € 132.000. Belangrijkste oorzaak hiervan was dat de WOZ-waarden voor 2022 hoger zijn dan waar we in de begroting zijn uitgegaan. Voor een deel was dit onderkent met de bestuursrapportage 2022. Toen is de begroting al met € 158.000 naar boven bijgesteld. Bij de tariefstelling van de onroerendezaakbelasting 2023 hebben we rekening gehouden met de meeropbrengst zoals we die nu in deze jaarrekening zien een tariefsverlaging doorgevoerd. Een evaluatie in de eerste helft van 2023 moet dit proces verder verbeteren.

5. Baten onroerendezaakbelasting (incidenteel – 0.62 OZB niet-woningen)

De opbrengst onroerendezaakbelasting niet-woningen voor woningen laat in 2022 een hogere opbrengst zien van € 67.000. Belangrijkste oorzaak hiervan was dat de WOZ-waarden voor 2022 hoger zijn dan waar we in de begroting zijn uitgegaan. Voor een deel was dit onderkent met de bestuursrapportage 2022. Toen is de begroting al met € 142.000 naar boven bijgesteld. Bij de tariefstelling van de onroerendezaakbelasting 2023 hebben we rekening gehouden met de meeropbrengst zoals we die nu in deze jaarrekening zien een tariefsverlaging doorgevoerd. Een evaluatie in de eerste helft van 2023 moet dit proces verder verbeteren.

6. Baten parkeerbelasting (incidenteel – 0.63 Parkeerbelasting)

Voor een bedrag van € 225.000 wordt dit verklaard vanuit de corona periode begin van het jaar. Dit maakte ook onderdeel uit van de Corona periode. Het resterende nadeel van c.a. € 170.000 kan worden verklaard door de budgettair doorgevoerde inflatiecorrectie van 1,6% (heeft niet geleid tot een hoger uurtarief) en de droge, zonnige en warm zomer wat een effect heeft gehad op de bezoekersaantallen.

7. Baten reclamebelasting (incidenteel – 0.64 Belastingen overig)

Het nadeel van €73.000 wordt voor het grootste deel veroorzaakt door lagere opbrengst reclamebelasting € 65.000. Voor de reclamebelasting hebben we een aantal jaren terug gekozen voor een jaarlijks vaste indexering, daarmee ligt het risico van minder opbrengsten door minder reclame-uitingen bij ons als gemeente.

8. Algemene uitkering gemeentefonds (incidenteel – 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds)

We sluiten gedurende het jaar de begrotingspost van het gemeentefonds aan op de circulaire die het ministerie BZK uitbrengt. Het ministerie publiceert de decembercirculaire pas medio december, dit maakt het niet mogelijk om het besluitvormingstraject over een begrotingswijziging nog in 2022 af te ronden. Voor het jaar 2022 betekent dit dat de afwijking ten opzichte van de begroting gelijk is aan de mutatie van de decembercirculaire 2022, € 2.905.000.

9. Economische zaken (incidenteel – 3.4 Economische promotie)

Lasten € 82.000

Het nadeel wordt verklaard door de meerkosten in de organisatie van het themajaar. Hiervoor zijn € 82.000 aan extra kosten gemaakt. Hier staan € 98.000 aan extra opbrengsten tegenover. De stuurgroep "Goes Europa" heeft bij doen van uitgaven gestuurd op de beschikbare middelen. Hogere inkomsten hebben de extra lasten mogelijk gemaakt.

Baten € 98.000

Voor de aanvang van het themajaar 2022 waren er geen inkomsten uit sponsoring en/of subsidies toegezegd. Uiteindelijk zijn er voor € 98.000 aan inkomsten binnengehaald.

10. Baten forensenbelasting (structureel – 3.4 Economische promotie)

De meeropbrengst forensenbelasting € 75.000 bestaat uit een meeropbrengst over 2021 € 32.000 en een hoger inschatting van de opbrengst 2022 van € 43.000. Een stijging van de opbrengst forensenbelasting van 236 aanslagen in 2020 naar 311 aanslagen in 2021. De eindafrekening over 2022 vindt plaats in 2023. Meerjarig is rekening gehouden met deze toename van het aantal aanslagen.

Analyse van de afwijkingen overzicht Venootschapsbelasting

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Venootschapsbelasting				Bedragen x € 1.000,-		
0.9 Venootschapsbelasting (VpB)	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
694201 - Lasten venootschapsbelasting	100	49	51	0	140	140
	100	49	51	0	140	140
Te verklaren resultaat						191

Toelichting

1. Lasten venootschapsbelasting (incidenteel – 0.9 Venootschapsbelasting)

Lasten € 51.000 voordeel

In 2022 zijn de aangiften venootschapsbelasting 2018, 2019 en 2020 opgesteld. In de begroting zijn we uitgegaan dat de venootschapsbelasting uit zou komen op € 100.000. De aangiften, verrekend met de verrekenbare verliezen laten tot en met 2020 een belastingdruk zien van € 49.000. De verrekening met de voorschotten uit voorgaande jaren zijn verantwoord onder de baten venootschapsbelasting. Voor het grootste deel zien we dat de belastingdruk bij het grondbedrijf ligt. Op dit moment worden de aangiften 2021 en 2022 opgesteld. Deze belastingdruk wordt onderdeel van 2023.

Baten € 140.000 voordeel

Het bedrag van € 140.000 aan extra baten van de venootschapsbelasting, is het bedrag dat we verwachten terug te ontvangen van de belastingdienst. De teruggave bestaat uit de eerder via een voorschot in rekening gebracht venootschapsbelasting. Bij het indienen van de aangiften venootschapsbelasting 2018, 2019 en 2020 vragen we die voorschotten terug.

Analyse van de afwijkingen overzicht Onvoorzien

In onderstaande analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting van € 50.000 of groter toegelicht.

Onvoorzien				Bedragen x € 1.000,-		
0.8 Overige baten en lasten	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.922.0.1 - Onvoorziane uitgaven	86	0	86	0	0	0
	86	0	86	0	0	0
Te verklaren resultaat						86

Toelichting

1. Onvoorziane uitgaven (incidenteel – 0.8 Overige baten en lasten)

Er zijn in 2022 geen voorstellen geweest om gebruik te maken van de post onvoorzien wat het voordeel van € 86.000 verklaart.

Analyse van de overschrijding restantkredieten

In onderstaande tabel is een toelichting opgenomen voor de kredieten welke per 31-12-2022 een overschrijding laten zien.

Grootboek	Omschrijving	Krediet	Bestedingen tm 31/12/2022	Restant	Toelichting	Bedragen x € 1.000,-
8810015	Herinrichting Marconigebied (voorbereiding)	300	404	-104	De raad is Q1 2023 om extra voorbereidingskrediet gevraagd. Krediet wordt afgesloten bij jaarrekening 2022. De overschrijding op het krediet voor deze renovatie wordt voornamelijk veroorzaakt door de slechte staat van stucwerk van de voor- en zijgevel. Vooraf werd verwacht dit te kunnen herstellen door plaatselijke herstelwerkzaamheden, maar tijdens de werkzaamheden bleek de staat dusdanig slecht dat de gehele voor- en zijgevel hersteld moesten worden. Daarnaast was sprake van slecht metselwerk bij de schoorstenen. De verwachting was dat dit hersteld kon worden, maar gezien de staat hiervan moest deze worden afgebroken en opnieuw opgebouwd.	
8821013	Renovatie Soeppus	240	291	-51		
8531119	Verv.veld 2 Wesselopark toplaag (knstgr)	0	12	-12	Op 9 februari 2023 is door de raad het Masterplan Wesselopark aangenomen. Een aantal kredieten zijn samengevoegd tot een nieuw krediet. De gemaakte kosten van 2022 worden op dit nieuwe krediet in 2023 meegenomen. Boeking van deze kosten had op 8531116 moeten plaatsvinden. per saldo geen overschrijding.	
8010208	Certif. BMI (brandmeld) stadskant. 2017	270	275	-5		
8210007	Ringbaan Marconigebied	152	155	-3		
8210129	Verv. en aanpas. openb.verlichting 2021	160	162	-2		
Totaal kredietoverschrijdingen				-177		

Balans

Balans per 31 december 2022

ACTIVA	(Bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2022	Ultimo 2021
Vaste activa:		
Immateriële vaste activa	620	568
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	620	428
- Overige immateriële vaste activa	0	140
Materiële vaste activa	202.512	196.653
- Investerings met een economisch nut	185.614	179.993
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	73	108
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	16.825	16.552
Financiële vaste activa	18.388	15.404
* Kapitaalverstrekkingen:		
- aan deelnemingen	8.549	5.156
* Leningen:		
- aan deelnemingen	791	1.116
- Overige langlopende leningen	9.048	9.132
Totaal vaste activa	221.520	212.625
Vlottende activa:		
Voorraden	-528	1.686
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	-528	1.686
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	30.571	16.377
- Vorderingen op openbare lichamen	11.990	10.125
- Uitzetting in Rijks schatkist	15.502	2.262
- Overige vorderingen	3.079	3.990
Liquide middelen	578	13
- Kassaldi	5	7
- Banksaldi	573	6
Overlopende activa	11.150	5.151
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	11.150	5.151
Totaal vlottende activa	41.771	23.227
Totaal activa	263.291	235.852

PASSIVA	(Bedragen x € 1.000)	
	Ultimo 2022	Ultimo 2021
Vaste passiva:		
Eigen vermogen	79.503	64.269
- Algemene reserve	22.953	15.235
- Bestemmingsreserves	41.978	46.278
- Nog te bestemmen resultaat	14.572	2.756
Voorzieningen	17.533	15.736
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.585	7.677
- Egalisatievoorzieningen	6.502	4.978
- Egalisatievoorzieningen waarvoor heffing kan worden geheven	3.446	3.081
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	137.204	119.552
* Onderhandse leningen:		
- van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	137.204	119.552
Totaal vaste passiva	234.240	199.557
Vlottende passiva:		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	7.311	5.451
- Kasgeldleningen	0	0
- Banksaldi	0	3.564
- Overige schulden	7.311	1.887
Overlopende passiva	21.740	30.844
- Nog te betalen bedragen	8.567	21.638
- Van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	11.592	8.228
- Overige vooruitontvangen bedragen	1.581	978
Totaal vlottende passiva	29.051	36.295
Totaal passiva	263.291	235.852
Garantstellingen	21.126	37.151
Gewaarborgde geldleningen	239.826	228.589

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor heeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het eind van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het nemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Balans

Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen, deze worden altijd geactiveerd. Afschrijving vindt plaats m.i.v. het jaar nadat het desbetreffende activum in gebruik is genomen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, eventueel verminderd met van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen. .

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Voor de materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, wordt geen langere afschrijvingsduur vastgesteld dan de economische levensduur van dat object rechtvaardigt. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording, worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. Gronden welke zijn uitgegeven in erfpacht zijn gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Met ingang van 2017 moeten alle materiële vaste activa met maatschappelijk nut geactiveerd worden. Dit wil zeggen dat ook investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte voor de volledige boekwaarde bij oplevering op de balans worden verantwoord en dat deze investeringen niet versneld worden afgeschreven. Op geactiveerde investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut tot en met 2016 kan extra worden afgeschreven (art 64 lid 4 BBV). Op nieuwe investeringen (vanaf 1 januari 2017) in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kan niet meer extra worden afgeschreven.

Voor de in erfpacht uitgegeven gronden is een tegen uitgifteprijs (eeuwigdurende) vordering opgenomen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen de kostprijs. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de kostprijs verrekend. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vorraden

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van de complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Als de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat voor bestemming volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Algemene reserve

Algemene reserves zijn reserves waar de raad geen specifieke bestemming aan heeft gegeven.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad wel een specifiek doel heeft gegeven. Binnen de bestemmingsreserves is een onderscheid mogelijk tussen egalisatiereserves en overige bestemmingsreserves.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds

opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling van het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld volgens het principe van het "Stelsel van baten en lasten". In het stelsel van baten en lasten worden uitgaven en inkomsten toegerekend aan de jaren waarop ze betrekking hebben.

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De eigen bijdragen voor de WMO worden door het CAK bepaald. Daarmee heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeente Goes geen zekerheid over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau door het ontbreken van inkomensgegevens op van het CAK ontvangen overzichten.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Afschrijving vindt plaats m.i.v. het jaar nadat het desbetreffende activum in gebruik is genomen. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

Categorie	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen	0 à 50 jaar
Bedrijfsgebouwen	15 à 40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	10 à 50 jaar
Vervoermiddelen	8 à 15 jaar
Machines, apparaten, installaties	4 à 30 jaar
Overige materiele activa	5 à 30 jaar

Voor verdere details wordt verwezen naar de 'nota Waardering en afschrijving Goes 2021'.

Voor enkele activa van 1985 of ouder wordt afgeschreven met een afschrijvingstermijn van 75 jaar.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Immateriële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling	620	428
Overige immateriële vaste activa	0	140
Totaal immateriële vaste activa	620	568

Activacategorie	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Bijdragen van derden	Des- investering	Afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	428	224	0	0	32	0	620
Overige immateriële vaste activa	140	0	0	140	0	0	0
Totaal immateriële vaste activa	568	224	0	140	32	0	620

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Investeringen met een economisch nut	185.614	179.993
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van tekorten een heffing kan worden geheven	73	108
Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	16.825	16.552
Totaal materiële vaste activa	202.512	196.653

Investeringen met een economisch nut

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Activacategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Gronden en terreinen	73.195	64.426
Woonruimten	30	33
Bedrijfsgebouwen	103.299	105.975
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	614	711
Vervoermiddelen	1.935	2.175
Machines, apparaten en installaties	3.765	3.765
Overige materiële vaste activa	2.782	2.908
Totaal materiële vaste activa met een economisch nut	185.614	179.993

Materiële vaste activa met een economisch nut zijn investeringen welke verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. De totale waarde van uitgegeven gronden in erfpacht bedraagt ultimo 2022 € 29,5 mln.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Activacategorie	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Bijdragen van derden	Des- investering	Afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	64.426	9.525	200	0	556	0	73.195
Woonruimten	33	0	0	0	3	0	30
Bedrijfsgebouwen	105.975	1.071	0	0	3.747	0	103.299
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	711	0	0	43	54	0	614
Vervoermiddelen	2.175	142	0	0	382	0	1.935
Machines, apparaten en installaties	3.765	398	0	0	404	0	3.765
Overige materiële vaste activa	2.908	149	0	0	275	0	2.782
Totaal materiële vaste activa met een economisch nut	179.993	11.285	200	43	5.421	0	185.614

Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van tekorten een heffing kan worden geheven

De investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van tekorten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Activacategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	73	108
Totaal materiële vaste activa economisch nut met heffing	73	108

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven weer:

Activacategorie	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Bijdragen van derden	Des- investering	Afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	108	0	0	0	35	0	73
Totaal materiële vaste activa economisch nut met heffing	108	0	0	0	35	0	73

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Activacategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Gronden en terreinen	784	1.514
Woonruimten	79	85
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	14.657	13.689
Machines, apparaten en installaties	1.280	1.238
Overige materiële vaste activa	25	26
Totaal materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	16.825	16.552

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn investeringen welke geen middelen genereren, maar wel een publieke taak hebben.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Activacategorie	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Bijdragen van derden	Des- investering	Afschrijving	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	1.514	21	0	0	751	0	784
Woonruimten	85	0	0	0	6	0	79
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	13.689	1.585	0	0	617	0	14.657
Machines, apparaten en installaties	1.238	233	0	0	191	0	1.280
Overige materiële vaste activa	26	2	0	0	3	0	25
Totaal materiële vaste activa met een maatschappelijk nut	16.552	1.841	0	0	1.568	0	16.825

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

Financiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen	8.549	5.156
Leningen	791	1.116
Overige langlopende leningen	9.048	9.132
Totaal financiële vaste activa	18.388	15.404

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Activacategorie	Balanswaarde de 31-12- 2021	Boekwaarde 31-12-2021	Investering	Afschrijving / Aflossing	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening	Balanswaarde de 31-12- 2022
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	5.156	5.156	3.393	0	8.549	0	8.549
Leningen aan deelnemingen	1.116	1.116	0	325	791	0	791
Overige langlopende leningen	9.132	9.259	313	420	9.152	104	9.048
Totaal financiële vaste activa	15.404	15.531	3.706	745	18.492	104	18.388

De overige langlopende leningen bestaan uit leningen aan werknemers en leningen SVN.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Complexen in exploitatie	-528	1.686
Totaal voorraad	-528	1.686

Het verloop van de bouwgronden gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Balanscategorie	Boekwaarde 31-12-2021	in exploitatie	uitgaven	inkomsten	afsluiting / winstneming voorziening	boekwaarde 31-12-2022
Complexen in exploitatie	1.686		4.803	8.476	1.459	-528
Totaal van alle complexen	1.686	0	4.803	8.476	1.459	-528

Los van de baten en lasten binnen het boekjaar 2022 is ook een voorlopig resultaat genomen op een aantal projecten. Het saldo van voorlopige winstnemingen, verliesvoorzieningen en afgesloten complexen bedraagt circa € 1,5 miljoen en is toegevoegd aan de reserve Bouwgrondexploitatie.

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van de maart 2023 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard is dit een inschatting omgeven door

onzekerheden die minstens twee maal per jaar wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

De volgende algemene uitgangspunten zijn gehanteerd:

- Rentepercentage van 2,31%
- Kostenindexatie van 2 - 6 %
- Opbrengstenindexatie van 0 - 2%

De faseringen van kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op de projectplanningen en ervaringscijfers. De nog te realiseren kosten en opbrengsten zijn gebaseerd op meer gedetailleerde ramingen per onderdeel en per complex.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en naar de overzichten van de bouwgrondexploitatie die zijn opgenomen in het vertrouwelijke jaarverslag bouwgrondexploitatie 2022.

De in totaliteit geraamde nog te maken kosten, geraamde nog te ontvangen opbrengsten en het geraamd eindresultaat bedragen:

	Boekwaarde 31-12-2022	Geraamde nog te maken kosten per 31- 12-2022	Geraamde nog te realiseren opbrengsten per 31-12-2022	Eindwaarde per 31-12-2022
Complexen in exploitatie	-528	37.448	41.798	4.800
Complexen in exploitatie	-528	37.448	41.798	4.800

De voornaamste nog te maken kosten zijn de civiele kosten. Deze zijn gebaseerd op ramingen van het ingenieursbureau op basis van het stedenbouwkundig plan/inrichtingsplan. De belangrijkste opbrengsten zijn de verkopen of erfpachten van bouwgrond. Deze worden ingeschat op basis van de van toepassing zijnde verkoopprijzen en het stedenbouwkundig plan.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Balanscategorie	Balanswaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	10.125	11.990	0	11.990
Uitzettingen in Rijks schatkist	2.262	15.502	0	15.502
Overige vorderingen	3.990	4.498	1.419	3.079
Totaal uitzettingen korter dan 1 jaar	16.377	31.990	1.419	30.571

In de vorderingen is een bedrag opgenomen voor de BTW-afslag A58. Voor het project Goes Beter Bereikbaar heeft in 2021 voor de fiscaliteit van het onderdeel afslag A58, afstemming plaats gevonden tussen het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat en de belastingdienst. Het ministerie heeft bij de start van het project afslag A58 subsidie beschikbaar gesteld maar tegelijk een deel van de subsidie in het btw-compensatiefonds (BCF) gestopt. Uitgangspunt van het ministerie was dat we als gemeente voor de aanleg van de afslag de volledige btw konden compenseren bij het BCF. De belastingdienst heeft als standpunt dat een deel van de btw niet compensabel is. Dat betekent dat het ministerie ons een te laag bedrag aan subsidie heeft overgemaakt. In 2021 heeft de belastingdienst vastgesteld voor welk bedrag we geen compensabele btw mogen verrekenen. Dit bedrag is vervolgens bij het ministerie ingediend en zal in 2023 naar ons worden overgemaakt. Het heeft dus geen gevolgen voor de exploitatie.

Eind 2013 is het schatkistbankieren van start gegaan. Onderstaand staat een overzicht van de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	2867,98			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	154	196	227	204
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.714	2.672	2.641	2.664
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	143.399			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	143.399			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	2867,98			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.901	17.826	20.909	18.726
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	154	196	227	204

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kassaldi	5	7
Banksaldi	573	6
Totaal liquide middelen	578	13

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	7.371	893
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	3.779	4.258
Totaal overlopende activa	11.150	5.151

De overlopende activa gesplitst in van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen en overige nog te ontvangen bedragen en vooruitontvangen bedragen:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Balanswaarde per 31-12-2021
Europese overheidsinstellingen	0	135
Rijk	0	0
Overige Nederlandse overheidslichamen	7.371	4.123
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	7.371	4.258

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Algemene reserve	22.953	15.235
Bestemmingsreserves	41.978	46.278
Nog te bestemmen resultaat	14.572	2.756
Totaal eigen vermogen	79.503	64.269

Het verloop van de reserves in 2022 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Verloopoverzicht reserves	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Onttrekking/ Vrijval	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijving	Balanswaar de 31-12- 2022
Algemene reserve	15.235	7.018	1.926	2.756	130	22.953
Totaal algemene reserve	15.235	7.018	1.926	2.756	130	22.953
Reserve maatschappelijk nut	3.477	3.730	162	0	162	6.883
Reserve bovenw ijkse voorzieningen	1.370	80	0	0	0	1.450
Reserve majeure projecten	17.498	0	8.598	0	0	8.900
Reserve onderhoud kleedaccommodaties buitensport	887	0	163	0	0	724
Reserve bouw grondexploitatie	11.553	2.408	2.262	0	0	11.699
Reserve sociaal domein	10.386	3.998	3.243	0	0	11.141
Reserve stimuleringsmaatreg. duurzaamheid	292	34	0	0	0	326
Reserve duurzaam bouwen	815	65	25	0	0	855
Totaal bestemmingsreserves	46.278	10.315	14.453	0	162	41.978
Totaal reserves	61.513	17.333	16.379	2.756	292	64.931

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Nadere toelichting op de reserves

Algemene reserve	
Functie	Buffer- en risicofunctie als ook spaarfunctie
Doel	Deze reserve vormt het belangrijkste onderdeel van het weerstandsvermogen van de gemeente en is in eerste instantie bedoeld als buffer voor onvoorziene risico's en in tweede instantie om nieuw beleid uit te financieren indien en voor zover de berekening van de weerstandscapaciteit vrije ruimte laat zien.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Minimale omvang	Bij de begroting en programmarekening wordt in de paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing het verschil tussen de weerstandscapaciteit en het benodigd weerstandsvermogen (de minimale omvang) berekend conform de beleidslijnen in deze nota. Daarbij wordt rekening gehouden met de bestaande claims (voornemens op basis van een besluit) op deze reserve.
Maximale omvang	De algemene reserve kent geen maximale omvang.
Voeding	Incidentele resultaten of overschotten op de jaarrekening. Als de norm van het weerstandsvermogen de weerstandscapaciteit overstijgt, neemt de raad op voorstel van het college direct maatregelen om de algemene reserve aan te vullen en de weerstandscapaciteit weer op het benodigde niveau te brengen.
Onttrekking	Onttrekkingen worden geautoriseerd door de raad op basis van de resultaatbestemming bij de jaarrekening dan wel beleidsvoorstellen bij begroting of afzonderlijk raadsvoorstel.
Toelichting	De algemene reserve vormt een belangrijke reserve voor de gemeente en heeft twee functies: 1. De reserve vormt een buffer om risico's af te dekken. Via een structureel systeem van risicomanagement worden de risico's geïnventariseerd, gevolgd en beheerst. Voor deze risico's wordt een norm gehanteerd voor de totale weerstandscapaciteit van 100% van het benodigde weerstandsvermogen. Voor de risico's in de grondexploitatie en het sociaal domein is een aparte risicoreserve gevormd. 2. De reserve kent een spaarfunctie waaruit via een integrale afweging nieuw beleid kan worden gefinancierd. Bestemmingsreserves worden zoveel als mogelijk beperkt vanuit de gedachte dat een eenvoudiger inzicht in de vermogenspositie van de gemeente de financial control versterkt en de integrale beleidsafweging beter ondersteunt. Het spaargedeelte van de algemene reserve (het vrij inzetbare deel) is het verschil tussen weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen.
Claim ultimo	€ 6.420.000

Algemene reserve

boekjaar

Reserve maatschappelijk nut

Functie	Egalisatiefunctie
Doel	Realiseren van jaarlijkse dekking van afschrijvingslasten van bepaalde investeringen met maatschappelijk nut.
Tijdsfactor	Afhankelijk van afschrijvingsperiode van te activeren investeringen met maatschappelijk nut.
Minimale omvang	Afhankelijk van omvang van te activeren investeringen met maatschappelijk nut.
Maximale omvang	Afhankelijk van omvang van te activeren investeringen met maatschappelijk nut.
Voeding	Incidentele overheveling vanuit andere bestemmingsreserves of vanuit de algemene reserve na afronding van de investering in het project.
Onttrekking	Jaarlijks wordt de afschrijvingslast van de opgenomen investeringen aan de reserve onttrokken.
Toelichting	Investeringen met maatschappelijk nut worden vanaf 2017 in tegenstelling tot voorheen niet meer in één keer ten laste van reserves gebracht. Deze moeten worden geactiveerd en over de verwachte levensduur worden afgeschreven. Daarbij brengt de gemeente de afschrijvingslasten ten laste van de reguliere exploitatie. Bij grote investeringen (investeringsbedrag € 100.000 of hoger) is de jaarlijkse dekking van de afschrijvingslasten ten laste van de algemene reserve of bestemmingsreserves te brengen. In dat geval wordt het totaal af te schrijven investeringsbedrag vanuit die reserve overgeheveld naar deze reserve. Daaruit kan gedurende de afschrijvingsperiode jaarlijks de dekking van de afschrijvingslasten ten gunste van de reguliere exploitatie worden gebracht.
Claim ultimo boekjaar	Geen claim

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Functie	Spaarfunctie
Doel	Het realiseren van sociaal-, culturele-, sport- en/of recreatieve voorzieningen.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Minimale omvang	Niet van toepassing
Maximale omvang	Niet van toepassing
Voeding	% van de verkoopprijs van uitgegeven bouwgrond bij afsluiting van een exploitatie (volgens, in overeenstemming met BBV).
Onttrekking	Op basis van raadsvoorstel tot het realiseren van infrastructurele, sociaal-culturele, sport- en/of recreatieve voorzieningen.
Toelichting	De achtergrond van deze reserve is om via bijdragen per m2 uit de bouwgrondexploitatie en vanuit storting door particuliere ontwikkelaars te sparen voor het aanleggen van nieuwe voorzieningen in toekomstige nieuwbouwwijken. De reserve wordt met 1,5% van de verkoopprijzen bouwgrond gevoed vanuit de bouwgrondexploitatie. Bij particuliere exploitatieovereenkomsten wordt van dezelfde norm uitgaan.
Claim ultimo boekjaar	€ 932.500

Reserve majeure projecten

Functie	Spaarfunctie
Doel	Bekostiging van uitgaven van majeure infrastructurele projecten.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd.
Voeding	Voeding heeft plaatsgevonden door overheveling vanuit de algemene reserve, bestemmingsreserves, de bouwgrondexploitatie en een positief rekeningssaldo.
Onttrekking	In het jaar na ingebruikname van het betreffende project worden de gereserveerde middelen overgeheveld naar de reserve kapitaallasten of geboekt ten gunste van de gemeentelijke exploitatie (bijv. bij een bijdrage in activa in eigendom van derden).
Minimale omvang	De minimale omvang is gebaseerd op de door de raad en college genomen besluiten voor de uitvoering van de hieronder genoemde projecten.
Maximale omvang	Niet van toepassing.
Toelichting	Deze reserve is op basis van een college- en raadsbesluit inzetbaar voor de dekking van majeure infrastructurele investeringen/projecten. Als gevolg van de wijzigingen BBV moet vanaf 2017 worden afgeschreven op investeringen met maatschappelijk nut. Dat betekent dat op het moment van ingebruikname van ieder project afzonderlijk de gereserveerde middelen worden overgeheveld naar de nieuwgevormde reserve kapitaallasten waaruit de jaarlijkse afschrijvingen zullen worden gedekt.
Claim ultimo boekjaar	€ 7.620.000

Reserve onderhoud kleedaccommodaties buitensport	
Functie	Spaarfunctie
Doel	Spaarfunctie voor de realisatie en beheer van sportpark Het Schenge en het groot onderhoud van kleedaccommodaties buitensportaccommodaties.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Minimale omvang	Niet van toepassing
Maximale omvang	Niet van toepassing
Voeding	Enmalig is bij oprichting € 625.000 vanuit de algemene reserve in deze bestemmingsreserve gestort. Ook zijn dotaties voor het masterplan Schenge gedaan.
Onttrekking	Uitgaven voor realisatie van het masterplan het Schenge. Het positieve saldo van het masterplan is weer toegevoegd aan deze reserve.
Toelichting	Deze reserve is door de raad ingesteld en komt voort uit de sportnota. De reserve is ingesteld voor groot onderhoud/ renovatie bij 25 en 40 jaar voor alle buitensport kleedaccommodaties. Bij de afronding van het Masterplan 'Het Schenge' is het overschot toegevoegd aan deze reserve en is besloten de reserve tot en met 2025 in stand te houden.
Claim ultimo boekjaar	Geen claim

Reserve bouwgrondexploitatie	
Functie	Buffer- en risicofunctie
Doel	Algemene buffer om de risico's in de bouwgrondexploitatie op te kunnen vangen.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Voeding	% van de verkoopprijs van nieuw uit te geven bouwgrond en overschotten op afgesloten complexen. Als uit de jaarlijkse berekening van de benodigde omvang van de risicoreserve blijkt dat de reserve een overschot bevat, wordt dit overschot overgeheveld naar de algemene reserve.
Onttrekking	Als uit de jaarlijkse berekening van de benodigde omvang van de risicoreserve blijkt dat de reserve onder de minimale omvang uitkomt, wordt het tekort aangevuld vanuit de algemene reserve.
Minimale omvang	De minimale omvang wordt jaarlijks bepaald op het bedrag van de rentelasten dat niet gedekt kan worden als in de komende 4 jaar de grondexploitaties volledig stilvallen en er geen verkopen plaatsvinden.
Maximale omvang	De maximale omvang van de reserve is gelijk aan de minimale omvang, eventueel aangevuld met specifieke risico's die niet voortvloeien uit het bovengenoemde conjunctuurrisico maar uit algemene wet- en regelwijzigingen.
Toelichting	De reserve dient als buffer voor de risico's in de grondexploitatie. Bij beëindiging van een exploitatie worden de overschotten aan de reserve toegevoegd. Tijdens de looptijd blijvende verliezen worden ten laste van de reserve gebracht. Voorbeelden van specifieke algemene risico's zijn de invoering van de vennootschapsbelasting voor gemeenten per 1 januari 2016 en de wijziging van het BBV per 1 januari 2017 als gevolg waarvan niet in exploitatie genomen gronden op de balans moeten worden opgenomen. Bij de laatste wijziging is er een overgangperiode van 4 jaar overeengekomen. Deze specifieke risico's maken het noodzakelijk om de reserve grondexploitatie onaangetaast te laten totdat er meer duidelijkheid is over de afloop van deze risico's. Zodra er duidelijkheid is over de omvang van de risico's en de reserve de maximale omvang dan overschrijdt dan wordt het surplus overgeheveld naar de algemene reserve.
Claim ultimo boekjaar	€ 3.397.000

Reserve sociaal domein	
Functie	Buffer- en risicofunctie
Doel	Algemene buffer om de risico's in het sociaal domein op te kunnen vangen
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Minimale omvang	De minimale omvang van de reserve wordt gebaseerd op een dekkingsgraad van 7,5% van het gehele programma Sociaal Domein en de minimale hoogte is door de raad vastgesteld op factor 1. Het (risico) bedrag wordt vermenigvuldigd met de factor 1, zodat de reserve voldoende is om de risico's 1 jaar op te vangen.
Maximale omvang	De maximale omvang van de reserve wordt gebaseerd op een dekkingsgraad van 7,5% van het gehele programma Sociaal Domein en de maximale hoogte is door de raad vastgesteld op factor 2,5. Het (risico) bedrag wordt vermenigvuldigd met de factor 2,5, zodat de reserve voldoende is om de risico's 2,5 jaar op te vangen.
Voeding	Vanuit overschotten in de exploitatie van het sociaal domein totdat het maximum is bereikt. Als de reserve onder het minimum komt wordt deze direct aangevuld vanuit de algemene reserve.
Onttrekking	Indien op het totaal van de budgetten op het sociaal domein een tekort ontstaat, wordt het tekort vanuit de reserve aangevuld.

Reserve sociaal domein	
Toelichting	Deze reserve is gevormd om risico's in de open-einde-regelingen in het sociaal domein op te kunnen vangen. Deze reserve werd gevoed door het overschot in de risicostelpost sociaal domein in de exploitatie. De basisafpraak is dat tekorten en overschotten op de budgetten in het sociaal domein eerst met elkaar worden vereffend en dat pas bij een resterend tekort op het totaal een beroep kan worden gedaan op de risicostelpost/reserve. Binnen het kader van deze basisafpraak wordt de wijze van risicoafdekking in het sociaal domein herijkt door een adequate reserve sociaal domein te vormen en het laten vervallen van de risicostelpost in de exploitatie.
Claim ultimo boekjaar	Geen claim

Reserve stimuleringsmaatregelen duurzaamheid bedrijventerrein	
Functie	Spaarfunctie
Doel	Uitgaven, subsidies voor maatregelen in het kader van duurzaam bouwen en duurzaam klimaatbeleid.
Tijdsfactor	Voor de duur van de subsidieregeling
Minimale omvang	Op basis van een schatting van het verwachte gebruik van de subsidieregeling.
Maximale omvang	De maximale omvang is gelijk aan de minimale omvang.
Voeding	% van de verkoopprijs van nieuw uit te geven bedrijfsgrond bij het afsluiten van een exploitatie.
Onttrekking	Aanvragen op basis van de subsidieverordening.
Toelichting	De gemeenteraad heeft op 1 maart 2012 besloten deze reserve op te richten. De reserve is bedoeld om het duurzaam bouwen op bedrijventerrein Poel II te stimuleren. De reserve wordt daarom met een % van de verkoopprijzen van bedrijfsgrond gevoed vanuit de bouwgrondexploitatie. Bedrijven kunnen aanspraak maken op een subsidie "duurzaam bouwen" 87 Reserve onderhoud kleedaccommodaties buitensport als er maatregelen op het gebied van duurzaam bouwen worden getroffen, zoals gesteld in de Subsidieverordening duurzaam bouwen op bedrijventerreinen Goes 2012. Deze reserve is in stand gebleven, bij de jaarrekening wordt in beeld gebracht welke minimale en maximale omvang nodig is om de aanvragen op basis van de subsidieregeling te kunnen waarmaken. Daarbij wordt het aantal lopende aanvragen meegenomen als ook de ervaringscijfers uit het verleden. Een eventueel surplus kan worden overgeheveld naar de algemene reserve.
Claim ultimo boekjaar	Geen claim

Reserve duurzaam bouwen	
Functie	Spaarfunctie
Doel	Uitgaven, subsidies voor maatregelen in het kader van duurzaam bouwen en duurzaam klimaatbeleid.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Minimale omvang	Op basis van een schatting van het verwachte gebruik van de subsidieregeling.
Maximale omvang	De maximale omvang van de reserve is gelijk aan de minimale omvang.
Voeding	% van de verkoopprijs van nieuw uitgegeven bouwgrond bij afsluiten van een exploitatie.
Onttrekking	Aanvragen op basis van de subsidieverordening.
Toelichting	De reserve is bedoeld om het duurzaam bouwen te stimuleren. De reserve wordt daarom met een % van verkoopprijzen van verkochte bouwgrond gevoed vanuit de bouwgrondexploitatie bij het afsluiten van complexen. Bij particuliere exploitatieovereenkomsten wordt van dezelfde norm uitgegaan, maar wordt hierbij gewerkt met een bankgarantie. De koper kan hierbij aanspraak maken op een subsidie "duurzaam bouwen" als deze voldoet aan de eisen van duurzaam bouwen.
Claim ultimo boekjaar	€ 225.000

Op basis van eerdere besluitvorming zijn de claims als volgt te specificeren, waarbij de 'claim jaarrekening 2022' de resterende claim op de betreffende reserve is.

Omschrijving claims 'Algemene reserve'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Financiële houdbaarheid 2017,2018,2019,verder (€100k,€200k,€300k,€300k)	€ 900.000	€ 900.000
Fietsstraat Kloetingseweg	€ 300.000	€ 300.000
Op afstand bedienen Ringburg	€ 600.000	€ 600.000
Kwaliteitsagenda Binnenstad	€ 4.620.000	€ 4.620.000
Totaal claims Algemene reserve	€ 6.420.000	€ 6.420.000

Omschrijving claims 'Reserve bovenwijkse voorzieningen'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Urban sportvoorziening	€ 932.500	€ 932.500
Totaal claims Reserve bovenwijkse voorzieningen	€ 932.500	€ 932.500

Omschrijving claims 'Reserve majeure projecten'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Goes Beter Bereikbaar	€ 3.667.213	€ -
Spoorproject	€ 7.283.435	€ -
Doortrekken Ringbaan Edisonstraat	€ 2.210.000	€ 2.210.000
Herinrichting Marconistraat	€ 2.340.000	€ 2.340.000
Renovatie Beukenstraat	€ 1.820.000	€ 1.820.000
Fietstunnel aanpassingen Nansenplein	€ 1.000.000	€ 1.000.000
Ronda Gosaplein	€ 150.000	€ 150.000
Vervolgaanpak Goes-Oost en Bergweg	€ 100.000	€ 100.000
Totaal claims Reseve majeure projecten	€ 18.570.648	€ 7.620.000

Omschrijving claims 'Reserve maatschappelijk nut'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Geen claims		

Omschrijving claims 'Reserve onderhoud kleedaccomodaties buitensport'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Geen claims		

Omschrijving claims 'Reserve onderhoud kleedaccomodaties buitensport'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Geen claims		

Omschrijving claims 'Reserve bouwgrondexploitatie'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Bovenwijkse infrastructuur Bedrijvenpark Deltaweg	€ 3.397.000	€ 3.397.000
Totaal claims 'Reserve bouwgrondexploitatie'	€ 3.397.000	€ 3.397.000

Omschrijving claims 'Reserve sociaal domein'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Geen claims		

Omschrijving claims 'Reserve duurzaam bouwen'	Claim jaarrekening	
	Ingestelde claim	2022
Verbetering bodemonderhoud groen	€ 225.000	€ 225.000
Totaal claims 'Reserve duurzaam bouwen'	€ 225.000	€ 225.000

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

Balanscategorie	Boekwaarde	
	per 31-12-2022	per 31-12-2021
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.585	7.678
Egalisatievoorzieningen	6.502	4.978
Voorzieningen waarvoor een heffing kan worden geheven	3.446	3.080
Totaal voorzieningen	17.533	15.736

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloopoverzicht voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Balanswaarde 31-12-2022
Voorziening voor precariobelasting	4.542	0	0	0	4.542
Voorziening voor wethouderspensionen en wachtgeld	3.136	211	0	348	2.999
Voorziening spaarverlof	0	44	0	0	44
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.678	255	0	348	7.585
Voorziening onderhoud gebouwen	2.072	1.424	0	1.130	2.366
Voorziening onderhoud wegen	1.830	2.033	0	1.708	2.155
Voorziening groenprojecten	211	273	0	6	478
Voorziening onderhoud haven, kanaal en sluis	781	591	0	123	1.249
Voorziening civieltechnische kunstwerken	84	241	0	71	254
Totaal egalisatievoorzieningen	4.978	4.562	0	3.038	6.502
Voorziening rioleringen	3.080	366	0	0	3.446
Totaal voorzieningen waarvoor een heffing kan worden geheven	3.080	366	0	0	3.446
Totaal voorzieningen	15.736	5.183	0	3.386	17.533

Voorziening risico precariobelasting

BBV categorie	A
Doel	Opvangen van het risico van oninbare precarioheffing.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	In 2016 is de verordening precario kabels en leidingen ingevoerd. Het netwerkbedrijf Enduris heeft bezwaar aangetekend tegen de heffing precariobelasting op kabels en leidingen. Dit heeft geleid tot een rechtszaak waarvan op dit moment de cassatie bij de Hoge Raad nog loopt. In afwachting hiervan is de bezwaarprocedure van Enduris tegen de gemeente Goes nog aangehouden. Voorzichtigheidshalve is de opbrengst 2016 t/m 2020 volledig opgenomen in de voorziening.

Voorziening wethouderspensionen en wachtgeld

BBV categorie	A
Doel	Opvangen van toekomstige pensioenuitgaven van (voormalige) wethouders.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	De voorziening is gevormd om toekomstige pensioenuitgaven van wethouders te kunnen opvangen. De voorziening wethouderspensionen wordt gevoed door een jaarlijkse storting vanuit de exploitatie. Jaarlijks wordt een actuariële berekening gemaakt van de pensioenverplichtingen, op basis waarvan aanpassing van de voorziening eventueel nodig is.

Voorziening spaarverlof

BBV categorie	A
Doel	Opvangen van toekomstige uitgaven bovenwettelijke vakantie-uren.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan.

Voorziening onderhoud gebouwen

BBV categorie	C
Doel	Meerjarig egaliseren van onderhoudslasten voor de gemeentelijke gebouwen.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	Uit de voorziening worden de onderhoudsuitgaven aan de gemeentelijke gebouwen bekostigd. Op basis van inspecties worden per gebouw de onderhoudslasten in een bepaald jaar berekend. Deze inspecties worden eens per 4 jaar herhaald, waarna een herberekening van de dotatie aan de voorziening plaats vindt.

Voorziening onderhoud wegen

BBV categorie	C

Voorziening onderhoud wegen

Doel	Meerjarig egaliseren van onderhoudslasten voor de wegen.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	De voorziening dient om pieken in onderhoudsuitgaven van de wegen op te kunnen vangen. Op basis van het beheersysteem is volgens de CROW-methodiek voor de middellange termijn (5 jaar) een basisplanning voor het groot onderhoud opgesteld. De basisplanning wordt vervolgens jaarlijks gedetailleerd naar een gehomogeniseerde concrete onderhoudsplanning voor het komende jaar met een doorzicht naar de vier daaropvolgende jaren. Dit geschiedt mede op basis van de 2-jaarlijkse inspecties en waarnemingen van de eigen dienst vanuit het meldingen- en registratiesysteem en de jaarlijkse schouwen. Voor de lange termijn (20 jaar) is er een onderhoudskostenmodel ontwikkeld, wat de budgetbehoefte voor de lange termijn aangeeft.

Voorziening groenprojecten

BBV categorie	C
Doel	Meerjarig egaliseren van uitgaven voor vervanging en groot onderhoud aan groenvoorzieningen.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	Deze voorziening is gevormd om uitgaven te doen voor vervanging en groot onderhoud aan groenvoorzieningen. Achterliggende gedachte bij de vorming van deze voorziening is om meer planmatig groot onderhoud te kunnen uitvoeren aan vooral grotere reconstructies van groen. Op basis van de meerjarenplanning wordt er jaarlijks een detaillijst gemaakt met de groenprojecten die moeten worden uitgevoerd.

Voorziening onderhoud havens, kanaal en sluis

BBV categorie	C
Doel	Meerjarig egaliseren van onderhoudslasten van de haven, het kanaal en de sluis.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	Deze voorziening is na de bouw van de nieuwe sluis (eind jaren 80) gevormd om pieken in de onderhoudsuitgaven op te kunnen vangen. Doordat de sluis als onderdeel van de waterkering ook een veiligheidsvoorziening vormt, was dit een tweede beweegreden om een voorziening te vormen. Aan de voorziening ligt een meerjaren onderhoudsplanning ten grondslag. Hierbinnen vindt twee keer per jaar een onderhoudsinspectie plaats.

Voorziening onderhoud riolering

BBV categorie	C en D
Doel	Meerjarig egaliseren van de onderhoudslasten van de riolering.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	Deze voorziening is gevormd om het grillige verloop in het groot onderhoud van de rioleringen te financieren. Het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) vormt het uitgangspunt voor de voorziening. Per twee jaar vindt er een inspectie plaats, op basis waarvan het onderhoud- en vervangingsplan wordt bijgesteld. In 2012 is een nieuw verbreed gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld. Per twee jaar vindt er een inspectie plaats, op basis waarvan het onderhoud- en vervangingsplan wordt bijgesteld. In de voorziening onderhoud rioleringen is rekening gehouden met de uitvoering van het gemeentelijk rioleringsplan. Op basis van het nieuwe GRP is de normstorting in de voorziening riolering gelijktijdig met de vaststelling van het plan aangepast en daarmee van voldoende omvang om het meerjarig plan uit te voeren.

Voorziening civieltechnische kunstwerken

BBV categorie	C
Doel	Egaliseren onderhoudslasten civieltechnische kunstwerken.
Tijdsfactor	Onbepaalde tijd
Toelichting	De voorziening is, op basis van de in 2005 door de raad vastgestelde nota Integraal Beheer Openbare Ruimte Goes (IBORG), gevormd. Uit de voorziening worden uitgaven gedaan voor vervanging en groot onderhoud aan voet- en fietsbruggen, keermuren, verkeersbruggen, tunnels, etc. Aanleiding voor het vormen van een

Voorziening civieltechnische kunstwerken

voorziening was het streven naar meer planmatig onderhoud aan de hand van een meerjarige onderhoudsplanning, waarbij de uitgaven niet evenredig konden worden verdeeld over de jaren. Op basis van meerjarige inspectierapporten voor de kunstwerken wordt het beheersplan actueel gehouden.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	137.204	119.552
Totaal vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar	137.204	119.552

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2022.

Balanscategorie	Saldo 31-12- 2021	Vermeerder- ingen	Aflossingen	Saldo 31-12- 2022
Totaal vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar	119.552	26.619	8.967	137.204
Totaal vaste schulden met een looptijd langer dan 1 jaar	119.552	26.619	8.967	137.204

De totale rentelast voor het jaar 2022 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 3.466.000.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar	7.311	5.451
Overlopende passiva	22.033	30.844
Totaal vlottende schulden	29.344	36.295

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	3.564
Overige schulden	7.311	1.887
Totaal vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar	7.311	5.451

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Balanscategorie	Boekwaarde per 31-12-2022	Boekwaarde per 31-12-2021
Nog te betalen bedragen	8.567	21.638
Van overheidslichamen ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	11.592	8.228
Overige vooruitontvangen bedragen	1.581	978
Totaal overlopende passiva	21.740	30.844

De in de balans opgenomen van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Balanscategorie	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Vrijval	Saldo 31-12-2022
TOZO	306	0	306	0
Volwassen educatie	0	171	0	171
SPUK Sport	566	0	200	366
SPUK Kinderopvangtoeslag	0	26	0	26
SPUK	0	20	0	20
Energiearmoede	0	646	0	646
SPUK Tegemoetkoming verhuur sportaccommodaties	17	0	0	17
SPUK Onderwijsroute	0	33	0	33
Opvang Oekraïense vluchtelingen	0	306	0	306
NPO middelen - COVID 19 onderwijsachterstanden	0	806	0	806
Geluidshinder	19	0	13	6
NIP 2022 (Nationaal isolatie programma)	0	153	0	153
Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	0	118	0	118
Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW)	665	437	665	437
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)	237	0	237	0
Wet Inburgering	0	100	0	100
Regeling Reductie Energieverbruik (RRE)	2.294	0	21	2.273
Totaal van Rijk ontvangen voorschotten	4.104	2.816	1.442	5.478
Regionaal bureau leerplicht (RBL)	133	32	0	165
Regio bureau OZO	0	439	0	439
Subsidie regioarrangement	0	84	0	84
Arbeidsmarktregio Zeeland	3.246	1.749	661	4.334
Subsidie Veersteiger	54	0	54	0
Subsidie kerktorens Kloetinge en Kattendijk	78	0	64	14
Subsidie Ambachtscentra	50	46	50	46
Investering Stedelijke Vernieuwing (ISV)	39	0	17	22
Regionale Energie strategie	410	115	0	525
Energieke samenleving Zeeland	114	148	0	262
Subsidie planvorming bedrijventerrein	0	10	0	10
Subsidietransformatie bijzondere gebouwen	0	213	0	213
Totaal van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten	4.124	2.836	846	6.114
Totaal ontvangen voorschotten met een specifiek bestedingsdoel	8.228	5.652	2.288	11.592

Garanties en waarborgen

Gemeente Goes staat borg voor leningen die woningbouwverenigingen hebben afgesloten ter financiering van de sociale woningbouw in de gemeente Goes. De leningen zijn afgesloten onder de borging van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De borgstelling van de gemeente Goes is daarbij een achtervang en is een voorwaarde van het WSW.

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen, in de vorm van een achtervangpositie, aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt gespecificeerd worden:

	Oorspronkelijk bedrag	Waarde 31-12-2021	Waarde 31-12-2022
Stichting Beveland Wonen	267.242	228.589	239.187
Stichting woonzorg Nederland	4.675	0	639
Totaal waarborgen	271.917	228.589	239.826

In de bovenste tabel staan de leningen weergegeven waar we in de vorm van een borgstelling een achtervangpositie innemen. Deze achtervangpositie is een voorwaarde van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw om een garantstelling te verlenen. In 2021 is een generieke achtervang overeenkomst tussen het WSW, VNG en gemeenten afgesloten. Op basis van de generieke overeenkomst worden de nieuwe leningen verdeeld over de gemeenten op basis van de marktwaarde in verhuurde staat per gemeente van het bezit van de woningcorporatie. Voor Stichting Beveland Wonen is dit ongeveer 49,2% van de leningen, voor Stichting woonzorg Nederland is dit ongeveer 0,1%. De grootste toename van de achtervangpositie zien we bij Beveland Wonen. Voor de sociale woningbouw heeft Beveland Wonen twee leningen voor € 20 miljoen aangetrokken. Op basis van de generieke overeenkomst stijgt de achtervangpositie van gemeente Goes met 49,2% van deze nieuwe leningen.

Naast het borg staan voor de sociale woningbouw, geeft Goes ook gemeentegaranties aan verschillende organisaties om het mogelijk te maken dat die organisatie een financiering kunnen afsluiten. Uitgangspunt hierbij is dat het doel van de financiering bijdraagt aan de publieke taak van de gemeente Goes. Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

	Oorspronkelijk bedrag	Waarde 31-12-2021	Waarde 31-12-2022
Woningbouwverenigingen	26.621	11.745	10.662
Sportsector	21.622	16.120	1.893
Maatschappelijke zorg	8.078	6.889	6.495
Onderwijs en bibliotheek	4.690	2.397	2.076
Totaal garanties	61.011	37.151	21.126

Op twee garanties na staan we als gemeente voor 100% borg. De twee uitzonderingen betreffen garantstellingen voor twee sportverenigingen waar we gezamenlijk met het Waarborgfonds voor de Sport een garantstelling hebben afgegeven.

Er zijn in 2022 geen nieuwe gemeentegaranties afgegeven. Op 23 december 2021 is het besluit genomen om het vastgoed van het Omnium over te nemen. Daar komt bij dat we ook de leningen van het Omnium over nemen. Dit betreft vier BNG leningen en één ING lening. Met de overname vervalt ook de gemeentegaranties die nu op deze leningen zit. Dit besluit is begin 2022 geëffectueerd. Daarmee zijn de garanties voor € 13,8 verlaagd. De overige verlaging van de garantiepositie per 31 december 2022 komt door de reguliere aflossingen. In 2022 zijn we als gemeente Goes niet aangesproken op de door ons verleende borg- en garantstellingen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

In aanvulling op de balans worden hier de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld, waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden.

In deze balans is geen reservering opgenomen voor het restant aantal vakantiedagen per 31 december. Dit betreft een bedrag per ultimo 2022 van € 830.857.

De gemeente Goes heeft in 2022 of eerdere jaren een aantal contracten gesloten die tot in 2022 of latere jaren lopen. De grote contracten hieronder betreffen:

Contract	Contractwaarde	Nog te maken kosten	Contractpartij	Looptijd
Koffie	315.000	191.250	Selecta B.V.	2020 t/m 2025 (+optioneel 2026 en 2027)
Beveiliging	1.137.660	891.167	Elie Beveiliging	2020 t/m 2022 (+ optioneel 2023,2024,2025,2026, 2027, 2028, 2029, 2030)
Schoonmaak gymzalen	520.181	520.181	Mako Cleaning Services	2023 t/m 2025 (+ optioneel 2026, 2027, 2028 en 2029)
Postbezorging	240.000	180.000	Post NL	2021 t/m 2022 (+ optioneel 2023, 2024)
Huren en onderhouden van multifunctionals	280.000	140.000	Destec	t/m 2024 (+ optioneel 2025 en 2026)
accountantsdiensten	384.400	80.000	Baker Tilly	t/m 2023
Food non food	106.108	53.054	Totaalvers	2021 t/m 2022 (+ optioneel 2023, 2024)
Elektrische leaseauto's	218.085	145.390	Van Mossel Autolease	2021 t/m 2026
Brandverzekering	675.685	225.228	Aon	2021 t/m 2023
Printers	348.500	139.400	Ricoh	2019 t/m 2024
Reiniging en Inspectie Riolering	1.141.000	507.000	M.J. Oomen Leidingtechniek B.V.	2018 t/m 2026
Woonrijp maken Goese Diep Noord	1.430.000	289.000	Sagro	2019 t/m juli 2024
Maaien recreatieve velden 1	684.000	684.000	Sandee B.V.	2023 t/m 2026
Maaien recreatieve velden 2	391.000	391.000	Tuin Totaal B.V.	2023 t/m 2026
Onkruidbeheer en halfverhardingen 1 en 2	976.000	244.000	Tuin Totaal B.V.	2020 t/m 2023
Onkruidbeheer en halfverhardingen 3	268.000	89.000	Habo/Sandee	2021 t/m 2023
Levering brandstoffen	724.000	362.000	Vollenhove Olie BV	2022 t/m 2025
parkeergaragebeheer	500.000	66.000	delta safe security service	t/m 1 juli 2023
Maaien berm en watergangen	1.109.000	555.000	Zandee Kloetinge	2021 t/m 2024
Elektrotechn. en Werktuigbouw k. Installaties	380.000	293.000	Croon Wolter&Dros	2022 t/m 2025
Elektrotechnische Installaties	128.000	100.000	Synto Installatiebedrijf	2022 t/m 2025
Werktuigbouw kundige Installaties	198.000	153.000	DWT Groep B.V.	2022 t/m 2025
Brandmeldinstallaties	59.000	46.000	Colijn B.V.	2022 t/m 2025
Levering elektriciteit	1.573.000	771.000	DVEP Energie	2020 t/m 2023
Levering gas	176.000	64.000	Total Gas & Power Nederland	2020 t/m 2023
Straatonderhoud	588.000	412.000	Traas & Ovaa	2022 t/m 2024
Raamovereenkomst Wegmarkeringen	400.000	333.333	Ballast Nedam	Mei 2022 tm april 2026
Gemalenbeheer Bevelanden en Tholen	130.000	108.333	Xylem Water Solutions Nederland B.V.	2022 t/m aug 2024

De gemeente neemt deel in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn in de paragraaf verbonden partijen opgenomen. Jaarlijks stellen de algemene besturen van deze regelingen de begrotingen vast. De deelnemende gemeenten zijn verplicht de daarin opgenomen bijdragen op te nemen in de begroting van de gemeente. Hoewel formeel sprake is van een jaarlijks te nemen besluit hiertoe door de algemene besturen, is door deelname aan de regelingen en doordat uittreding niet eenvoudig is, feitelijk sprake van een meerjarige verplichte bijdrage. De omvang van de bijdragen staat niet vooraf vast.

Melding WNT

De wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. Voor gemeenten is de functie van gemeentesecretaris en van griffier aangemerkt als topfunctionaris. Het voor gemeente Goes toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000.

WNT gegevens	Mevrouw drs. B. van Doornum	De heer mr. H.E. Schild
Functiegegevens	Raadsgriffier	Secretaris
Aanvang en einde dienstbetrekking	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.885	122.702
Beloningen betaalbaar op termijn	17.161	22.148
Subtotaal	115.046	144.850
Ind. Toepasselijke bezoldigingsmax	216.000	216.000
minus onverschuldigd betaald/hog niet terugontvangen	0	0
Totale bezoldiging	115.046	144.850
Reden overschrijding	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	nvt	nvt
Gegevens 2021		
Aanvang en einde dienstbetrekking	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband	1	1
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.640	119.485
Beloningen betaalbaar op termijn	16.427	21.816
Totale bezoldiging 2021	105.067	141.301
Ind. Toepasselijke bezoldigingsmax	209.000	209.000

Bijlagen

Overzicht taakvelden

Overzicht baten en lasten per taakveld programma 1

Programma 1 - Bestuur en financiën			Bedragen x € 1.000,-			
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
0.1 Bestuur	2.615	2.706	-91	605	568	-37
0.2 Burgerzaken	1.451	1.456	-6	935	952	17
0.4 Overhead	787	768	20	58	46	-12
0.8 Overige baten en lasten	-82	-117	35	0	46	46
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.952	2.928	24	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.170	1.513	657	245	209	-36
	9.894	9.254	639	1.843	1.822	-22
	Stortingen			Onttrekkingen		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	0	0	0	972	351	-621
Saldo	9.894	9.254	639	2.815	2.172	-643

Overzicht baten en lasten per taakveld programma 2

Programma 2 - Ruimte en economie							Bedragen x € 1.000,-
	Lasten			Baten			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
0.3 Beheer overige gebouw en en gronden	4.556	5.041	-485	4.194	4.364	170	
1.2 Openbare orde en veiligheid	301	321	-20	0	0	0	
2.1 Verkeer en vervoer	8.709	9.171	-462	902	1.850	949	
2.2 Parkeren	2.020	1.923	97	3	4	1	
2.4 Economische havens en w aterw egen	873	919	-46	77	55	-22	
3.1 Economische ontw ikkeling	158	115	43	0	2	2	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.271	2.516	754	3.651	3.076	-574	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	402	379	23	209	172	-36	
3.4 Economische promotie	147	153	-6	3	20	17	
5.5 Cultureel erfgoed	256	264	-8	3	0	-3	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.765	4.412	354	51	124	73	
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.094	757	337	31	1	-30	
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	8.862	8.970	-109	10.852	9.921	-932	
8.3 Wonen en bouw en	2.229	2.334	-106	1.576	1.781	205	
	37.642	37.276	367	21.552	21.372	-179	
	Stortingen			Onttrekkingen			
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil	
Mutaties reserves	4.498	12.405	-7.907	3.442	11.733	8.291	
Saldo	42.140	49.680	-7.540	0	24.993	33.105	8.112

Overzicht baten en lasten per taakveld programma 3

Programma 3 - Onderwijs, sport en cultuur							Bedragen x € 1.000,-	
	Lasten			Baten				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
4.1 Openbaar basisonderw ijs	484	533	-50	411	493	82		
4.2 Onderw ijshuisvesting	3.433	3.807	-374	40	39	-1		
4.3 Onderw ijsbeleid en leerlingzaken	4.255	4.159	96	2.251	2.383	133		
5.1 Sportbeleid en activering	509	450	59	90	122	31		
5.2 Sportaccommodaties	2.664	2.737	-73	400	452	52		
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuu	2.291	2.082	210	42	42	0		
5.4 Musea	776	711	64	14	13	-2		
5.6 Media	885	845	41	0	0	0		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	91	73	18	0	0	0		
	15.388	15.396	-8	3.248	3.544	295		
	Stortingen			Onttrekkingen				
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil		
Mutaties reserves	86	0	86	335	237	-98		
Saldo	15.474	15.396	78	0	3.583	197		

Overzicht baten en lasten per taakveld programma 4

Programma 4 - Sociaal domein				Bedragen x € 1.000,-		
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	10.904	6.290	4.614	5.257	5.095	-162
6.2 Wijkteams	1.412	1.320	92	34	15	-20
6.3 Inkomensregelingen	21.553	20.369	1.184	12.613	12.147	-466
6.4 Begeleide participatie	14.448	13.961	487	7.448	7.707	259
6.5 Arbeidsparticipatie	2.862	2.263	599	514	72	-443
6.6 Maatw erkvoorzieningen (WMO)	3.937	3.545	392	525	725	200
6.71 Maatw erkdienstverlening 18+	11.013	10.869	144	0	2	2
6.72 Maatw erkdienstverlening 18-	11.393	11.469	-76	0	0	0
6.81 Geïntegreerde zorg 18+	428	400	28	203	206	3
6.82 Geïntegreerde zorg 18-	3.903	3.901	2	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	1.759	1.776	-17	8	21	13
	83.611	76.162	7.449	26.602	25.990	-613
	Stortingen			Onttrekkingen		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	489	3.998	-3.509	3.516	3.456	-60
Saldo	84.100	80.160	3.940	30.118	29.445	-673

Overzicht baten en lasten per taakveld programma 5

Programma 5 - Milieu			Bedragen x € 1.000,-			
	Lasten			Baten		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
7.2 Riolering	3.322	3.316	6	4.352	4.473	120
7.3 Afval	4.378	4.115	263	4.780	4.800	19
7.4 Milieubeheer	2.729	2.498	232	374	604	231
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	484	456	28	453	482	29
	10.913	10.384	529	9.959	10.358	399
	Stortingen			Onttrekkingen		
	Begroot	Werkelijk	Verschil	Begroot	Werkelijk	Verschil
Mutaties reserves	1.154	638	516	1.419	603	-816
Saldo	12.068	11.023	1.045	11.378	10.961	-417

Verantwoording specifieke uitkering (SiSa-bijlage)

SISa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 14-2-2023								
Verstreker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Naam veiligheidsregio Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: A12B/02	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05	
			050619 Veiligheidsregio Zeeland	€ 0	Ja	€ 69.702	Ja	
JenV	A13	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) Aard controle R Indicator: A13/01	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/02	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SISa 2023 van toepassing i.v.m. SISa tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: A13/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SISa 2023 Aard controle R Indicator: A13/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A13/05	
			€ 46.252	Ja	€ 0	€ 46.252	Ja	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 Aard controle R Indicator: A16/01	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/02	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) Aard controle R Indicator: A16/03	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezondert uitvoeringskosten Aard controle R Indicator: A16/04	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie Aard controle R Indicator: A16/05	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3.278.166	€ 1.174.201	€ 0	€ 254.235	€ 0	€ 64.934
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO Aard controle R Indicator: A16/07	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) Aard controle R Indicator: A16/08	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11	
			€ 0	€ 39.900	€ 4.811.436	€ 4.811.436	Nee	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal (potentiele) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) Aard controle R Indicator: B2/01	Cumulatief aantal (potentiele) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/03	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) vanaf 2021 Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Normbedragen voor e (ja/nee) vanaf 2021 Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			5	56	2	15	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/13	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14
			Nee	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/14	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/15
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentiele) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21
			€ 1.900	€ 21.280	€ 6.936	€ 52.020	€ 2.244	€ 2.244
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentiele) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/24	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/25	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26	
			€ 12.000	€ 48.000	€ 0	€ 0	€ 23.080	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen Gemeenten	Beschikingsnummer/naam Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C43/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: C43/03	Aantal bereikte woningen Aard controle D1 Indicator: C43/04	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00452615	€ 227.768	€ 227.768	5.295	Ja	Ja
			Totaal aantal bereikte huurwoningen Aard controle D1 Indicator: C43/07	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08				
			5.295	Ja				

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09						
0	€ 0	€ 0						
Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, Voersolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energiegebruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen			
Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15			
0	0	0	0	0	0			
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
			€ 1.790	Nee				
BZK	C75B	Regiodeals 3 ^e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Betreeft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Co-financiering per pijler (jaar T)	
		SiSa tussen medeoverheden			Een pijler per regel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/03	Aard controle R Indicator: C75B/04	Aard controle R Indicator: C75B/05	
		1 060664 Gemeente Goes	153643	pijler 4: Arbeidsmarkt en scholing sterk verbonden		€ 626.691	€ 655.091	
		2						
		100						
		Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01. In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve co-financiering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/09		
		1 060664 Gemeente Goes	€ 670.691	€ 670.691	Totaal project 2021 en 2022			
		2						
		100						
		Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/10	Aard controle R Indicator: C75B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C75B/12			
		0	€ 0	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 708.468	€ 317.120	€ 113.608	€ 8.390	€ 22.386	
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode	Bedrag
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10	
		1						
		2						
		100						
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D10/01	Aard controle R Indicator: D10/02	Aard controle R Indicator: D10/03	Aard controle R Indicator: D10/04	Aard controle R Indicator: D10/05	Aard controle R Indicator: D10/06
			€ 1.264.917	€ 137.161	€ 1.402.078	€ 1.231.192	€ 170.888	€ 0

OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: D12/01 € 1.093.639	Aard controle R Indicator: D12/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03 Nee			
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: D12A/01 € 318.349	Aard controle R Indicator: D12A/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03 € 318.349	Aard controle R Indicator: D12A/04 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05 Nee	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R Indicator: D14/01 € 0	Aard controle R Indicator: D14/02 € 0	Aard controle R Indicator: D14/03 € 0	Aard controle R Indicator: D14/04 € 0	Aard controle R Indicator: D14/05 € 237.170	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06 1 2 10	Aard controle R Indicator: D14/07 1 2 10	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08 1 2 10	Aard controle R Indicator: D14/09 1 2 10		
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/02 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/03 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/04 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/05 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/06 1 2 100
			Kopie beschikingsnummer	Cumulative bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulative overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulative Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07 1 2 100	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08 1 2 100	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09 1 2 100	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10 1 2 100	Aard controle R Indicator: E3/11 1 2 100	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12 1 2 100
IenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra Gemeenten en GR'en	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulative cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01 1 2	Aard controle R Indicator: E21/02 1 2	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03 1 2	Aard controle R Indicator: E21/04 1 2	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05 1 2	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06 1 2
IenW	E26	Spoorse doornijdingen, tranche 1 Gemeenten	Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is)	Aantal afgeronde projecten (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle R Indicator: E26/01 1 2	Aard controle R Indicator: E26/02 1 2	Aard controle n.v.t. Indicator: E26/03 1 2			
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulative besteding (t/m jaar T)	Cumulative eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02 € 0	Aard controle R Indicator: E84/03 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04 Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
		Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05 1 2 3 4 5	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06 1 2 3 4 5	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07 1 2 3 4 5	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08 1 2 3 4 5			

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkzame werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkzame werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 10.600.852	€ 219.922	€ 617.709	€ 4.187	€ 75.631	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 496.515	€ 164.923	€ 0	€ 739.098	€ 5.158	€ 354.906
			Mutaties (dotaties en vrijwel) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Aard controle D2 Indicator: G2/13	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 329.481	ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 14.319	€ 28.015	€ 0	€ 0	€ 2.827
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10		
			€ 7.021	€ 0	€ 0	€ 0	ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 13.584	€ 36.171	€ 902
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 2.674	€ 1.040	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 67	€ 0	€ 0	€ 14.121	€ 408
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.736	€ 147
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.541	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 67	€ 0	€ 17.800	€ 53.068	€ 1.457
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	0		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijwel) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 3.658	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	3.658	0	0		
SZW	G10	Wet inburgering 2021 gemeentedeel 2022	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 143.206	€ 0	Ja			

SZW	G12	Kwitschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwitschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_deel gemeente Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 18.216	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende subsidie Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 304.645	€ 372.021				
			Activiteiten Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken Aard controle R Indicator: H4/05	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige zaken Aard controle R Indicator: H4/06	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten Aard controle R Indicator: H4/07	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toelichting meegenomen is Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 SPUKSPRT22180	€ 372.021	€ 163.867	€ 208.354	€ 0	
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Totaal bedrag volgens beschikking Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/03	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd Aard controle R Indicator: H8/04	Cumulative besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Cumulative besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1042283	€ 37.717	€ 0	€ 36.053	€ 0	€ 36.053
			Kopie beschikkingnummer Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1042283	Ja				
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H12/01	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03			
			€ 20.000	Ja	Nee			
VWS	H14B	SPUK expertisecentra jeugdhulp SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: H14B/01	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H14B/02	Cumulative besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H14B/03	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H14B/04	Optionele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H14B/05	
			060664 Gemeente Goes	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwenbaden (ronde 3)	Beschikkingnummer / kenmerk Aard controle n.v.t. Indicator: H25/01	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/02	Totale definitieve exploitatietekort Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/03	Totale cumulatieve besteding Automatisch berekend Aard controle n.v.t. Indicator: H25/04	Eindverantwoording Aard controle n.v.t. Indicator: H25/05	
			1 SPUKUZ21-22161	€ 53.253	€ 53.253	€ 53.253	Ja	
			Naam locatie	Betreff periode Nov + dec 2021 of Jan 2022?	Totale toezegging per locatie Aard controle n.v.t. Indicator: H25/08	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie Aard controle R Indicator: H25/09	Besteding per locatie Aard controle R Indicator: H25/10	Cumulative besteding per locatie (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H25/11
			1 Omnium	Nov + dec 2021	€ 20.386	€ 20.386	€ 20.386	€ 20.386
			2 Omnium	jan-22	€ 32.867	€ 32.867	€ 32.867	€ 32.867

Controleverklaring

